

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN
(FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ
DARBE GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR
ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI
GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMA
KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ**

**12'nci Toplantı
3 Kasım 2016 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Dr. Ergin Ergül'ün, darbe girişimi karşısında 15-20 Temmuz tarihlerinde Başbakanlıkça yürütülen faaliyetler hakkında sunumu

III.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Genelkurmay Eski Başkanı İlker Başbuğ'un, Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHÇI TERÖR ÖRGÜTÜNÜN (FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE
GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

12'nci Toplantı
3 Kasım 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.00'de açılarak iki oturum yaptı.

Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Doktor Ergin Ergül tarafından, darbe girişimi karşısında 15-20 Temmuz tarihlerinde Başbakanlıkça yürütülen faaliyetlere ilişkin bir sunum yapıldı.

Genelkurmay Eski Başkanı İlker Başbuğ tarafından, Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi verildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 16.50'de toplantıya son verildi.

03 Kasım 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Fetullahçı terör örgütünün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi, bu girişimi gerçekleştiren Fetullahçı terör örgütünü tüm yönleriyle araştırmakla görevli Komisyonumuzun 12’nci toplantısını açıyorum.

Bugün toplantımızda, önceden kararlaştırıldığı ve duyurulduğu üzere, birinci bölümde Başbakanlık makamından yazılı olarak talep etmemiz üzerine, Komisyonumuz Başbakanlık bürokratları tarafından bilgilendirilecek. İlk bölüme böyle başlıyoruz. Yeterli çoğunluğumuz var.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bugün çoğunluğumuz yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Var efendim, şu anda çoğunluğumuz var.

Başbakanlık brifingini sunmak üzere Müsteşar Yardımcısı Doktor Ergin Ergül, Müsteşar Yardımcısı Özer Kontoğlu, Personel ve Prensipier Genel Müdürü Metin Yener, Güvenlik İşleri Genel Müdürü Bilal Durdalı sunum yapacaklar.

Sayın Ergül, Sayın Kontoğlu, Sayın Yener, Sayın Durdalı Bey; hoş geldiniz efendim. Bizim davetimiz üzerine brifing sunmak üzere geldiniz. Komisyonumuz adına sizlere hoş geldiniz diyorum.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Hoş bulduk Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Usulümüz; başlangıçta kameralarımız görüntü alıyor, ona müsaade ediyoruz ama Araştırma Komisyonumuz basınımıza açık şekilde daha sonra devam ediyor.

Tabii, biz girişlerde izah etme ihtiyacı duyuyoruz. Burası bir soruşturma komisyonu değil. Tamamen 15 Temmuz kanlı darbe girişimini gerçekleştiren Fetullahçı terör örgütünü tüm yönleriyle araştırmak, bu ihanet örgütünün kamu kurumlarına nasıl sızdığını, devletin kendilerine emanet ettiği silahları, uçakları, helikopterleri kendi milletinin evlatlarına, askerlerine, sade vatandaşa kadın, kız, çoluk çocuk demeden kurşun sıkmak, bomba atmak suretiyle bir darbe girişimine nasıl kalkıştığını tüm yönleriyle incelemek, araştırmak, sonunda bir raporla bizi görevlendiren Türkiye Büyük Millet Meclisine bunu sunmak bizim temel vazifemiz. Bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin ortak önergeleriyle kurulmuş bir komisyonuz. Zira, hepimiz biliyoruz ki bu darbe girişimi demokrasimize karşı, hiçbir siyasi parti ayrımı yapılmadan bütün siyasetimize, Hükümetimize, devletimize, milletimize karşı bir darbe girişimi. Bunu hatırımızdan çıkarmadan bir uzlaşma ruhu içinde araştırmamızı yapıp alınacak tedbirler konusunda tespitler yapmak suretiyle çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu çerçevede, Başbakanlığımızın bize sunacağı brifing, vereceği bilgiler son derece önemli.

Komisyonumuz tam tutanakla çalışmaktadır, bütün konuşmalar da tutanaklara geçmektedir. Bu bilgiyi de arz edeyim. Daha sonra yeterli görüntüyü alan kameraman arkadaşlarımıza teşekkür edeceğiz ve çalışmamıza başlayacağız.

Arkadaşlar, Sayın İlker Başbuğ bundan sonra dinlenecek. İlker Başbuğ'un dinlenmesi, içeriye girmesi safhasında da kameralarımızın görüntü almasına izin veriyoruz, şimdiden bilginiz olsun.

Değerli arkadaşlar, biz sizin sözünüzü kesmeden dinleyeceğiz. Zaten bilgisine başvuruyla sınırlı olarak buraya davet etmedik. Bir makamın, Başbakanlık makamının brifingini sunmak üzere buradasınız ama sunumunuzda vuzuha kavuşması gereken noktalar olduğunda bu konuyu arkadaşlarımız not alacaktır. O konuların sunumunuzla ilgili açıklığa kavuşması bakımından açıklama isteyebiliriz ama başlangıçta insicam bozulmadan konu bütünlük içinde anlaşılması için şimdi sizi ve sunumunuzu dinleyeceğiz. Sanıyorum, bunu bize yazılı olarak da sunacaksınız, değil mi Ergin Bey?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Evet, sunacağız, arz edeceğiz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz de sunulan bu brifingi Komisyon üyelerimize daha sonra takdim edeceğiz.

Buyurun Ergin Bey, galiba sunumu siz yapacaksınız.

Ergin Ergül Bey, Müsteşar Yardımcısı, söz sizde efendim.

II.- SUNUMLAR

1.- Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Dr. Ergin Ergül'ün darbe girişimi karşısında 15-20 Temmuz tarihlerinde Başbakanlıkça yürütülen faaliyetler hakkında sunumu

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, size ve değerli Komisyon üyelerinize saygılarımı sunuyorum. Çalışmanızın ülkemiz ve milletimiz için hayırlı neticeler vermesini diliyorum. Yine, bu bilgilendirme için burada bulunan herkesi selamlıyorum. Gazi Meclisimizin çok önemli ve tarihî bir görev ifa eden Araştırma Komisyonunuza bu davet için teşekkürlerimizi sunuyorum.

Sunumuma başlamadan önce 15 Temmuz darbe girişimi karşısında demokrasiye ve millî iradeye sahip çıkan milletimize şükranlarımızı sunuyor, bu uğurda şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı, yaralanan ve hâlen tedavisi devam etmekte olan vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Bilindiği üzere, Fetullahçı terör örgütü ya da paralel devlet yapılanması, ülkemizde 15 Temmuz gecesi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü demokratik hukuk düzenini cebir ve şiddet kullanarak ortadan kaldırma teşebbüsünde bulunmuştur. Teşebbüs sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Ankara Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Daire Başkanlığı, MİT yerleşkelerinin de aralarında bulunduğu birçok yere uçak ve helikopterlerin de kullanıldığı bombalı ve silahlı saldırılar yapılmış, Sayın Cumhurbaşkanımıza yönelik suikast girişiminde bulunulmuş, Sayın Başbakanımızın aracının bulunduğu konvoya silahla ateş edilmiş, Genelkurmay Başkanının da aralarında bulunduğu birçok üst düzey askerî yetkili rehlin alınmış, Başbakanlık Çankaya yerleşkesi başta olmak üzere, kamu kurumları silah zoruyla işgal edilmiş veya buna teşebbüs edilmiştir. Darbe teşebbüsüne karşı koyan güvenlik görevlileri ile tepki göstermek üzere sokaklara çıkan vatandaşlarımıza uçaklar, helikopterler, tanklar, diğer zırhlı araçlar ve hafif silahlarla saldırılmış, bu sırada polis, asker ve sivil 246 kişi şehit olurken 2.194 kişi yaralanmıştır. Ankara'da 5, İstanbul'da 9 olmak üzere 14 kişinin hastanelerdeki tedavileri hâlen devam etmektedir, 3 yaralının hayatı tehlikesi bulunmaktadır.

Darbe girişimi sırasında neler yaşandığı, basın yayın kuruluşları üzerinden, kamuoyu tarafından anbean takip edilmiştir. Gelişmeler daha sonra birçok yayına da konu olmuştur.

Sunumumuzda, değerli Komisyonunuza, 15 Temmuz gecesinden 20 Temmuz tarihine kadar Sayın Başbakanımız ve Başbakanlıkça yapılanlar ve yürütülen faaliyetler hakkında bilgi arz edeceğiz.

15 Temmuz Cuma akşamı 21.00 sularında İstanbul Dolmabahçe ofisinde çalışmalarını tamamlayan Sayın Başbakanımız Tuzla'daki konutuna doğru hareket etmiştir. Köprüyü geçtikten hemen sonra konvoydan ayrılan ve Beylerbeyi yönüne doğru hareket etmekte olan protokol mensuplarını taşıyan aracın durdurulduğu, darbeci askerler tarafından aracın camlarının kırılarak görevlilerin darp edildiği haberi Başbakanımızın Koruma Dairesi Başkanına, kendisi tarafından da Sayın Başbakanımıza iletilmiştir; saat 21.35 suları.

Sayın Başbakanımız bu sırada Tuzla'daki konutuna ulaşmıştır. Televizyonlarda köprünün askerler tarafından kapatıldığı görüntülerini görmesi üzerine derhâl MİT Müsteşarını, Genelkurmay Başkanını ve İçişleri Bakanını aramıştır. İçişleri Bakanının uçakta olması nedeniyle kendisine ulaşlamamıştır; Genelkurmay Başkanı ve MİT Müsteşarına da ulaşlamamıştır.

Bu arada, Ankara'da saat 21.35'te Başbakanlık Kızılay binasındaki koruma personeli tarafından Genelkurmay Başkanlığı yerleşkesinden silah seslerinin geldiği bilgisinin iletilmesi üzerine, Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğünün nöbetçi daire başkanı tarafından Silahlı Kuvvetler Komuta Kontrol ve Harekât Merkezi yetkilileri telefonla aranmış, yetkililerden ani müdahale mangaları tarafından tatbikat yapıldığı cevabı alınmıştır. 21.40-22.00 saatleri arasında Başbakanlık Müsteşarımız Genelkurmay İkinci Başkanını aramış, ancak ulaşlamamıştır.

Ankara semalarında uçakların alçak uçuş yapması üzerine, Başbakanlık Müsteşarımız konunun araştırılması talimatını vermiştir. Bunun üzerine, Silahlı Kuvvetler Komuta Kontrol ve Harekât Merkezi yetkilileri Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğüne yeniden aranmış, karargâhtan gelen silah sesleri hakkında bilgi istenmiş, daha önce verilen ani müdahale mangaları tarafından tatbikat yapıldığı cevabı alınmıştır. Ayrıca, uçuş yapan F-16'ların hangi amaçla ve neden alçaktan uçtuğunun sorulması üzerine, konuya ilişkin bilgilerinin bulunmadığı, Harekât Merkezinin yer altında olması nedeniyle uçak seslerini duymadıkları cevabı alınmıştır.

Bu arada, tankların ve zırhlı araçların Boğaziçi Köprüsü ile Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü tek yönlü olarak trafiğe kapatmaya başladıklarına ilişkin haberler basın ve yayın organlarında yer almaya başlamıştır.

Sayın Başbakanımızın talimatıyla Başbakanlık Çankaya yerleşkesinde kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ve gerekli tedbirlerin ivedilikle alınması ve uygulanması amacıyla derhâl Koordinasyon Merkezi oluşturulmuş, gerekli tüm personel acil olarak Başbakanlığa çağırılmıştır; saat 22.00.

İlk etapta, Başbakanlık Müsteşarı tarafından Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanları ve MİT Müsteşarına defaatle ulaşılmaya çalışılmış, ancak aramalara cevap alınamamıştır.

İçişleri Bakanı ve İçişleri Bakanlığı Müsteşarı uçakta olduklarından kendileriyle bağlantı kurulamamıştır. Başbakanlık Müsteşarımız bu arada EGM İstihbarat Daire Başkanıyla görüşülmüştür.

Sayın Başbakanımıza telefonla mevcut durum hakkında bilgi verilmiş ve darbe girişimine karşı durulması ve bu amaçla gerekli her türlü tedbirin alınması talimatı alınmıştır. Bu talimat üzerine, Koordinasyon Merkezi tarafından Başbakanlık Koruma Dairesi Başkanlığının tüm koruma personeli göreve çağırılmış, ilave güvenlik önlemleri alınmış, izinsiz giriş ve çıkışlara engel olunmuş, Muhafız Alayı dâhil, darbeci unsurlar tarafından yapılabilecek her türlü saldırıya karşı önlemler alınmıştır.

İçişleri Bakanlığı yetkilileri aranarak tüm valiliklerin ve il emniyet müdürlüklerinin aranması ve alarma geçirilmesi talimatı verilmiştir. Ankara Valisine, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Başbakanlık Çankaya yerleşkesi ve Kızılay binası, TRT binası başta olmak üzere, kritik kamu binalarının çevresinde güvenlik önlemlerinin artırılması talimatı verilmiştir.

İstanbul ve Ankara başta olmak üzere, ülkenin dört bir yanında patlamaların olduğuna yönelik asılsız haberlerin sosyal medyada dolaşmaya başlaması üzerine, dezenformasyonların ve provokasyonların önlenmesi ve darbe girişiminde bulunanların kendi aralarında haberleşmelerinin engellenmesi için sosyal medyaya yönelik kısa süreli engelleyici uygulama yapılmıştır. Sosyal medyanın darbe girişimine direnişte pozitif bir unsur olduğu değerlendirilerek uygulama kısa bir süre sonra kaldırılmıştır; 22.30 ile 23.30 saatleri arası.

Sayın Başbakanımız Sayın Cumhurbaşkanımızla olayın ilk değerlendirmesini yaparak milletimizle birlikte sonuna kadar direnme kararı almışlardır.

Bu sırada, Sayın Başbakanımız ilk olarak NTV’de olayları “kalkışma” olarak nitelemiş, Hükümetin işbaşında olduğunu vurgulamış, ordu içerisinde emir komuta zinciri dışında hareket eden kişilerin en ağır şekilde cezalandırılacağını duyurmuştur; saat 23:05.

Başbakanlık korumaları Sayın Başbakanımıza konutundan ayrılması gerektiğini söylemiş ancak kendisi konutundan ayrılmayı reddetmiştir. Ancak daha sonra 5 tankın Sayın Başbakanı almak üzere konuta yaklaştığı bilgisinin alınması sonrası, Sayın Başbakanımız krizi konuttan yönetme imkânının kalmadığını görünce kara yoluyla Ankara’ya doğru hareket etmiştir. Yol boyunca gelişmeleri radyo, televizyon ve telefonda takip ederek gerekli yönlendirme ve müdahaleleri yapmıştır. Krizi bir süre Bolu Karayolları şantiyesinde yönetmiştir. Bu arada, Sayın Bahçeli, Sayın Kılıçdaroğlu ve Sayın Perinçek desteklerini iletmışlerdir.

Saat 23.00’ten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, bazı bakanlar, bazı milletvekilleri ve bazı bürokratlar Başbakanlık Çankaya yerleşkesine intikal etmeye başlamıştır. Çankaya yerleşkesinde bulunan TBMM Başkanı, bakanlar, milletvekilleri, Başbakanlık Müsteşarı ve bürokratlarla istişareler yapılmış, Sayın Cumhurbaşkanı ve Başbakanın da talimatları alınarak darbeye karşı açıklamalar yapılmasının yerinde olacağı, kamuoyunun ve uluslararası camianın bilgilendirilmesi, demokrasiyi ve milletin iradesini hedef alan bu hain girişime karşı milletvekillerimizin Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplanması, valilerin ve bürokratların aranarak kendi bölgelerinde ve görev alanlarında darbe girişiminin önlenmesine yönelik gerekli tedbirleri almaları talimatının verilmesi, darbe girişimine karşı durmak için vatandaşların meydanlara davet edilmesi ve bunun için SMS mesajı atılması, sosyal medya, radyo ve TV’lerin kullanılabilceği, ayrıca tüm camilerden, minarelerden ezan, sela okutulabileceği, kritik tesislerin korunması için gerekli tedbirlerin alınması hususları değerlendirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız beraberindekilerle beraber 00.40’ta Çankaya yerleşkesinden TBMM’ye hareket etmiştir.

Bu arada, Dışişleri Bakanlığı yetkilileri aranmış, darbe girişimi hakkında dış temsilciliklerin ve yabancı muhatapların bilgilendirilmesi talimatı verilmiştir.

Genelkurmay Başkanlığı İnternet sitesinde darbe bildirisinin yayınlanması üzerine, bildiriye yayınlayan askeri İnternet siteleri başta olmak üzere, darbeye destek vermek amacıyla bildiriye yayınlayan tüm İnternet sitelerine yönelik erişimin engellenmesi talimatı ilgili kurumlara verilmiştir. Bu sırada, Genelkurmay Başkanlığı, Kuvvet komutanlıkları ve askeri üslerin İnternet’e erişiminin engellenmesi, elektrik, su ve telefon hizmetlerinin kesilmesi gibi tedbirlerin alınması ilgili kurumlardan istenilmiştir. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığının HTS kayıtlarına erişim imkânı da kaldırılmıştır.

Genelkurmay Başkanlığı önünde halka ateş açıldığı, yaralıların bulunduğu, ambulansların geciktiğinin öğrenilmesi üzerine, Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü aranarak ambulanslarla ilgili olarak yaşanan sıkıntının giderilmesi ve Emniyet yetkililerine ambulansların geçişi için kullanılacak güzergâhların sürekli trafiğe açık tutulması talimatı verilmiştir.

Darbe girişiminde bulunan askerlerin TRT'yi basıp zorla darbe bildirisi okutmaları ve söz konusu bildirinin sürekli yayına verilmeye devam edilmesi üzerine, paket yayınlar üzerinden yapılanlar dâhil, tüm TRT yayınlarının uydudan iletiminin engellenmesi, durdurulması talimatı verilmiştir TÜRKSAT'a. Ayrıca internet ortamında yayın yapan platformlardan TRT yayınlarının iletilmesinin engellenmesi için ilgili kurum ve kuruluşlara da talimat verilmiştir.

Başbakanlık Koordinasyon Merkezi tarafından uluslararası basına darbe girişimine dair ilk bilgilendirme 00.18 ile 00.30 saatleri arasında yapılmıştır. Gece boyunca ulusal ve uluslararası basına bilgilendirmeler, canlı yayınlarda açıklamalar yapılmıştır. Bloomberg, SkyNews, El-Cezire İngilizce ve Arapçası, BBC İngilizce ve Arapçası, CNN, Reuters, AFP, AP, Fransız TV kanalları, Rus Haber Ajansı, Ortadoğu medyası gibi ajanslar. Ayrıca, Başbakanlığın resmî sosyal medya hesapları üzerinden kamuoyu bilgilendirilmiştir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan CNN Türk'e bağlanmış, vatandaşlara hitap etmiş ve vatandaşları millî iradeyi savunmak üzere meydanlara davet etmiştir; 00:26.

Sayın Başbakanımız gece boyunca farklı televizyon kanalları vasıtasıyla milletimize demokrasiye sahip çıkma çağrısında bulunmuştur.

Başbakan yardımcıları, bakanlar, milletvekilleri, STK temsilcilerinin TV'lerde canlı yayınlarla darbe karşıtı açıklamalar yapmaları için bağlantılar sağlanmıştır.

Bazı ordu ve kolordu komutanları başta olmak üzere, üst düzey askerî personel Başbakanımız ve bakanlarımız tarafından telefonla aranmış, darbe girişimine karşı durmaları talimatı verilmiştir. Bunlardan bazıları TV'lerde canlı yayınlara bağlanarak darbe girişimine karşı olduklarını kamuoyuna duyurmuşlardır.

Gece boyunca Çankaya yerleşkesi üzerinde F-16'larla sonik patlama gerçekleştirilmiş, askerî helikopterler tarafından taciz uçuşu gerçekleştirilmiştir. Muhafız Alayından kontrol edildiği değerlendirilen İHA uçurulması üzerine, koruma polislerince söz konusu İHA'lara ateş açılmış ve yerleşke üzerinde uçuşları engellenmiştir; 01.25 civarı.

Başbakanlık Çankaya yerleşkesi 5 numaralı giriş kapısı önüne gelen tanklar, tankların önüne yatan kahraman vatandaşlarımızın da desteğiyle askerlerin yerleşkeye girmesi polis tarafından engellenmiştir.

Bütün Türkiye'de olduğu gibi Başbakanlık Çankaya yerleşkesi etrafında toplanan vatandaşlarımız da büyük bir cesaret ve kahramanlık örneği göstererek darbenin bastırılması sürecinde bize sürekli destek olmuşlardır.

Bu esnada, Ankara'ya hareket hâlinde olan Sayın Başbakanımızın korumalarına darbecilerin helikopterlerle konvoyu aradıkları bilgisinin gelmesi üzerine, alternatif güzergâh olarak Gerede sapağından Karadeniz yoluna çıkılmış ve Çankırı istikametinden Ankara'ya gidilmesine karar verilmiştir.

Bu arada, televizyon yayınlarıyla vatandaşlara duyarlılık çağrısında bulunan Sayın Başbakanımız "Havadaki jetlerle kurumlarımıza mermi, bomba yağdıranlar âdeta bir terör örgütünün elemanı gibidir, devamı gibidir. Asla ve asla böyle bir iş, şanlı Silahlı Kuvvetler bayrağı altında görev yapan hiçbir subayımıza, hiçbir askerimize yakıştırlacak bir iş değildir." açıklaması yapmıştır; 02:55.

TRT'yi ele geçiren askerlerin, vatandaşların da desteğiyle polis tarafından etkisiz hâle getirildiği bilgisinin alınması üzerine TRT yayınlarına getirilen engelleme kaldırılmış; 02:00, TRT tekrar canlı yayına başlamıştır; 03:00.

Başbakanlık Koordinasyon Merkezine gelen bilgiler, İçişleri Bakanı, Emniyet Genel Müdürü, Emniyet İstihbarat Daire Başkanı ve Emniyet Özel Harekât Daire Başkanıyla paylaşılarak darbecilere karşı operasyonlar koordineli olarak sevk ve idare edilmiştir. Koordinasyon Merkezi tarafından Akaryakıt İkmal ve NATO/POL Tesisleri İşletme Başkanlığına darbeci unsurlara yakıt ikmali yapılmaması talimatı verilmiştir. Ayrıca, ordu komutanları aranarak hava araçlarının darbe girişiminde kullanılmasının önlenmesi talimatı verilmiştir.

Ankara üzerinde uçan ve Polis Özel Harekât Dairesi, Polis Havacılık Dairesi ve Ankara Emniyet Müdürlüğünü bombalayan uçakların Akıncı Üssü'nden kalktığını öğrenen Kazan halkı ilçedeki üsse akın etmiş, üsteki askerler tarafından halkın üzerine ateş açılmış, şehit ve yaralananlar olmuştur.

Ayrıca, Ankara üzerinde uçan helikopterlerin Güvercinlik Kara Havacılık Okulundan ikmal yaptıkları öğrenilmiş, buraya jandarma ve polis unsurlarınca operasyon yapılması İçişleri Bakanlığıyla koordine edilmiştir. Polis Özel Harekât, TEM, Jandarma Özel Asayiş Komutanlığı (JÖAK) unsurları bu operasyona katılmışlardır.

Sayın Başbakanımız Hava Savunma Komutanına darbe girişiminde kullanılan tüm uçan unsurların inmeye zorlanması, inmeyen uçakların düşürülmesi, Muharip Hava Kuvveti Komutan Yardımcısı ve Birleştirilmiş Hava Harekât Merkezleri Komutanına Akıncı meydanından kalkan her hava aracının vurulması, Birinci Ana Jet Üssü Komutanına Akıncı Üssü pistlerinin bombalanması talimatlarını vermiştir; saat 03.10 suları.

Sayın Başbakanımızın ilk emri doğrultusunda Eskişehir Hava Savunma Komutanlığıyla yapılan görüşmeler sonucu Erzurum, Diyarbakır ve Dalaman'dan kalkan askerî uçaklar darbe girişiminde kullanılan uçaklara baskı yaparak inişe mecbur etmiştir. Bunun, darbecilerin dirençlerinin kırılması suretiyle darbenin bastırılmasıyla daha fazla can kaybının önlenmesinde büyük katkısı olmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımız Atatürk Havalimanı'na inmiş ve burada yaptığı konuşmada “Milletin üzerinde hiçbir güç yoktur. Ayrıca, bu bir ayaklanma, ihanet, vatana ihanet hareketidir. Bunun bedelini çok ağır ödeyecekler.” açıklaması yapmıştır; 04.17 suları. Aynı saatlerde, Ilgaz çıkışında bir jandarma aracı tarafından Sayın Başbakanımızın konvoyuna ateş açılmış, bunun üzerine konvoy tekrar Ilgaz'a dönmüştür. Kriz yönetimine Ilgaz'dan devam edilmiş, Sayın Başbakanımız Birinci Ordu Komutanı Ümit Dündar'ın vekâleten Genelkurmay Başkanı olarak atanması talimatını vermiştir.

Diğer taraftan, Ankara'da Güvercinlik Kara Havacılık Okuluna jandarma ve polis tarafından yapılan operasyon sonrasında darbe girişiminde bulunan askerler, helikopterlerle Akıncı Üssü'ne geçmiştir; 07:40 suları.

Darbe girişiminde bulunan askerlerin kontrolündeki hava araçlarının üslere inmesi, kısmen ele geçirdikleri yerlerden adalete teslim olmaya başlamalarının ardından, sınır kapıları ve hava limanlarından darbe girişiminde bulunanların yurt dışına çıkışlarının engellenmesi talimatı Koordinasyon Merkezi tarafından verilmiştir.

Akıncı Üssü'nde alıkonulan Sayın Hulusi Akar, yanında Mehmet Dişli'yle birlikte saat 09.00 sularında Başbakanlık Çankaya Yerleşkesine ulaşmıştır. Mehmet Dişli'nin darbe girişiminde yer aldığı tespit edilmesi üzerine gözüaltına alınarak EGM Terörle Mücadele Daire Başkanlığına teslim edilmiştir.

Genelkurmay Başkanlığı Karargâhı -09:40 sularında- başta olmak üzere, pek çok yerde askeri personel kolluk kuvvetlerine teslim olmaya başlamışlardır.

Akıncı Üssü'ndeki pist ve taksı yolları vurulmuş, Akıncı Üssü'nü vuran uçaklar ile üsse operasyon yapacak kolluk kuvvetleri arasında koordinasyon sağlanmıştır; bu da 07.00 ile 09.00 saatleri arasında.

Sayın Başbakanımız saat 11.00 sularında Çankaya Köşküne gelmiş ve darbe girişiminin bastırılmasına ilişkin çalışmalarını burada sürdürmüştür.

Sayın Başbakanımız, Orgeneral Hulusi Akar, Adalet, İçişleri ve Millî Savunma Bakanlarıyla birlikte Çankaya Köşkü'nde yaptığı basın açıklamasında, Fetullahçı Terör Örgütü tarafından düzenlenen darbe girişiminin önlenmesinde milletimizin basiretine dikkat çekmiş, basına, siyasi partilerimize, sivil toplum kuruluşlarına teşekkür etmiş "İşin birinci safhası burada sona ermiştir. Biz yolumuza aynı kararlılıkla devam edeceğiz. Bütün milletimize geçmiş olsun." diyerek darbe girişiminin artık tamamen bastırıldığını açıklamıştır. Saat 12.15.

Sayın Başbakanımız Türkiye Büyük Millet Meclisinin saat 17.00'de gerçekleşen olağanüstü oturumuna iştirak etmiştir.

16 Temmuz Cumartesi ve 17 Temmuz Pazar günü darbe girişimine katılan unsurların teslim alınmasına yönelik operasyonların koordinasyonu Başbakanlıkta yapılmıştır. İkinci bir dalganın önlenmesiyle ilgili tüm ülke çapında teyakkuz hâlinde olunması sağlanmış, gelen her türlü bilgi ciddiyetle değerlendirilmiş ve gerekli tedbirler alınmıştır. Vatandaşlarımız darbe gecesi göstermiş oldukları direnişi, ülke çapında meydanları doldurarak millî iradeye destek için demokrasi nöbetine dönüştürmüşlerdir. Demokrasi nöbetine katılan vatandaşlarımızın güvenliğinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması koordine edilmiştir.

Diğer taraftan, Sayın Başbakanımız başkanlığında bakanlar ve ilgili bürokratların katılımıyla darbe girişimi ve FETÖ'yle mücadele sürecinin nasıl yürütüleceğine ilişkin değerlendirmeler yapılmış ve stratejiler belirlenmiştir.

Darbe girişiminin bastırılmasının akabinde, Sayın Başbakanımızın talimatıyla yürürlükteki mevzuat çerçevesinde darbe girişiminde bulunan FETÖ/PDY örgütünün kamudaki bütün uzantılarına karşı hızlı bir şekilde önlemler alınmıştır. Bu bağlamda; Başbakanlık Müsteşarının başkanlığında bakanlık müsteşarları ve Başbakanlık üst düzey bürokratları ile toplantı yapılmış, kamu düzeni ve güvenliğinin yeniden tam olarak tesisine yönelik atılacak adımlar belirlenmiş ve alınan kararların uygulanması takip edilmiştir.

18 Temmuz 2016 tarihinde Başbakanlık Genelgesiyle kamu çalışanlarının yıllık izinleri kaldırılmış ve hâlen izinde olanların en kısa sürede görevlerine dönmeleri talimatı verilmiştir.

657 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri çerçevesinde diğer kamu kurumlarında olduğu gibi 18 Temmuzda 257 Başbakanlık personeli açığa alınmıştır. 15 Temmuz sonrası haklarında soruşturma ve kovuşturma açılanların havaalanları VIP salonlarından yararlandırılmaması için gerekli önlemlerin alınması sağlanmıştır.

19 Temmuz Salı günü, Sayın Başbakanımız, CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu ve MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli ile Çankaya Köşkü'nde darbe sonrası sürece ilişkin olarak toplumsal ve siyasal mutabakat konusunda görüş alışverişinde bulunmuştur.

Sayın Başkanım, değerli Komisyonunuza saygılarımızla arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, ben bir iki hususu sorabilir miyim kapsamlı ilgili. Bu benim talebim değildir.

BAŞKAN – Sayın Ergül, arkadaşlarımızın söz talepleri var, onları değerlendireceğim. Sadece ben mi yanlış anladım, kayıtlara doğru geçsin diye. Sayın Başbakan İstanbul'dan hareket ettiğinde 21.35 mi, 20.35 mi? İlk başta, Tuzla'daki evine.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – 21.35 Tuzla'daki konuta ulaşma saati. 21.00 sularında İstanbul Dolmabahçe ofisindeki çalışmalarını tamamlayıp yola çıkıyor konut için. 21.35'te konuta ulaşıyor.

BAŞKAN – Tamam. O zaman ben 20.00 gibi anladım, o bakımdan. 21.35.

Teşekkür ediyorum.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET EROĞDAN (Muğla) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Benim 11 Ekim günü Komisyon Başkanlığına vermiş olduğum dilekçenin bir fotokopisi şu anda elimde. Şimdi, bizim Başbakanlıktan talep ettiğimiz sunum, Başbakanlık tarafından FETÖ terör örgütünün oluşması, devlete yerleşmesi, kamunun içindeki gücü, 2004 MGK kararı hakkında Hükümet tarafından ne yapıldı, ne yapılmadı; Cumhuriyet Halk Partisine yapılan kaset operasyonu; Milliyetçi Hareket Partisine yapılan gene kaset operasyonlarıyla, saldırılarla ilgili yapılanlar; MİT Müsteşarının gözetimine alınma teşebbüsü sonrası FETÖ terör örgütüyle yapılan mücadeleler; 17-25 Aralık operasyonları sonrası yapılanlar; 15 Temmuz süreci ve sonrası yapılanlar hakkında Komisyonumuza kapsamlı bir sunum yapılması hususunda gereğini arz ederim diye 11 Ekim günü zatalinize verdim. Aynı zamanda ben bunu o gün burada tutanaklara geçmesi bakımından, hem daha sonraki görüşmelerimizde de birden fazla defa bu sunumun kapsamı konusunda bir talepte bulunduk ama şimdi görüyoruz ki bize sadece 15 Temmuz gecesi yaşananların bir kronolojisi sunuldu. Yani bu bizim talebimizi karşılayan bir sunum değil. Bu bakımdan yani sizden oraya gidin yazın da bir örneğini ben talep ediyorum. Bizim talebimizi iletiniz yoksa bu gecenin kronolojisini mi istediniz. Burada bir ihtilaf var. Bu ihtilafı ortadan kaldırmamız lazım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ciddi bir vakit kaybı oldu, yani bizi hayal kırıklığına uğrattınız.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bunu zaten biz o gün Ankara Valisinden, İstanbul Valisinden aldık.

BAŞKAN – Beş günlük bir şey sundu sanıyorum, 15.20 arası.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bizim talebimiz bu değil yalnız.

BAŞKAN – Bir saniye. Tutanaklara geçti efendim. Ben elbette ki bu çerçevede...

Sayın Tanrıkulu, sizi dinliyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben de değerli bürokratlara teşekkür ediyorum. Yani muhtemelen iletilen bilgiye göre, talebe göre, bir sunum yaptılar. Öyle tahmin ediyorum. Ama bu bilgilere ortalama olarak bu salondaki herkes sahip. Bir gazete taramasıyla çok rahatlıkla ulaşabileceğimiz bilgiler burada paylaşıldı, dakika, dakika. Yani yarım saat içerisinde böyle bir sunum hazırlanabilir.

BAŞKAN – Zaten öyle yaptılar.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, biz hazırlarız yarım saat içinde böyle bir sunumu. Danışmanlarımıza görev versek ne oldu diye, Başbakan yazsak, Genelkurmay Başkanı yazsak Google'a, dakika dakika çıkar hepsi zaten. Yani yeni hiçbir şey yok bunun içerisinde. Mehmet Bey

de ifade etti. Bizim de talebimiz sonuç itibarıyla, bir, Başbakanlıktaki hem bu örgüte ilişkin bilgilerin paylaşılması hem de sonuçta biz burada Türkiye Büyük Millet Meclisi adına bir görev yapıyoruz, bir sunum yapacağız Genel Kurula, ona ait bilgi olması lazım elimizde, yeni bilgi olması lazım. Elimizde hiçbir şey yok. Mesela ben çok merak ediyorum. Sunumunuzda Başbakanla MİT Müsteşarının ne zaman görüştüğü konusunda veya Cumhurbaşkanıyla ne zaman görüştüğü konusunda en ufak bir bilgi yok. Yani ne zaman temas kurdular? Niye temas kuramadılar? MİT Müsteşarı neredeydi? MİT Müsteşarı Başbakana bağlı ama ulaşamamışlar. Dakika dakika söylediniz. Nerede mesela MİT Müsteşarı? Yani ne zaman gitmiş Genelkurmay Başkanına, ne zaman görüşmüş, bunlarla ilgili olarak hani Başbakanlık sunum yapmasına ve MİT Müsteşarı da Başbakana bağlı olmasına rağmen bu kritik bilgilerin hiçbir tanesi yok. Bu örgütün önceki faaliyetlerini ilişkin herhangi bir şey yok. Devlet içerisinde nasıl örgütlendiğine dair herhangi bir bilgi yok. Dolayısıyla herhâlde yani bunlar gökten gelmediler 15 Temmuz'a. Bir örgütlenmişler, kamu gücünü kavuşmuşlar ve darbe fikri gelişmiş. Ne zaman örgütlenmişler, nasıl örgütlenmişler, hangi bilgiler var? Yani tamam gazetecilerin bize sunduğu bilgiler var, kitap yazarlarının bize sunduğu bilgiler var ama devletin kayıtlarında ne var? Hiçbir şey yok. Bizden saklanan bilgi varsa bunun da ifade edilmesi lazım. Meclisten saklanan bilgi varsa bunun da ifade edilmesi lazım.

Dolayısıyla benim kişisel görüşüm Sayın Başkan, bu Komisyondan bilgilerin saklandığıdır. Kişisel görüşüm, bu sunum karşısında. Devlet bilgileri paylaşılmadı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben bir kısmını kendi çalışmalarımızla ilgili anlatacağım.

Arkadaşlar, şimdi şeyleri alayım. Aykut Bey, Mehmet Bey bir şey daha söyleyecek herhâlde.

Buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, biz bu brifingi Başbakanlıktan talep ederken -Türkiye’de Başbakanlığın konumunu da bilen, hepimiz az çok biliyoruz ama- Başbakanlık Türkiye’de, bir, bütün kurumlar arasındaki koordinasyonu yürütür. İki, Türkiye’deki bütün istihbarat birimlerinin raporları oraya gelir. Üç, Millî Güvenlik Kurulu kararlarının uygulanma merkezi Başbakanlıktır.

BAŞKAN – Tabii.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Başbakanın konuta nereden geldiği, saat kaçta geldiği, zaten bunları o gece hepimiz bir şekilde takip ettik. Zaten Ankara Valisi ve İstanbul Valisini dinledikten sonra da bu detayların çoğuna da hep birlikte vâkıf olduk. Ben geçtiğimiz günlerde de söyledim. Bu Komisyonun bir defa bütün partiler tarafından ortak önergeyle kurulduğunu ve Parlamento adına görev yaptığımızı unutmamak lazım. Bu olayın aydınlanması konusunda da bize elbette ki en çok desteği Hükümet verecek. Hükümet nasıl verecek? Bir, bu taleplerimizi karşılayarak, burada hakikaten bu yapının oluşmasıyla ilgili bize çok daha doyurucu bir brifing sunarak verecek. İki, bakın, bugüne kadar dinlediğimiz bütün yetkililerden MİT Müsteşarıyla ilgili hiçbir bilgi alamadık. MİT Müsteşarı o gece nerede? Kimseyle görüşmüyor. Sadece Efkan Ala diyor ki: “Ben sabaha kadar irtibat hâlindeydim.” Yani MİT Müsteşarı Efkan Ala’ya bağlı değil. Bunu da ortaya doğru koymak lazım. Hükümetin buraya doğru düzgün, bu taleplerimizi karşılayacak bir sunum göndermesi lazım. İkincisi de artık bu bilgilerden sonra Hakan Fidan’ın ve Genelkurmay Başkanının buraya gelmesini Sayın Başbakan sağlamak zorunda. Eğer bunlar sağlanmazsa bu Komisyonun çalışmaları Hükümet tarafından sabote ediliyor anlamına gelir ki o zaman Komisyonun çalışmasının da bir anlamı kalmaz. Yani lütfen,

Başkanlık olarak bu konuya müdahale etmenizi... Ben özellikle sizden de Başbakanlığa yazdığınız bu brifing yazısının bir nüshasını istiyorum ki bunu da basınla paylaşalım. Yani bizim talebimiz mi iletildi yoksa siz kendiniz başka bir talep mi iletiniz, bunu da merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şöyle bir açıklama yapayım: Tutanaklara geçen talepler, ayrıca yazılı verilen talepler üzerine değerli arkadaşlar, Millî Savunma Bakanlığına, MİT Müsteşarlığına, İçişleri Bakanlığına, Adalet Bakanlığına, Dışişleri Bakanlığına, yine buradaki talepler doğrultusunda Dış Ticaret Müsteşarlığına, Gümrük Müsteşarlığına, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığına, Hazine Müsteşarlığına, İçişleri Bakanlığına, Mali Suçları Araştırma Kurulu MASAK Başkanlığına, yine Millî Savunma Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığına yazılan, özellikle İçişleri, Adalet Bakanlıklarına yazılanlarda da FETÖ örgütüyle ilgili bilgi taleplerimiz yazıldı. Tabii ki bunlar derlenip toplanıp -bunlara gelen cevaplar henüz yok- geldiğinde zaten Komisyon üyelerimize dağıtacağız. Başbakanlığa yazdığımız belki bu anlamda biz kapsamlı şöyle bir ifade kullandık: “Komisyonumuzun araştırma sahasıyla ilgili olarak kapsamlı bir bilgilendirici sunumun üst düzey bir Başbakanlık yetkilisi tarafından mümkün olan en kısa sürede Komisyonumuzun toplantı günleri olan salı, çarşamba, perşembe günlerinden birinde Komisyonumuza takdim edilmesi ve sunum yapılacak tarihin Komisyonumuza bildirilmesi hususunda gereğini rica ederim.” diyerek 18/10’da yazdığımız bir yazı var. Bu detayları Bakanlıklara göre dağıtarak yazdığımız için sizin...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Başbakanlıktan istedik biz bunu. Detayları Bakanlıklardan istemedik ki.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Başkanın gönderdiği yazı aslında aynı da.

BAŞKAN – Biz bunu Başbakanlığın...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, ben bu talebi Başkanlığınıza iletteğimde, burada da tutanaklara geçtiğinde...

BAŞKAN – Geçti, evet.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O gün bütün gruplar bizim bu talebimizin yerinde olduğunu oy birliğiyle kabul etti, yani buna itiraz eden olmadı. Ama sizin gönderdiğiniz yazı kapsamlı. Kapsamlının içindeki ne, yani kapsam ne belli değil. Ama biz buraya kapsamın içinde neler olduğunu belirttik.

BAŞKAN – Görev alanımızı dikkate alarak, yani Fetullahçı terör örgütünün tüm üyelerini araştırmakla görevli olarak.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Fetullahçı terör örgütünün şimdi herkes kırk yıllık geçmişinden bahsediyor. Bu geçmişle ilgili Başbakanlık arşivlerinde ne var? Bununla ilgili bilgi talep ettik. Ama burada bize sadece o gecenin fotoğrafı, o gecenin fotoğrafını zaten yaşadık. O gecede sadece hepimizin kafasında boş kalan alanlar nedir? Saatler, vakitlerdir. Onun dışında hepimiz o geceyi takip ettik. Hem sosyal medyadan hem televizyonlardan takip ettik, yaşadık o geceyi. Yani şimdi bu bizim aklımızla alay eden bir brifing. Böyle bir şey olmaz. Ben bunu kabul edemem.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Eksik kalan konular bugün 3 Kasım, 4 Ekimde başladık. 1’inci ayımızı dolduruyoruz. Yazışmalar da devam ediyor. Eksik kalan konuları tekrar yazarız.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Eksik kalan değil, hiçbir şey yok bunda.

BAŞKAN – İsteriz Mehmet Bey.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Diğer arkadaşlar sunum yapacaklar mı?

BAŞKAN – Sunum yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Söz istedim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aykut Bey, bir saniye.

Belki sunumlarıyla ilgili tazvih, açıklama istersek onları yapacaklar. Sadece şimdi şöyle bir bilgi var: Saat 12.00 için Sayın İlker Başbuğ'a randevu verdik. Bu süreyi de bize önceden bildirdiği için Başbakanlık şimdi arkadaşlarımıza iletimi, ben saatinde sunumumu, bilgilendirmeyi yapmak isterim, saatinde alınmazsa beklemeği düşünmüyorum şeklinde bir bilgi ulaştı Sayın İlker Başbuğ'dan. Bunu da dikkate alarak ben arkadaşlarımıza söz vereceğim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sonuçta söyleyecek bir şeyimiz yok. Soru soracağız.

BAŞKAN – Sunumun içeriğiyle ilgili anlaşılmayan veyahut da eksik konusundaki değerlendirmelerinize saygı duyuyorum. Onlar mutlaka tutanaklara geçiyor, gereği yapılacaktır. Ancak eğer Başbakanlıktan gelen arkadaşlarımıza, bu konuda “Şu konuyu açıklar mısınız?” diyeceğiniz bir şey yoksa biz onlara...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Biz de bir şey sorabilir miyiz?

BAŞKAN – Bir saniye Aytun Bey, sesiniz kayda geçsin.

Buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Size Başbakanlıkta hangi bölümler bağlıdır?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Söyleyeyim Sayın Vekilim. Bana Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü, Mevzuatı Geliştirme Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Başkanlığı, Bakanlar Kurulu Genel Sekreterliği bağlı. Sayın Müsteşar Yardımcımız da ifade etsin.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ÖZER KONTOĞLU – Bana da Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü, Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü, Kozmik Yazışmalar ve İdari Mali İşler Başkanlığı bağlı.

BAŞKAN – 2 de genel müdürümüz var. İsterseniz o genel müdürlerimiz de...

METİN YENER – Personel ve Prensipier Genel Müdürü.

BİLAL DURDALI – Güvenlik İşleri Genel Müdürü.

BAŞKAN – Güvenlik İşleri Genel Müdürü, Personel ve Prensipier Genel Müdürü ve 2 Müsteşar Yardımcımız sunum yapan arkadaşlar.

Peki, arkadaşlar, size bu sunumunuzdan dolayı biz teşekkür ediyoruz. Tabii burada arkadaşlarımız taleplere karşılık bulmadığını, eksik olduğunu ifade ettiler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Aykut Bey'i de dinlesin arkadaşlarımız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, yok. Böyle ince şeyi anlıyorum ama yine de ben gelmeyeceğim. Efendim, deminden beri tam ben söze gireceğim, bir şey demiyorum, bekliyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu, karanlık bir darbe girişimi arkadaşlar, çok ciddi soru işaretleri var bu konuda. Komisyonu kurduk ki bu soru işaretleri kalsın diye. Hem yurt içinde hem yurt dışında, yani halkın yüzde 95'inin kafasında çok büyük soru işaretleri var. Başbakanlıkla bizim anladığımız şu bütün bakanlıkların en üst birimi, MİT, Genelkurmay, Emniyet, bunların bilgileri koordine olacak,

gelecek tarihe böyle sirayet edecek bir şekilde yüz, yüz elli slaytlık, belki şu anlattıkları yarım slayt olabilecek bir sunum bekliyorduk ki oradan başlayalım, bundan sonra gelenlere soru soralım, bilmem ne yapalım.

Değerli bürokratlar, lütfen hiç üzerinize alınmayın. Hoş geldiniz, başımızın tacısınız. Sizinle alakası yok. Burası bizim siyasal olarak kendi aramızda konuştuğumuz çünkü size verilen sınırlar dâhilinde siz sunumunuzu yaptığının farkındayız. Komisyon kurulurken bir sürü şüphe vardı. Dedik ki dile getirmeyelim, gölgelemeyelim, çalışalım, bilmem ne yapalım. Zaten böyle görünmez bariyerlerle ilerliyoruz. Gelen davetlilere bakıyorum, herkes “Aman ben hiçbir şey yapmadım, hiçbir şeyden haberim yok, devletimiz çok büyüktür.” Gelenlerin hepsi de kendini kurtarma derdinde, suya sabuna dokunmadan, aklımızla, zekâmızla, bu Parlamentonun ciddiyetiyle dalga geçecek şekilde, birçoğunun -hepsine demiyorum- bilgi sahibi olması gereken birçoğunun anlattığı bunlar. Bir tane belge görmedik, bir ay geçti, bir sayfa görmedim ben devletten. Ne mali yapısı üzerine ne diğer şeyler üzerine bir sayfa belge gelmedi, Komisyondan belge almakta zorlanıyoruz ve Komisyonla kurumlar arasındaki yazışmalar dışındaki iletişimlerde ciddi şüphelerimiz var. Şimdi geldik buraya kilit isimler. Ya başından beri söylüyoruz. İki tane kilit isim var, biri Hulusi Akar, diğeri Hakan Fidan. Bakın, burada tek şey ne? Hakan Fidan’a ulaşamamışlar bile. Eğer bu Parlamento MİT Müsteşarıyla Genelkurmay Başkanını buraya getirmiyorsa lağvedin gitsin. Boşuna bize komisyon kurmayın, millî irade demeyin. Başbakan talimat verecek, Cumhurbaşkanı talimat verecek, gelmeyecekler. Böyle bir şey yok.

Ve şimdi diyoruz ki, arkadaşlar, sizden rica ediyoruz: Bu darbeyi yapanların yüzüne bakmak istiyorum, sormak istiyorum. “Hangisine şey yapacağımıza karar vereceğiz, daha belli değil.” Ya o zaman niye Komisyonu kurduk? Lağvedip gidelim. Yazık, bize de yazık ya. Bunları da böyle bilmem ne yapmak için...

BAŞKAN – Aykut Bey, sözünüzü kesmiş olmayayım ama burada birlikte karar veriyoruz ve...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efendim, birlikte karar vermiyoruz.

BAŞKAN – Hayır, bir süreç aldığını... Siz bürokrasiden gelen de bir insansınız Değerli Vekil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bizim üç ay süremiz var. Bu devlete, bu Komisyon Başkanlığı, üç gün içinde bu gelecek dediği zaman gece gündüz -biz bürokraside çalıştık- üç gün içinde hazırlanır.

BAŞKAN – Detaylı raporlar istedik.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben bitirebilir miyim, rica ederim...

BAŞKAN – Bunlar, mesela RTÜK belgeli olması bakımından RTÜK’le ilgili biliyorsunuz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Neyse, İlker Başbuğ gelsin. Yok ya, sizin şey yapacağınız yok ya. Yazık. Bari rezil olmayalım. Yoksa bu Parlamentoda bir şey çıkarılmaz.

BAŞKAN – Peki.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çağıralım. Beş dakika ara verelim efendim, 12.00’de çağıralım. Arkadaşlara teşekkür edelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyoruz bu hizmetinizden dolayı. Gelip sunumunuzu yaptınız. Bizim Komisyonumuz çalışmasına devam ediyor. Belki yeni bilgiler, belgeler isteyebiliriz, yazışmalar devam eder. Hepinize çok teşekkür ediyoruz.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞARI YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, biz de heyet olarak sizlere, sayın üyelerimize teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda bundan sonrası için de başarılar diliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Beş dakika ara. Daha sonra Sayın İlker Başbuğ'u alıyoruz efendim.

Kapanma Saati: 11.52

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.57

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Sayın İlker Başbuğ’u dinlemek üzere tekrar oturumu açıyorum.

III.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Genelkurmay Eski Başkanı İlker Başbuğ’un Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN – Sayın Başbuğ, hoş geldiniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Komisyonumuzun davetine icabet ettiniz. Biz başlangıçta kameraman arkadaşlar görüntü alırken -elbette sizin özgeçmişiniz farklı görevler ve uzun bir tecrübeyle dolu ama- sadece bir paragraf olarak Komisyon Sözcümüz sizi tanıtan çok kısa bir özgeçmiş takdim edecek. Daha sonra kameraman arkadaşlarımıza teşekkür ederek biz bilgi edinme bölümüne geçmiş olacağız.

Sayın Mihrimah Belma Satır Hanımefendi Komisyon Sözcümüz.

Buyurun Belma Hanım.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Komutanım, hoş geldiniz Komisyonumuza.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – İlker Başbuğ, 1943 yılında Afyonkarahisar’da doğdu, 1962 yılında Kara Harp Okulundan, 1963 yılında Piyade Okulundan, 1973 yılında Kara Harp Akademisinden mezun oldu. 2002 yılında orgeneralliğe terfi etti. Orgeneral rütbesiyle 2002-2003 yıllarında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanlığı, 2003-2005 yılları arasında Genelkurmay 2. Başkanlığı, 2005-2006 yıllarında 1. Ordu Komutanlığı görevlerini müteakip 2006 yılı atamalarıyla Kara Kuvvetleri Komutanlığına atanmıştır.

İlker Başbuğ, 30 Ağustos 2008 tarihinde atandığı Genelkurmay Başkanlığı görevinden 30 Ağustos 2010 tarihinde emekliye ayrılmıştır.

Tekrar hoş geldiniz efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Belma Hanım.

Efendim, Komisyonumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinde 4 siyasi partinin ortak önerleriyle kurulmuş, Fetullahçı terör örgütünün 15 Temmuz darbe girişimi ve bu girişimi gerçekleştiren Fetullahçı terör örgütünün, FETÖ’nün tüm yönleriyle araştırmasını yapmakla görevlendirildi.

Bu Araştırma Komisyonumuz, yapacağı çalışmalar sonunda hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunacaktır. Biz bir taraftan bilgi belge toplarken bu konuda bilgisi olan, tecrübesi olan, sorumluluk makamında olan kişileri Komisyonumuza davet ederek bilgilerinden istifade etmeye çalışıyoruz bu konunun net olarak aydınlanması için.

Siz Genelkurmay Başkanlığı yaptınız. Askerî tecrübeniz, askerî komuta kademesindeki bu dönemdeki değerlendirmeleriniz fevkalade Komisyonumuz için önemli olacaktır. Bu nedenle davet ettik.

Ben tekrar teşekkür ederken sunumun mahiyeti hakkında da şunu ifade edeyim: Konunun aydınlanması bakımından, Komisyonumuza verilen görev çerçevesinde kalmaya gayret gösteriyoruz. İlk yirmi dakika sözünüzü bölmeden, araya soru girmeden, sizin açıklamalarınız için imkân tanıyacağız. Daha sonra Komisyon üyelerimiz size soru yöneltecek ve bu konuda özellikle 15 Temmuz darbe girişim günü ve öncesinde FETÖ'nün yapılanışı, sızmalar konularındaki görüşlerinizi almış olacağız.

Şimdi, değerli basın mensuplarına -kamera bölümüne ifade ediyorum, kameraman arkadaşlara-görevlerini tamamladıkları için teşekkür ediyorum. Daha sonra başlamış olacağız.

Evet, çok teşekkür ederiz değerli basın mensupları, kameraman arkadaşlar.

Komisyon çalışmalarımızı basın izleyebilmektedir yani yazılı basın mensupları burada kalıyor, kameraman arkadaşlarımıza da teşekkür ediyoruz.

Sayın Başbuğ, söz sizin, buyurun.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetine karşı duyduğum saygı nedeniyle bugün buradayım.

15 Temmuz öncesi ve sonrasına ilişkin görüşlerimi medya üzerinden kamuoyuyla açık şekilde paylaşan bir kişiyim. Hatta bununla da yetinmedik, görüş ve düşüncelerimi kitaplara da yansıttım. Aslında, dolayısıyla, bugün, burada, belki de bu konulara ilişkin yeni bir şey söyleyeceğimi şahsen pek tahmin etmiyorum çünkü bugüne kadar zaten bu konuya ilişkin görüşlerimi, düşüncelerimi, değerlendirmelerimi, hatta önerilerimi belki de en açık, net olarak ifade eden birisiyim.

O zaman niye bugün buradayım? 2 nedenle. Birincisi, tabii ki bu yüce kurumun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyeti karşısında duyduğumuz saygı, tabii, bugün burada bulunmamın ana nedenidir. İkincisi de elbette, her ne kadar bu konuya ilişkin düşüncelerimiz, görüşlerimizi kamuoyuyla paylaşmış, kitaplaştırmış isem de bu görüşlerin, düşüncelerimizin Türkiye Büyük Millet Meclisinin kayıtlarına, zaptına girmesini de önemsiyorum çünkü bir gün kitaplar, konuşmalar kaybolabilir ama bu Meclisin kayıtları ve zabıtları yüzyıllarca yaşayacak.

Bu vesileyle, kitaplar deyince, kısaca, bir, kitaplardan bahsetmek isterim. Benim ilk kitabım Terör Örgütlerinin Sonu adlı kitabımdır. Son kitap, 8'inci kitap ise 15 Temmuz Öncesi ve Sonrası. Bu arada, işte, Nasıl Bir Türkiye, özellikle bu Ergenekon davalarıyla ilgili olarak yaşadıklarımıza ilişkin suçlamalara karşı gerçekler. Son kitaplardan bir tanesi Ermeni Suçlamaları ve Gerçekler ve en sondan bir evvelki kitabım ise Unutulan Ada Kıbrıs. Tabii, bu kitapların arasında, benim en çok önemseydiğim, 8 kitabın arasında, biliyorsunuz, 20. Yüzyılın En Büyük Lideri Mustafa Kemal -kitap burada, 2 cilt-oluyor. 8 kitap. Bu vesileyle, ben bugün bu 8 kitabı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesine hediye etmek için getirdim. Buraya bırakacağım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Şimdi, 30 Ağustos 2010'dan sonra, emekli olduktan sonra, tabii, bu süreçten evvel de her zaman benim kişisel olarak hayati bir prensibim var, dün de bu prensibe sadık kaldım, bugün de aynı prensibe sadığım. Ben, her zaman partilerüstü bir durumda olmaya özen gösterdim. "Partilerüstü" demek, bir noktada, devlet adamlığı demek. Dolayısıyla, benim düşüncelerim, fikirlerim, değerlendirmelerim hiçbir zaman bir partiyi ne yermeye ne de başka bir partiyi, efendim, yüceltmeye yöneliktir. Biz sadece bir devlet tecrübesine sahip bir kişi

olarak, gördüğümüz, doğruluğuna inandığımız fikirleri ve düşünceleri ifade ettik ve etmeye devam ettim. Tabii, dün ne söylediysem bugün de aynı noktadayım ve çizgimiz de değişmedi, konuşmalarımız zaten ortada.

Tabii, sizler, elbette, birer siyasi partinin mensubusunuz. Elbette, siyasi partilerin görüşleri istikametinde düşüncelerinizi ifade etmeniz gayet doğaldır. Bunu ben saygıyla karşılarım. Ancak, lütfen, soruları yöneltirken benim partilerüstü durumda olduğumu ve devlet adamı niteliğine sahip olduğumu unutmayın. Bunu özellikle ifade etmek isterim.

Görevdeyken 25 Ocak 2010'da kamuoyuna yani basına açık bir toplantıda şunları söylemiştim... Genelkurmay Başkanı olarak, 25 Ocak 2010'da yani bize komplo kurulup Silivri'ye gönderilmeden evvel. Biz o gün de ne dediysek her zaman aynı çizgilerimizi koruduk. 25 Ocak 2010'da dedim ki bir konuşmada, o günleri hatırlayın: Darbe; iddiaları Türkiye'nin gündemini işgal ediyor. Darbe; bu kelimeyi duymaktan hicap duyuyorum. Geçmişte Türkiye'de elbette bazı olaylar yaşandı, bunu inkâr edecek durumda değiliz ama biz bugün –yani 25 Ocak 2010 için söylüyorum- artık bu olayların geride kaldığını düşünüyoruz.” Bunu ben Genelkurmay Başkanı olarak söylüyorum ve devam ediyorum, diyorum ki: “Ülkemizin, toplumumuzun huzura ve barışa ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz.” Ve konuşmayı şu cümleyle... Uzun, 4-5 sayfalık bir konuşmaydı ama en önemli cümlem de şudur, diyorum ki Genelkurmay Başkanı olarak 25 Ocak 2010'da: “Demokrasilerde en önemli husus, iktidarların seçimlerle, demokratik yöntemlerle el değiştirmesidir.” Bu net, koyduğum husus ve benim tüm basına yaptığım, medyaya yaptığım, kamuoyuna yaptığım açıklamalarım, konuşmalarım bakınız, biz her zaman demokrasinin yanında olduk.

Şimdi, o dönemlerde Fetullah Gülen Cemaati, bugün FETÖ terör örgütü olarak adlandırılan bu yapılanmaya ilişkin -burada biraz iddialı konuşacağım- Türkiye'de en açık tavır alan bürokrat, devlet adamı benim. Şimdi bunları burada ifade etmek istiyorum çünkü teker teker. Biz, geçmişte bu konuda ne dediysek bugün zaten dediklerimizin çok doğru olduğu ortaya çıktı. Bakınız, 26 Ocak 2005, Genelkurmay 2. Başkanı olarak bir basın bilgilendirme toplantısında, bu Fetullah Gülen'le ilgili bana bir soru yöneltildi. Şimdi, belki bazı, detayı hatırlamayanlar olabilir. 26 Ocak 2005'e gidersek, bildiğiniz gibi, aslında, ilgili ağır ceza mahkemesi 10 Mart 2003'te Fetullah Gülen'le ilgili ki Devlet Güvenlik Mahkemesinin kararı vardır, bu kararı Rahşan Ecevit'in adıyla anılan... Bazıları af yasası diyor ama esasında af yasası değildir. Biliyorsunuz, 4616 sayılı Yasa'ya göre beş yıl ertelemedir, o kararı almıştı. Yani, Fetullah Gülen aynı suç beş yıl içinde tekrar işlemezse bu suç düşecek anlamındaydı. İşte, bu açıklanmıştı. Zaten iki yıl geçmiş, bana bu soruyu, Fetullah Gülen'le ilgili soruyu sordular. Ben de şu cevabı verdim, dedim ki: “Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinin gerekçeli kararı var. Bu kararı açıp bakarsanız, bu kişiye isnat edilen suç, Devlet Güvenlik Mahkemesi kararında ‘Laik devlet yapısını değiştirerek yerine din kurallarına dayalı devlet kurmak amacıyla -altını çiziyorum- yasa dışı örgüt kurup bu amaç doğrultusunda faaliyette bulunmaktadır.’” Devlet Güvenlik Mahkemesinin verdiği karar. Bakın, diyor ki: “Bir laik devlet yapısını hedef almıştır. Din kurallarına yönelik bir devlet kuracaktır ve yasa dışı bir örgüt kurmuştur.” Tabii, ne kadar ilginç ve gariptir ki Devlet Güvenlik Mahkemesinin almış olduğu bu karardaki, özellikle “yasa dışı örgüt”... Şimdi, bugün, bir terör örgütü olarak bahsediyoruz; doğrudur, katılıyorum yüzde yüz ama Devlet Güvenlik Mahkemesi bu konuyla ilgili yıllar önce karar almıştır. Bunu tekrar bir hatırlatmakta yarar duyuyorum. Ben bunu söylemişim.

Sonra, Kara Harp Okulunda yaptığımız bir konuşmada -ki 24 Eylül 2006'dır, yine basına açık, medyaya açık, burada olanlar belki o toplantılardan hatırlarlar- şunu diyorum: “Bakın, 1950'li yıllardan itibaren bazı marjinal grupların dinsel eğilimleri kullanarak sermaye biriktirip -şimdi altını çizelim- yatırımlara yönelmesini, dernek ve vakıflar kurarak eğitim öğretim alanında, nihayetinde de siyaset

alanında etkin olmaya çalıştıklarını sıkça görmekteyiz.” Biz bunu söylüyoruz, diyoruz ki: Bir, bunlar dini kullanıyor. Maalesef, bu yüce dinimizi... Zaten bizim bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, bir asker olarak, emekli asker olarak en üzerinde durduğumuz konu şudur: Yüce dinimiz hiçbir zaman siyasi emellere kullanılmamalıdır. Zaten hassasiyet gösterdiğimiz olay budur. İşte, burada diyoruz ki: Dinsel eğilimleri kullanarak ne yapmıştır? Sermaye biriktirmiştir, yatırımlara yönelmiştir, dernek ve vakıflar kurmuştur, eğitim öğretim alanına girmiştir ve nihayet siyaset alanına girecektir. Ve soruyorum, diyorum ki: “Bu gelişmeler Anayasa’mızın 24’üncü maddesine aykırı değil midir?” 24’üncü madde çok açık, bunları yasaklıyor.

Genelkurmay devir teslim töreninde, 28 Ağustosta şunu söylüyorum aynı konuda, diyorum ki... Bu konuyu yalnız önemsiyorum, lütfen... Çünkü belki de bu yaşadığımız facia, vahim durumun altında yatan ana neden, bakın, bu, burada biraz sonra ifade edeceğim düşüncelere dayanıyor bana göre çünkü hep belki de şunu düşünmemiz lazım: Ya, bu Fetullah Gülen Cemaati veya işte, bugün FETÖ dediğimiz, nasıl oluştu, neden oluştu? Bunların analiz edilmesi lazım. Bakın, biz 2008’de bir asker olarak şunu söylüyoruz, diyoruz ki: “Sosyal devlet niteliğinin zayıflaması toplumları cemaatleşmeye itmektir. Bu bir gerçektir. -bu bir gerçektir, bunu reddedemeyiz maalesef oluyor yani bu- Bu kapsamda, giderek güçlenen bazı cemaatler ekonomiyi yönlendirmeye, sosyopolitik yaşamı biçimlendirmeye, dine bağlı bir yaşam tarzı oluşturmaya çalışmaktadır.” Şu son cümleye özellikle dikkatinizi çekmek isterim, bakın, son cümlem şudur, diyorum ki: “Bu bir sosyal gerçektir. Bu gerçek eğer doğru analiz edildiği takdirde, bu oluşuma karşı alınacak tedbirlerin başarı şansı olabilir.” Şimdi, siz bu olayı doğru teşhis edip doğru analiz etseydiniz belki o yıllarda, bugün belki farklı bir noktada olabilirdik. Şimdi, bu sosyal gerçeğin ne olduğunun üzerinde, biraz sonra, belki daha fazla durmak istiyorum, duracağım da.

Şimdi, esas, benim belki de kamuoyunda en çok bilinen konuşmam, bu cemaatle ilgili konuşmam, efendim, 14 Nisan 2009’da Harp Akademilerinde yaptığım konuşma. Hatırlayacaksınız, kamuoyunda da oldukça ses getiren bir konuşmaydı. 14 Nisan 2009’da şunu söylüyorum, diyorum ki: “Yeni kimlik ve aidiyet arayışları, ekonomik beklentiler, yaşanan büyük göç, sosyal devlet olgusunun zayıflaması -bu çok önemli bir faktör- toplumları yeni dayanışma arayışlarına itmştir. Bu nedenler, cemaatleşme yapılanmasının, yapılaşmasının gittikçe artmasına neden olmuştur.”

Şimdi, birçoğunuz biliyorsunuz, bu cemaat nasıl doğdu, nasıl oluştu. Bakın, onun bizzat içinde olan birisinin bu konuya ilişkin bir kitaba yansıyan görüşlerini burada bir hatırlayalım: Daha cemaatin yeni oluşmaya başladığı günlere gidiyoruz. Bu kişi diyor ki: “Talebelere burs verme, cami yapmaktan çok, onlara yurt hazırlama yönündeki Fetullah Gülen’in teklifi bize cazip geldi -yani, talebelere burs verme, yurt yapma- bu nedenle, bir iki evi kiraladık. Talebelere yardımcı olmaya başladık. Bu iş hoşumuza gitti. 70’li yıllarda 12 evimiz oldu. Bu evleri örgütledik. Beş yıl içinde talebe yurdunu meydana getirdik. 1981 senesine kadar 81 tane yurt açtık. Bu yurtlardan bazılarını okul yapmayı düşündük. Yamanlar Koleji dönemine geçtik. Üniversiteye hazırlık kurslarını açtık.” İşte burası, işin, esasında, devletin üzerinde duracağı konu bu. Yani, o dönemde, her zaman, bu yurt konusu, öğrencilerin konusu, bu konu her platformda gündeme getirilmiştir. Burası, mutlaka ve mutlaka devletin sahiplenmesi gereken bir yapı olduğu. İşin, yani, doğuş noktası burasıdır. Bu bir sosyal sorundur ve bu adamlar bu sosyal sorunu özellikle öğrenciler üzerinden giderek, çok iyi kullanarak, böyle çok halisane bir noktadan başlayarak devleti ele geçirmeye yönelik bir terör örgütü noktasına geldiler. Ama olayın başlangıç noktası burası ve 1970’li yıllar. Bunu da unutmayalım yani bu, bunların oluşumu, efendim, bir dönem değil, belki de 1970’li yılların başından alırsak elli yıllık bir süreçten bahsediyoruz.

Bunu söyledikten sonra parantez içinde, devam ediyorum, diyorum ki o Harp Akademisinde yaptığım konuşmada: “Bugün, bazı din eksenli cemaatler yine ekonomik güç olmaya çalışıyorlar, sosyopolitik hayatı biçimlendirmeye çalışıyorlar.” Şimdi, burası çok önemli. O konuşmada, bakınız, hepinizin çok iyi bildiği bir sosyolog, Max Weber, herkes biliyor. Şimdi, tabii, değerli bir sosyologdur. Bakın, orada tespit ettiği bazı önemli şeyler var, o hususları burada da tekrar etmek istiyorum, hem de bu olayın nereden doğduğunu, nasıl doğduğunu anlamak açısından. Bu Weber diyor ki, bakın: “Sivil örgütler giriş ve çıkışın özgür iradeye bağlı olduğu gönüllülük temelinde işleyen açık örgütlerdir.” Şimdi, bunlar çünkü kendilerini bir sivil toplum örgütü olarak lanse ettiler. Ben bunu konuşmamda söylüyorum 14 Nisanda. “Cemaat ise kapalı ve içe dönüktür. Giriş ve çıkış çok farklı dinamiklere bağlıdır. Cemaatler hatta çıkar çerçevesinde örgütlenmişse -ki bu Fetullah Gülen Cemaati tamamen çıkar çerçevesinde örgütlenmiştir- sivil toplum hareketleri olduğunu öne sürmek güçtür. Bu cemaatler -ki ‘bu cemaat’ten kastım o gün Fetullah Gülen Cemaati’dir- bu düşünceye rağmen kendilerini demokratik alanın bir oyuncusu olarak takdim etmektedirler.” Çünkü o gün herkes, burada isim vermeyelim, siyasetçiler de gelmiş geçmiş bütün siyasetçiler de bu Fetullah Gülen Cemaati’nin yaptıklarının gayet güzel bir sosyal faaliyet olduğunu, hizmet olduğunu... Buna niye karşı çıkılması gerektiğini pek anlamadılar ve karşı cevaplar aldılar.

Şimdi, biz bunu 14 Nisan 2009’da ben cemaatlerin gizli kapaklı olduğunu, hele bir, efendim, çıkar çerçevesinde oluşmuşlarsa tehlikeli olduğunu söylemişim. Dün basında bir haber vardı, ne kadar dikkatinizi çekti bilmiyorum, bakın, 2016, kaç yıl geçmiş? Yedi yıl sonra basında çıkan bir haber -ismini vermiyorum, Amerikan Dışişleri Bakan Yardımcısı olarak referans veriyor- Amerikan Dışişleri Bakanının Amerikan basınına bir beyanatu var. Bilmiyorum dikkatinizi çekti mi. Önemli bence. Ne diyor? Çünkü gazetede, Hürriyet gazetesinde vardı, bakarsanız. Diyor ki: “Gülen tarafından yönetilen hayır işleri ve eğitim organizasyonunun şüpheli bir yapısı ve finansmanı olduğunu, izlediği yöntemlerin kara para aklamak için para saklamaya çalışan insanlar ayarlayan organize bir suç örgütüne benzediğini...” Bizden yedi sene sonra söylüyor. Ama bu, bence, önümüzdeki süreçte bu yalanlanmadı. Biraz evvel ifade ettiğim gibi, Amerikan Dışişleri Bakan Yardımcısının söylediği yazıyor, Hürriyet gazetesine bakarsanız bu haber var. Bu önemli bir tespit ama biz bunu yıllar evvel gördük, söyledik.

Bu, 14 Nisanda yaptığım konuşmayı şöyle bitirdim bu konuyla ilgili: “Bu tip bazı cemaatler hedeflerine ulaşmada kendileri için en büyük engel olarak Türk Silahlı Kuvvetlerini görmekte dirler. Bunun için de her fırsattan istifade ederek destekleyicilerinin de yardımıyla TSK aleyhine faaliyette bulunmaktadırlar.” Altını çiziyorum, yalnız, lütfen buraya dikkat edin, ben Genelkurmay Başkanı olarak bu konuyla ilgili açıklamamı, sözlerimi şöyle tamamlıyorum: “Bu yapılanlara karşı, hukuk devleti kapsamında, TSK’nın tepkisiz ve etkisiz kalacağını düşünmek ise büyük yanılıdır.” Tepkisiz kalmadık ama etkili olduk mu? O büyük bir soru. Oraya da sonra gelmek isterim. 14 Nisanda bunu söyledim.

Peki, bu konuyla ilgili son konuşmam ise bundan bir yıl evvel, yani 7 Ekim 2015’te Yargıtayda yaptığımız konuşmada bu konuya değindim. Ki biliyorsunuz, bu, 15 Temmuzdan önce, aylar önce yaptığımız bir konuşma. Şunu söyledim Yargıtayda, bugün tutanakta da var, kitaplarda da var. Diyorum ki: “Siyasi iktidarlar siyasi partilerdir. Başu bellidir, sonu bellidir. Ne olursa olsun, partilerle hukuk çerçevesinde kalarak mücadele edilebilir. Sonuçta, seçimlerle millet siyasi partilerden hesap sorar.” Bizim anlayışımız bu, demokrasi anlayışımız budur. Ama bakın, 7 Ekim 2015’te bunları biz söylüyoruz. “Ama cemaatin başu bellidir ama sonu belli değildir, görülmezler. Hele bu yapı, devleti ele geçirmeyi hedeflemiş ise bu tehdidi görmezlikten gelemezsiniz. Bu çerçevede, elbette Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı en önemli ve büyük sorunlardan biri, cemaatin illegal yapılanmasıdır.” Ben bunu 7 Ekim 2015’te söylüyorum. Tabii, burada, “cemaatin illegal yapılanması” dediğimiz zaman, özellikle şunu

ifade etmek isterim: Elbette, bu cemaate katılan herkesi suçlu olarak değerlendiremeyiz. Bu cemaatin amacını bilmeden, nereye gittiğini bilmeden, bu komplolar içinde hiçbir rol olmadan, safiyane bir cemaat mensubu olan binlerce, milyonlarca insanımız olabilir. Bunlarla, gerçekten bu cemaat içinde olup suça bulaşanları elbette ayırmamız lazım.

Benim bu konuda yaptığım açıklamalar, daha önce yaptığım açıklamalar bunlar. Yani, 2005'ten başlıyorum, işte bugün 2016. Ben dün ne dediysem bugün de aynı noktadayım. Herhâlde, bu, Fetullah Gülen Cemaati hakkında bugün konuşmaya da en çok hakkı olanlardan birisi benim çünkü biz bunları söylerken çok kimse bu söylediklerimize kızdılar, tenkit ettiler, yanlış olduğunu söylediler ve belki de bunun bir... Neyse, o noktalara girmeyelim.

Şimdi, geleyim 15 Temmuz darbe teşebbüsü veya kalkışması da diyebilirsiniz...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Oraya geçmeden... Neden etkili olmadınız, orasını...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Lütfen... Tamamlayayım, ondan sonra soruları sorun.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Başbuğ, tamamlayın.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Şimdi, 15 Temmuz darbe teşebbüsü ve kalkışması nedir, bu konulara ilişkin görüşlerimi kısaca ifade etmek isterim.

Bir gün sonra yani 16 Temmuz günü, bu, darbe girişiminden tam bir gün sonra, Bodrum'daydım. Şu ajanslara şu ifadelerimi açıkladım, dedim ki: "15 Temmuz gecesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin yaşadığı en korkunç gecelerden birisidir. Bu hareket, demokrasiye karşıdır. Yapanlar teröristtir. Yapılanları lanetliyorum." Bu, 16 Temmuz günü bu konuyla ilgili söyledğim.

Şimdi, elbette bu 15 Temmuz darbe teşebbüsünde 242 kahraman evladımızı şehit verdik. 242 diye biliyorum.

BAŞKAN – En son 246 açıklandı efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – O zaman 246 kahraman evladımızı şehit verdik. Sivil, polis, asker hepsine ve bunun yanında terörle mücadelede verdiğimiz bütün şehitlerimize -çünkü maalesef terörle mücadelede de her gün acılar yaşıyoruz, o da ayrı bir konu tabii- Allah'tan yine rahmet diliyorum, kederli ailelerinin elbette acılarını paylaşıyorum.

Şimdi, ben olayı şöyle değerlendiriyorum: Türkiye o gece gerçekten bir felaketin eşiğinden dönmüştür. Allah korusun, başarılı olsalardı bugün Türkiye'nin nerede olduğunu düşünmek bile istemiyorum, herhâlde sizler de istemezsiniz ama inanın ki eğer onlar başarılı olsaydı bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasa'da yer alan temel niteliklerinden ne demokrasi ne laik devlet sistemi ne hukuk devleti zerresi ortada kalmazdı. Ben o düşüncedeyim, muhtemelen sizler de bu düşünceme katılıyorsunuz diye değerlendiriyorum.

Dolayısıyla, 15 Temmuz darbe teşebbüsüyle Türkiye ciddi bir olayla karşı karşıya kalmıştır; ciddidir, vahimdir yani bunu başka bir kelimeyle ifade etmek yanlış olur bana göre.

Şimdi tartışılıyor: "Efendim, filan şöyle miydi, uygulama böyle miydi?" Ben bu konuda sadece şunu söylerim, derim ki: İleride umarım bu darbecilerin darbe planı ortaya çıkar, o zaman bakarız bu planlamaları doğru muymuş, ne kadar etkinmiş, ne kadar değilmiş. Şimdi ortada bir plan yok ama bir şeyin mutlaka olması lazım, devlet bulsun çıkarsın onu. O zaman bakalım bu planlama nasılmış, neymiş. Ama unutmayın, çok iyi planlanan hareketler bile bazen çeşitli nedenlerle uygulanmasında hatalar, yorumlar olabilir. Dolayısıyla, bu konuda ben bugün kesin yorumlar yapılması için erken

olduğunu düşünüyorum. Zaten önemli değil, ha böyle ha şöyle, ortada bir sonuç ve vakia var. Bizim için önemli olan sonuçtur, vakiadır. Buraya nasıl gelindi ayrı bir konudur, onu biraz zamana bırakmak lazım gelsin diye düşünüyorum. Ama şunu tekrar ifade etmek istiyorum: Bu yaşanan olay ciddidir, vahimdir, kapsamlıdır bana göre. Bu yaşananların -ki duyuyoruz, işitiyoruz, yurt içi veya yurt dışında bir oyun veya diğer şekillerle değerlendirilmesi- 15 Temmuzda yaşanan olayların bir oyun veya diğer terimlerle değerlendirilmesinin ben kesinlikle yanlış olduğunu düşünüyorum ve bu şekilde düşüncelere, değerlendirmelere katılmadığımı da burada açık ve net olarak ifade ediyorum.

Bu 15 Temmuz darbe girişimi başarısız kalmıştır. Bu, tabii hepimizi mutlu eden bir noktadır. Bu başarısız kalmasının altında, arkasında elbette çok neden var, tek nedene indirgeyemeyiz ve herhâlde burada bunun da daha fazla detayına girmenin ben gerekli olmadığını düşünüyorum ama bana sorarsanız, benim şahsi görüşüm olarak dersiniz ki: “Efendim, 15 Temmuz darbe girişiminin size göre başarılı olmamasının en büyük etkeni ne?” Ben derim ki: Türk Silahlı Kuvvetleri Komuta kademesinin bu darbe girişimine karşı durmasıdır ve bu darbe girişimine direnmesidir. Ben en önemli neden olarak bunu düşünürüm.

Şimdi, 15 Temmuz nedir, nasıl isimlendirilmelidir? Bu konu da kanaatimce önemli bir konu. Şimdi, daha evvel de ifade ettiğim gibi ben 15 Temmuz darbe girişimini, kalkışmasını FETÖ'nün silahlı bir darbe girişimi olarak niteliyorum, isimlendiriyorum. Fetullah terör örgütünün silahlı bir darbe girişimidir ve bu darbe girişiminin Fetullah Gülen'in talimatı çerçevesinde gerçekleştirildiğine inanıyorum, neden mi? Bir: Genelkurmay Başkanı verdiği ifadede -hatırlıyorsunuz- o Akıncılar Üssü'nde bulunduğu süreçte dedi ki: “Birisi bana geldi, şunu söyledi. Ne dedi? ‘Dilerseniz sizi kanaat önderimiz Fetullah Gülen’le görüştürürüz.’” Ben Sayın Genelkurmay Başkanının ifadesinin doğruluğundan en ufak şüphe duymam ve doğru olduğuna inanırım, kabul ederim. Bu önemli bir cümledir. Bunu dikkate almanız lazım hem yurt içinde hem yurt dışında. Artı, bir Adil Öksüz olayı var, bu yetmez gibi bugün veya dün basından öğrendik, bir de Kemal Batmaz diye bir adam çıktı. İki de Akıncılar Üssü'nde ve bu ikisinin de Fetullah Gülen terör örgütünün, cemaatinin elemanları, belki de üst seviyede elemanları olduğu aşikâr, ortada, resimler ortada, konuşmalar ortada. Hâlâ bu gerçek var iken bu darbe girişiminin Fetullah Gülen tarafından yönlendirilip, emir verilip yapılmadığını görmemek bence büyük bir hata olur. Ancak, 15 Temmuzda yaşanan olayların Türkiye'nin geçmişte yaşadığı askerî darbelerle aynı kapsamda, aynı şekilde düşünülmesinin de yanlış olduğunu düşünüyorum. Elbette, bu ülke geçmişte askerî darbeler yaşadı, bu bir gerçek. Kimisi emir komuta zinciri içinde kimisi Türk Silahlı Kuvvetleri içinde oluşmuş cuntalar tarafından yapıldı bu olaylar, örneklerini biliyorsunuz. Ama, bakın, bu gerek emir komuta ve gerekse daha olayın anlaşılması açısından cunta dersek, evet cunta vardır, nerede? 27 Mayıs olayında. Emir komuta dışında bir cuntanın gerçekleştirdiği bir darbedir. Evet, 15 Temmuz olayı da bir cunta. Kim? Yine Silahlı Kuvvetlerin içinde cunta ama bu cunta Fetullah Gülen'den emir alıyor. Fetullah Gülen'in Türk Silahlı Kuvvetlerine sızdırdığı insanlar bunlar. Dolayısıyla, eskiden yaşanan askerî darbeler ile 15 Temmuzun aynı kaba konulmasının yanlış olduğunu ifade etmek isterim. O ayrı bir olay, bu ayrı olay. Dolayısıyla, ilk önce bu teşhisin doğru yapılması lazım.

“Efendim, 15 Temmuz bir askerî darbedir.” Hayır. “15 Temmuz askerî darbe.” dersiniz bu Türk Silahlı Kuvvetlerine büyük haksızlık olur. Türk Silahlı Kuvvetlerinin komutanları bu darbeye direnmişlerdir, hayatlarını kaybetme pahasına buna direnmişlerdir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin büyük bir kısmı bu darbeye direnmiştir. Şimdi, siz kalkar da bu 15 Temmuz “askerî darbe” dersiniz bunlara büyük haksızlık olur, ayırın lütfen. Bu Fetullah Gülen'in Türk Silahlı Kuvvetlerine sızdırdığı cuntası vasıtasıyla yapmış olduğu bir silahlı darbedir.

Şimdi, eğer burada hemfikirsek araştırma komisyonu olarak -ki sizin de onu yaptığınızı düşünüyoruz- esas üzerinde durulması gereken, araştırılması gereken, ortaya dökülmesi gereken sorular şudur, ki siz de onu yapıyorsunuz mutlaka.

Bir: Türk Silahlı Kuvvetlerinde bu yapılanma, bu cunta nasıl oluştu? Soru bu.

İki: Peki, bu yapılanma nasıl tespit edilemedi? Çünkü yıllardan bahsediyoruz; bir iki yıllık bir süreç değil konumuz.

Tabii, üçüncü belki önemli soru: Bir darbe girişimi var 15 Temmuzda. Bu darbe girişiminin bir hazırlık süreci olmadan uygulandığını düşünmek akla ziyandır, mutlaka bir hazırlık süresi vardır ama bu hazırlık süresinin ne kadar olduğunu bugün bilemiyoruz; belki ay, belki gün, belki haftalar ama en azından aylar herhâlde olması lazım. Peki, Türkiye Cumhuriyeti devletinin istihbarat birimleri nasıl bu hazırlık süresini tespit edememiştir? O zaman burada ciddi bir zafiyet söz konusudur ve esas üzerinde durulması gereken, cevap aranması gereken sorular da bence -benim kanaatimce- bunlardır.

Şimdi, bu sorular kapsamında, sormuş olduğum, ileri sürdüğüm sorular kapsamında Türk Silahlı Kuvvetlerinin sorumluluğu nedir veya burada Türk Silahlı Kuvvetleri ne yapmıştır ne yapamamıştır? Tabii, benim bu konuyla ilgili değerlendirmelerim 30 Ağustos 2010 gününe kadardır. Ben 30 Ağustos 2010'da Genelkurmay Başkanlığından emekli oldum ve bir sivil vatandaş olarak kenara çekildim. Dolayısıyla, 30 Ağustos 2010'dan sonraki bu konuya ilişkin soruların muhatabı da ben değilim, cevap da veremem çünkü dediğim gibi ben o sürecin sorumluluğunu zaten taşımıyorum. Dolayısıyla, benim değerlendirmelerimi özellikle 2002-2010 dönemi ve hatta spesifik konuşmam gerekirse 2008-2010 dönemi yani Genelkurmay Başkanlığı sürecim, artı, Genelkurmay Başkanlığından ayrıldığı güne kadar olan konular üzerinde ben ancak düşünce ve değerlendirmelerimi burada sizinle paylaşmak isterim ama dediğim gibi 30 Ağustos 2010'dan sonraki süreç benim ne bilgim ne yetkim ne sorumlüğüm altında.

Bunu açıkladıktan sonra şimdi birinci konu: Biraz evvel benim sormuş olduğum, Türk Silahlı Kuvvetlerine bu sızmalar nasıl olmuştur, bu cunta nasıl oluşmuştur, neden tespit edilememiştir? Bu 15 Temmuz hazırlık sürecinde ben emekliyim, o soru beni ilgilendirmiyor. Bu iki soru özellikle beni ilgilendiren soru. Bunlarla ilgili düşünce ve değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Bir: Bakınız, bu konuyu değerlendirirken 1992 yılı öncesi ve sonrası olarak bakmak durumundasınız. "Efendim, niye 1992?" 1992 yılında MİT Müsteşarlığına bir sivil kişi getirildi. Demokrasilerde bu olağan mıdır? Gayet olağan. MİT Müsteşarı illa asker olacak diye bir kaide yok. Elbette MİT Müsteşarlığına bir sivil de getirilebilir, gayet doğal ama önemli olan şudur: 1992'den itibaren maalesef ve maalesef MİT Müsteşarlığındaki askerî kadrolar giderek azaltıldı, azaltıldı, azaltıldı, bir noktada neredeyse sıfır noktasına getirildi; bu doğru değildir. Bakınız, MİT Müsteşarlığı, yasasına göre 3 kişiye hizmet verir. Daha açık söyleyeyim: MİT Yasası'na göre 3 kişi Türkiye'de MİT Müsteşarından görev talep edebilir: Bir, Cumhurbaşkanı; iki, Başbakan, üç, Genelkurmay Başkanı. MİT Yasası'na göre Genelkurmay Başkanı MİT Müsteşarından görev talep edebilir ve MİT bir noktada Genelkurmay'a da hizmet veriyor, Silahlı Kuvvetlere de hizmet veren bir kurum. Şimdi, siz MİT'ten tamamen askeri arındırıyorsunuz. Dünyadaki örneklere bakın. Dünyadaki örneklere baktığınız zaman, özellikle MİT gibi istihbarat örgütlerine baktığınız zaman, en başındaki, tepe noktasındaki adam sivilse birinci yardımcısı askerdir, tepedeki adam askerse birinci yardımcısı sivilidir. Şimdi, siz MİT'ten tamamen askeri dışlarsanız bu yanlışır, yanlış olmuştur ve bu yanlışlık 1992'de başlamıştır yalnız.

2004'tü -öyle hatırlıyorum çünkü 2003 Ağustosunda Genelkurmay İkinci Başkanı oldum- bu durumları biz o zaman gördük. Bu nedenle, ben 2004 yılında, Genelkurmay Başkanım olan Orgeneral Hilmi Özkök'e dedim ki: "Efendim, inceledik, baktık. Bizim en azından MİT Müsteşarlığında bir kadro

almamız lazım, müsteşar yardımcılığı kadrosunu almamız lazım, general seviyesinde çünkü bizim için önemli olan Silahlı Kuvvetleri ilgilendiren konular vardı. Genelkurmay Başkanımız “Uygun.” dedi. Hatta biz oraya muhtemelen kimi verebileceğimizi bile düşündük, tahmin ettik, ayırdık daha doğrusu. Sonra, bu konu Genelkurmay Başkanı tarafından Başbakana götürüldü diye bugün hatırlıyorum ama biz bundan sonuç alamadık. Tabii, şunu ifade etmek istiyorum: Özellikle bu Türk Silahlı Kuvvetlerine sızma, cunta oluşturma vesaire konusunda “Türk Silahlı Kuvvetlerini uyandıracak, ikaz edecek, bilgilendirecek ana unsur kim?” dersiniz Milli İstihbarat Teşkilatıdır.

Şimdi, bu konuyu böyle ifade ettikten sonra ikinci tespitimi net olarak size burada ifade ediyorum, net olarak: 2002-2010 dönemi, ki niye 2002-2010 dönemi diyorum? 2002’de ben orgeneral oldum. Dolayısıyla, orgeneral olmam hasebiyle -ki 2010 emekli olduğum süre- Türk Silahlı Kuvvetlerinin yetkili ve sorumlu üst makamlarında bulundum. 2002’den evvelki dönemle ilgili -altını çiziyorum- 2002’den önceki dönemle ilgili bana soru yöneltmeyin, ben o dönemin sorumlusu değilim, hiç sorumlusu değilim, yetkilisi de değilim, tam bilgi sahibi de değilim ama 2002-2010 dönemiyle ilgili -ki asıl sorumlu olduğum elbette 2008-2010- ben size açıkça şunu söylüyorum, daha önce de söyledim, kitaplarımda da var: 2002-2010 döneminde MİT’ten bize bir tek rapor gelmedi. “Türk Silahlı Kuvvetlerinde Ahmet, Mehmet, Hüseyin -neyse işte- Fetullah Gülen Cemaati’ne mensuptur.” diye tek bir rapor gelmedi. Çok açık ifade ediyorum. Başka raporlar geldi mi? Geldi. En çok gelen raporları da ben size söyleyeyim: Mehmet Kurdoğlu Cemaati’yle ilgili, Mehmet Kurdoğlu’yla ilgili geldi.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Kutlular mı?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Mehmet Kutlular değil, o ayrı. Mehmet Kurdoğlu diye geldi.

Burada, bakın, şunu da size açıkça ifade ediyorum: 2002-2010 döneminde Türk Silahlı Kuvvetlerinden MİT raporu olmadan hiçbir kimse atılmadı; 2002-2010 dönemini kastediyorum, hiçbir kimse. Türk Silahlı Kuvvetlerinden bu dönemde uzaklaştırılan herkesin arkasında MİT raporu vardır. Ve tabii ki MİT raporunu dikkate aldık ve Yüksek Askerî Şûra kararıyla bunları uzaklaştırdık.

Peki, çünkü çok speküle ediliyor: “Yok efendim, şu neden, bu neden.” Ama ben tekrar şunu söylüyorum: 2002-2010 dönemiyle ilgili ben size söylüyorum; daha önceki dönemlerle ilgili onun zaten muhatabı da ben değilim, o konularla ilgili net bilgiye de sahip değilim, konulara da girmem zaten sorulursa da.

Genelkurmay Başkanı olduğumuz zaman peki ne oldu? Fetullah Gülen Cemaati’ni, ta 2005’ten başlayarak böyle bir tehdidin olduğunu net olarak söylemiş bir kişiyim ve Türk Silahlı Kuvvetlerine sızma faaliyetinin içinde olduğunu biliyoruz fakat genel bilgiler. Şimdi, bir eylem, bir işlem yapabilmemiz için elinizde somut bilgiler olması lazım. Somut bilgiler yani “Efendim, Türk Silahlı Kuvvetlerinde işte Ahmet, Mehmet, Hüseyin, şu şu şu makamlarda bulunan adamlar bu cemaatle ilgilidir.” diye bize istihbarat bilgisinin, raporunun gelmesi lazım. Yok ama ciddi bir tehlike var. O zaman Genelkurmay Başkanırken dönemin MİT Müsteşarından bir gün şu görevi istedim -ki biraz evvel dediğim gibi yasaya göre hakkım var- dedim ki: “Ben Fetullah Gülen Cemaati’yle ilgili olarak sizden, MİT’ten rapor istiyorum, bizdeki durumu nedir öğrenmek istiyorum; bize verin ki ona göre biz de yapacağımızı yapalım.” Bir süre geçti, bir süre sonra bana bir rapor getirildi; geçmiş gün, şimdi hatırlayamıyorum ama belki 100 sayfa filan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tarihi kaç efendim?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Büyük ihtimal 2009 çünkü Emre Taner döneminden başlıyor. 2000 de olabilir, 2009 da olabilir, tam yılını hatırlamıyorum ama Genelkurmay Başkanlığı dönemimde ama MİT Müsteşarı Emre Taner.

Raporu aldık. Raporu verirken bana şunu söyledi: “Komutanım, yalnız ben bu raporu size gayriresmî olarak veriyorum yani bunu lütfen resmî MİT raporu olarak kabul etmeyin, gayriresmî.” dedi. Olabilir, benim için oradaki bilgiler önemli; resmî olmuş, gayriresmî olmuş benim için de fazla bağlayıcı değil açık, samimi söylemem gerekirse. Raporu aldık, baktık. Raporda ne var? Raporda Fetullah Gülen Cemaati’yle ilgili basında, medyada, işte, sağda, solda, İnternet’teki genel bilgiler; yapılanması, ekonomik gücü, şu, bu, filan. Tamam, iyi kötü biliyoruz ama bize şey lazım: Ya, bu adamlar Silahlı Kuvvetlere nasıl sızıyor, kim bu adamlar? Veya bizde Ahmet, Mehmet, Hüseyin diye kim var ismen tespit edilen? Yok, bir isim yok. Ha, isim var, isimler vardı yalnız o raporda. Kiminle ilgiliydi isimler? Polislerle ilgiliydi, evet, polislerle ilgiliydi. Şimdi rakam hatırlayamıyorum ama 8-9 polisin Fetullah Gülen Cemaati mensubu olduğu veya ilişkisi olduğu o raporda da yazılıydı.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Üst düzey mi?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – İsimler üzerinde konuşmayalım.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Emniyette mi?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Eh işte, Emniyette üst düzey, orta düzey, evet.

Ne yaptım? Ben polislerle ilgili aldığımız bu isimleri Sayın Başbakana bir konuşmamızda verdim. “Efendim, işte bizim tespitlerimize göre -diğer bazı gayriresmî kaynaklardan da gelmişti- bunların biz Fetullah Gülen Cemaati’ne mensup olduğunu düşünüyoruz, değerlendiriyoruz.” diye polislerle ilgili listeyi verdim. Bunu daha evvel söylediğim için burada tekrar söylemekte hiç beis görmüyorum; listenin en tepesinde Ali Fuat Yılmaz vardı, bizim verdiğimiz listede. Benim dönemimde bu polislerle ilgili bir şey yapılmadı, benden sonra bunların hemen hemen hepsi, birçoğu görevden alındı.

Şimdi, bu istihbarat konusu açısından ikinci noktaya geçelim. Yani, bir, MİT önemli sizin için, tabii, ikinci kaynağımız Emniyet istihbaratı, üçüncü kaynak da Jandarma istihbarat. Buralardan en azından size bir duyum gelmesi lazım, hatta duyumun daha ötesinde istihbarat gelmesi lazım ki kişiler hakkında işlem yapabilesiniz. 2002-2010 döneminde isim bazında bize gelen hiçbir bilgi yoktur. Şimdi, o zaman, peki nasıl çözeceksiniz bu sorunu? Şimdi, biz, bu sorunun nasıl çözülmesi üzerinde de düşündük -ki Genelkurmay Başkanı olduğum dönemi kastediyorum- karargâha ben emir verdim, dedim ki: “Arkadaşlar, bu konu yabancı ordularda nasıl yapılıyor?” Amerika Birleşik Devletleri ordusunu inceledik, Alman ordusunu inceledik. Şimdi, konu ne bir kere? Konu şu: Şimdi, Türk Silahlı Kuvvetleri mevcut yasalara göre, yetki ve sorumluluklara göre, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde -lütfen bu anlaşılın, defalarca bunu anlatıyoruz anlatıyoruz anlaşılamiyor- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi personelini takip, izleme, burada önemli olan personel yani benim kendi personelim çünkü sorun o, kendi personelim. Silahlı Kuvvetlerin -bugün de aynı şey geçerli- sadece ve sadece bu konudaki imkân kabiliyeti, yetki ve sorumluluğu karargâh içindedir, birlikler içindedir. Karargâhtan adam çıktığı zaman, saat beşte, ertesi gün saat dokuzda dönecek veya birlikten çıktı beşte, ertesi gün saat sekizde birliğe dönecek. Esas önemli olan dönem o dönem. O dönemle ilgili olarak sizin, Türk ordusunun ne yetkisi vardır, ne imkân kabiliyeti vardır. Şimdi, yani, bu tablonun, bu durumun net olarak anlaşılması lazım. O zaman, yabancı ordularda nasıl yapılıyor? Amerika Birleşik Devletleri’ne baktık, Almanlara baktık; onlarda yasayla kurulmuş personel izleme birimleri var. Ne zaman izliyor personeli? Tabii, ilgili komutanın verdiği emirler çerçevesinde yirmi dört saat, önemli olan bu, yirmi dört saat. Tabii, herkesi izleme mümkün değil. Herkesi izleme için ilk önce size bir duyum gelecek, bir ihbar gelecek.

Eğer siz bu duyumu, ihbarı ciddiye alırsanız tabii ki kişinin izlenmesine yönelik işlemi başlatabilirsiniz. Türkiye’de Silahlı Kuvvetlerin böyle bir yetki ve sorumluluğu da yok, imkân kabiliyeti de yok. E, peki, nasıl olabilir? Ha, bu şöyle olabilir: Şimdi, eğer size bir duyum gelirse... İlk önce bir duyum gelmesi lazım. Duyum nereden gelecek? İşte sıkıntı o zaten. Duyum geldikten sonra siz -Silahlı Kuvvetler için ifade ediyorum- soruşturma açarsınız yani askerî savcılığa soruşturma emri verirsiniz. Askerî savcılık gerek görürse hâkim kararıyla önleme istihbaratı, adli istihbarat -ileriki safhalarda- teknik istihbarat hâkim kararıyla aldırabilir; sistem budur. Aslında bu sistem MİT için de geçerlidir, Emniyet istihbaratı için de geçerlidir. Yani, sisteminiz budur ama bu sistemi de başlatabilmeniz için -yine bunun lütfen anlaşılması lazım- size ilk önce bir kişiyle ilgili, şüpheli kişiyle ilgili bir duyumun ve istihbaratın gelmesi lazım ki bu işlemi başlatabiliniz. Çünkü, bazen konuşuluyor: “Efendim, niye önleme istihbaratını başlatmadınız?” diye. Canım, hukuk devletinde öyle herkes “Hadi ben önleme istihbaratını başlatayım...” Bunların hepsi bizim yasalarımızda çizilmiş olan konular, bellidir yani bunlar hâkim kararıdır. Yanılmıyorsam, bir tek, önleme dinlemesi yirmi dört saat içinde ilgili amirlerin yani Jandarma Genel Komutanlığı, örneğin jandarma yapacaksa, o da yirmi dört saat içinde, çok kısa. Sadece önleme dinlemesi diye ben hatırlıyorum, doğru hatırlıyorsam. Ama önleme istihbaratı, adli istihbarat, teknik istihbarat tamamen yargıya yönelik bir durumdur. Şimdi, böyle bir yapılanmaya ihtiyacınız var. Biz bu yapılanmayla ilgili araştırmaları, etütleri yaptık. Yine Genelkurmay Başkanlığım döneminde ben Sayın Başbakana bu konuyu arz ettim, dedim ki: “Efendim, böyle böyle bir yapılanmaya ihtiyacımız var. Aksi takdirde, biz personelimizi bilemiyoruz, anlayamıyoruz, yakalayamıyoruz.” Kendisine arz ettik. Aldı dosyayı, “Ben bunu MİT Müsteşarına vereyim, incelesin.” dedi. Verdi hakikaten. Belirli bir zaman geçti. MİT Müsteşarı sonra bana geldiği zaman bir seferinde dedi ki “Efendim, böyle bir yapılanma düşünüyorsunuz, istiyorsunuz, evet, bu yapılanma olsa da siz bu yapılanmayı kiminle yapacaksınız, kiminle yürüteceksiniz? Çok özel bir görev.” Doğrudur, haklı bir sorudur, personel yetiştirmek çok hassas bir konu. “Kiminle yapacaksınız? Çok zor bir konu.” dedi. “Bu görevi bizden isteyin, biz yaparız.” Ama biz istedik -bir tane örneğini anlatacağım- hiç cevap alamadık MİT’ten, alamıyoruz. “Zor.” dedi, şu dedi, bu dedi. Bir de -ben açık konuşan bir insanım- 2010’da Silahlı Kuvvetlerde böyle bir yapılanmayla ilgili bir yasanın çıkabileceğini düşünmek akla ziyandır. Yani bu da bir gerçektir. O günlerde Türk Silahlı Kuvvetlerine böyle bir yapılanma verecek bir yasanın çıkmasını düşünmek de bana göre insan tabiatına da aykırı bir konudur, akla ziyandır. Biz bugün o sorunu çözemedik ama bu ciddi bir sorundur. Bu sorun bugün de devam ediyor. Zaten bu konuya ilişkin teklifler maddesine geldiğim zaman bu konuya tekrar döneceğim. Böyle bir yapılanmaya şu anda bence Silahlı Kuvvetlerin acilen ihtiyacı var.

BAŞKAN – Evet.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Diğer bir konu: Şimdi, haklı olarak deniliyor ki: “İşte askerî liselerden başlayarak harp okulları, vesaire, bu Fetullah Gülençiler askerî liselere sızdılar, girdiler, harp okullarına girdiler.” Tamam, doğru, girdiler. Peki, girerken askerî liselere nasıl girdiler? Askerî liselere 2003’ten beri ÖSYM’yle giriyorlar. Yani imtihanı ÖSYM yapıyor, değerlendirmeyi ÖSYM yapıyor, askerî liselere giren öğrencilerle ilgili direkt olarak bu konuda Silahlı Kuvvetlerin bir şeyi yok.

İki: Harp okullarına nasıl giriliyor? Harp okullarına da benim hatırladığım kadarıyla, ta 1980’li yılların başından beri yine ÖSYM sınavlarıyla giriliyor. Burada, yani sınavlar konusu da, sınavların yapılması, sınavların sızdırılması -ki ciddi bir konudur, doğrudur, bir gerçektir ama- bunun Silahlı Kuvvetlerle ilişkisi yoktur. Silahlı Kuvvetlerle ilişkisini tek olarak şurada görürsünüz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Mülakatta.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Mülakatta görürsünüz, doğrudur, mülakatta görürsünüz. Haklısınız. Diyebilirsiniz ki mülakatta peki siz bunları tespit edemediniz mi? Doğru, haklı bir sorudur. Ona da şöyle ifade edebilirim: Biz, bu mülakat konularını çözmek için personel temin merkezleri kurduk ama tabii bu bizim de hatamız. Bunu söylüyorum. Maalesef Fetullah terör örgütünün en öncelikli sızdığı kuruluşlardan bir tanesi de burası, personel temin merkezleri. Doğrudur ama personel temin merkezlerinde görevlendirilen insanların büyük bir kısmı, bugün anlıyoruz ki bunlarınmış. Dolayısıyla orada da biz sonuç alamadık ama bu açıdan bakarsanız burada elbette bizim de bazı sorumluluklarımız söz konusu olabilir.

Bu konuda son olarak söyleyeceğim şudur: Özellikle 2008-2010 dönemiyle ilgili olarak, biz her fırsatta -ki YAŞ toplantıları, Millî Güvenlik Kurulu toplantıları, ikili toplantılar- Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı yürütülen komplolar hakkında siyasi makamlara bilgi verdik ve verdiğimiz bilgilerde bu komploların arkasında cemaatin olduğunu net olarak ifade ettik ve her defasında bunu tekrarladık. Bugün artık tarihe geçen bir sözümüz var, Sayın Başbakanla, şimdiki Sayın Cumhurbaşkanımızla bir görüşmemiz esnasında ben kendisine şunu söyledim, dedim ki: Bakın, efendim, bu Fetullah Gülen Cemaati bunu yapan organdır. Şu sözü söyledim: Bu tehdit bugün bize, yarın size. Ya 2009'dur ya 2010'dur. Bana dedi ki: “Komutanım, siz bunları çok büyütüyorsunuz.” “Sayın Başbakan, büyütüyoruz, bu ciddi bir tehlikedir.” diye biz bunu ifade ettik.

Şimdi, gerçekten buraya kadar ifade ettiklerimi toparlamam gerekirse bence asıl sorun, FETÖ'cülerin TSK'ya nasıl sızdığı, bu sızmaların nasıl engellenemediği, sızan kişilerin nasıl tespit edilmediğinin ortaya çıkartılmasıdır. Ancak görüyoruz ki 15 Temmuz darbe girişiminden hareket edilerek -bana göre çok acele, fazla düşünülmeyen- OHAL yasasına dayalı olarak çıkartılan kanun hükmünde kararnamele sivil-asker ilişkileri sil baştan düzenlenmeye çalışılmakta. Bu konulara ilişkin görüşlerimizi daha önce açık şekilde ifade ettiğim için detaya girmek istemiyorum. Eğer bu konuda sorular olursa elbette cevaplandırmaya çalışırım.

Bu bölümle ilgili olarak eğer benden tekrar özet olarak öneri düşüncelerimi söylemem istenirse şunu derim: Bir, MİT içinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin -MİT'in üst yönetimini kastediyorum elbette- etkinliğinin artırılması lazım. İki, ABD ve Alman silahlı kuvvetlerinde olduğu gibi bir yapılanma, personel izleme yapılanmasına geçilmesinin ben bugün içinde bir ihtiyaç olduğunu değerlendiriyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hangi ülkeler?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Amerika Birleşik Devletleri'nde var, Almanya'da var, 2010'daki bilgilerimize göre.

Diğer önemli bir konu, Türk Silahlı Kuvvetlerinde birinci sicil amirleri önemlidir. Birinci sicil amirlerinin elbette yetkisi de vardır, sorumluluğu da vardır. O hâlde bu konulara ilişkin Türk Silahlı Kuvvetlerindeki birinci sicil amirlerinin yetki ve sorumlulukları mutlaka düzenlenmelidir. Daha açık söylüyorum: Eğer yarın birisi, herhangi bir suça bulaşmış birisi karşınıza çıkarsa birincisi sicil amiri de o kişiyle uzun süre çalışmış ise ve bu konuda da hiçbir emare yakalayamamışsa birinci sicil amirine bir yaptırım olması lazım. Yönetmeliklerle, bir yerlerle artık bunu netleştirmemiz lazım. Burada birinci sicil amiri durumunda olanlar bu sorumluluğu hissetmeli, yarın aksi bir durum olduğu takdirde buradan -bir cezai demeyeyim ama- en azından terfisini bile engelleyecek, ilerlemesini engelleyecek bir kriterin, mutlaka kriterlerin, objektif kriterlerin konulması gerektiği düşüncesindeyim.

Diğer bir konu, personel başkanlıkları. Şimdi, personel konusu tamamen Millî Savunma Bakanlığına alındı, tabii o da ayrı bir konu. Şimdi, bu personel konularında çalışan personelleri eğer siz yıllarca, sürekli orada tutarsanız çok sorunlara neden olursunuz. Dolayısıyla mutlaka personel konularında çalışanların belirli, kısa süreler içinde çalışmasını sağlamak lazım, uzun süre tutmamak

lazım. Özellikle personel kurullarında görevlendirilen kişilere çok iyi dikkat etmek lazım ve özellikle tayinlerin mutlaka ve mutlaka bazı objektif kriterlere bağlanması lazım. Yoksa efendim, personellerin değerlendirilmesi, komutanların değerlendirilmesiyle tayinler yaparsanız bazı yanlışlara meydan verebilirsiniz. Bazı kriterler -ki biz bunları yapıyor idik- örneğin alay komutanlığına seçerken alay komutanlığına seçilirken kişiye puan veriyorduk, kaç kişi varsa insanları o puanlara göre sıralıyorduk -açık söyleyeyim- alayları da önemine göre, önceliğine göre, işte muhafız alayı 1, filan, sıralıyorduk, iki listeyi karşı karşıya getiriyorduk. Kardeşim, orada 1 kimse, işte burada 1'e gider. Yani objektif kriter. Böylece tayinde personellerin bir noktada -açık söylemek gerekirse- emir ve -daha doğrusu- etkisini azaltmaya çalışıyorduk. Böyle düzenlemeler yapılması lazım.

Diğer bir konu: Türkiye için de aynı şey geçerli, tabii Silahlı Kuvvetler için de aynı şey geçerli. Bakınız, Türkiye'de, Silahlı Kuvvetlerde de teknolojik imkânların kullanılmasıyla güvenlik arasındaki denge yoktur, zayıftır. Bu çok önemli bir konu. Siz teknolojik imkânları veriyorsunuz, belki de gereksiz yerlere kadar veriyorsunuz ama bununla bağlantılı olarak güvenlik tedbirlerinde zafiyet var. Bunu niye söylüyorsunuz diye sorabilirsiniz. Ben de açık şekilde bunun cevabını veriyorum. Fetullah terör örgütünün en güçlü olduğu konu bilgi sahibi olmasıdır, bilgi sahibi. Zaten bugün bütün mücadele, her şey kim bilgi... Özellikle kişisel bilgiden bahsediyorum. Kim ne kadar fazla kişisel bilgiye sahip ise o kadar hükmetme olanağına sahiptir. İşte maalesef ve maalesef teknolojik olanaklarla güvenlik arasındaki dengeyi bulamazsanız adamlar çok rahat şekilde girerek sistemlere bilgiye sahip oluyorlar ve bu örgütün bana göre asıl en güçlü olduğu yer de burasıdır.

Bu konuda son söyleyeceğim şu: Sivil-asker ilişkileri. Tabii bu sivil-asker ilişkileri çok büyük bir konu, kapsamlı bir konu ama sadece şunu söylemek istiyorum: Sivil-asker ilişkilerini kanunlarla, yasalarla çizerek istediğiniz noktaya getiremezsiniz. Sivil-asker ilişkilerinde karşılıklı saygı, sevgi, güven olması ve itimat olması lazım. Eğer siz sivil-asker ilişkilerinde karşılıklı saygı, güven ve itimat ortamı yaratamazsanız gerçekten her zaman sivil-asker ilişkilerinde zorluklarla karşı karşıya kalabilirsiniz. Sonra bütün dünyada olduğu gibi her ordu, her silahlı kuvvetler kendi görüşlerinin elbette siyasi otorite tarafından dikkate alınmasını ister, dikkate alınmasını ister ama bu, son karar siyasi makamlara aittir anlamına gelmez. Elbette son karar siyasi makamlara aittir. Yasalar bellidir, Anayasa bellidir, bunun dışına kimse çıkamaz ama her ülkenin ordusu da kendi önerilerinin, tekliflerinin ciddi şekilde siyasi makamlar tarafından dikkate alınmasını arzu eder. Ama her zaman da siyasi otoritenin, siyasi makamların aldığı karara da elbette saygılı olmak demokrasinin vazgeçilmez bir niteliğidir.

Zamanınızı aldık ama bitmedi burada.

BAŞKAN – Sorularla...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yok, bir konuya daha değinmek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ondan sonra belki soru sorma ihtiyacınız kalmaz zaten.

Şimdi, Komisyonunuza verilen görevler arasında baktığımız zaman, FETÖ'nün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin de belirlenmesi görevi var.

BAŞKAN – Evet.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Buradan baktığımız zaman görev sadece 15 Temmuz 2016 darbe girişimiyle bağlantılı değil. Şimdi, bu nedenle, burada, size yakinen şahit olduğum, içinde olduğum, Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı bu Fetullah terör örgütü tarafından yürütülen komploları da genel hatlarıyla anlatmak durumundayım ve bunların Meclis zaptına geçmesini isterim ama biraz zamanınızı alacağım, kusura bakmayın. Buraya geldik, herhâlde siz de sabırla dinlersiniz.

Gülen Cemaati'nin yargı yoluyla gerçekleştiği komplolar aslında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde başlayan soruşturmaya başlamıştır. Bunu unutmayalım. 2005'teki Şemdinli soruşturmasıyla da ilk defa Türk Silahlı Kuvvetleri hedef alınmıştır. Bugün, Şemdinli soruşturmasını yürüten itirafçı savcı, hatırlıyorsunuz, her şeyi anlattı. Dolayısıyla o Şemdinli soruşturmasındaki bütün pislikler bugün ortaya döküldü. Şemdinli'den sonra 2006 yılı şubat ayına geliyoruz. Ankara'da Sauna çetesi, mayıs ayında ise Ankara'da Atabeyler çetesi soruşturmaları başlıyor ve Sauna ve Atabeyler soruşturmaları kapsamında ilk defa sivil mahkemeler tarafından askerî personel tutuklanmıştır. Bazıları hep Ergenekon filan... Hayır, ilk askerî personelin tutuklanması 2006 yılıdır. Ergenekon davası kapsamında önemli noktalardan bir tanesi -diğerleri önemsiz demek istemiyorum, elbette hepsi önemli ama bütün detaya girerek zamanınızı da almak istemiyorum- tabii 1 Temmuz 2008'de Orgeneral Hurşit Tolon, Orgeneral Şener Eryugun tutuklandı. Bu olay önemliydi. Kısa bir zaman sonra ben Genelkurmay Başkanı oldum. Dolayısıyla benim Genelkurmay Başkanlığı dönemim, yani 2008-2010 süreci gerçekten zor yıllardır, zor bir süreçtir. Bu süreçte yaşananların da herkes tarafından kolaylıkla anlaşıldığını da zannetmiyorum. Bakınız, 30 Ağustos 2008'de ben Genelkurmay Başkanlığı görevine başladıktan dört gün sonra, yani 3 Eylül 2008 günü cezaevinde bulunan bu iki emekli komutanı -ismi biraz evvel söyledim- Genelkurmay Başkanlığı adına ziyaret etmek üzere garnizon komutanını görevlendirdim çünkü bu bir silah arkadaşlığının vebesiydi. Bizim silah arkadaşlarımız alınıyor, buna karşı benim Silahlı Kuvvetlerin Komutanı olarak bir davranış içinde olmam gayet doğaldı. Yirmi gün sonra, yani 18 Eylül 2008'de Ergenekon davası kapsamında ilk muvazzaf personel olarak teğmenler tutuklandı. Kara Kuvvetleri bir inceleme yapmıştı önceden bu konuda. Açık söyleyeyim, elimizde net bilgi yoktu. O anda ne biz Silahlı Kuvvetler olarak ne de askerî yargı pek bu tip olaylara hazır değildik. Dolayısıyla göreve gelmemden hemen hemen on sekiz gün sonra bu teğmenlerin tutuklanması olayında belki bana bunu birisi söylese "Gerekli reaksiyonu niye göstermedin?" Haklı bir sorudur, saygı gösteririm buna ama durumu da açık ifade ediyorum.

Şimdi geliyoruz 2009 yılına. Ergenekon davasının onuncu dalga tutuklanmalarıyla başladık 2009 yılına. Ki 2009 yılında yaşanan iki olay çok önemli. Yani bu olayları anlamazsak bugünü anlamamız fevkalade zordur. Bu olaylardan bir tanesi 23 Şubat 2009'da Erzincan'da yaşandı. Erzincan olayı, yani işte İlhan Cihaner olayı desek daha doğru. Bakınız, 23 Ocak 2009'da Erzincan Cumhuriyet Başsavcısı olan İlhan Cihaner, İsmailağa Cemaati kapsamında 9 kişiyi tutuklamıştır. Mart ayında da soruşturma Gülen Cemaati'ne dayanmaya başladı. Erzincan'da bu yaşanırken Kayseri'de mart ayında ikinci bir olayla biz karşı karşıya kaldık. Bu ikinci olay nedir? Ki 4 Marttır. Hava Kuvvetleri savcılığı Kayseri'de bir soruşturma başlattı. Soruşturmaya göre Gülen Cemaati'ne mensup 5 sivilin -iki veya üç astsubay da vardır bu iş içinde- askerî birliklerle gizli faaliyetleriyle ilgiliydi. İşte teknik şeyler hazırlamışlar, bazı askerî bilgisayarlara koyacaklar. Aslında sözde Balyoz senaryosu belki buralarda oynanacaktı. Biz, bu ilk ifadelerde özellikle astsubaylar kendilerini Fetullah Gülen'in evlerinde, yerlerinde yetiştirdiklerini de ifade edince önemsedik. Yani bu dava Gülen Cemaati'ne gidebilir diye önemsedik fakat tam bu olayları yaşarken 25 Mart 2009'da -ki işte bir ay olmuş, soruşturma başlamış- soruşturmayı yürütenlerden en önemlisi Kayseri İl Jandarma Alay Komutanı, 1993-1995 yıllarında Cizre'deki faili meçhul cinayetler dolayısıyla ifade vermeye Diyarbakır'a çağrıldı. Biz aslında resmi gördük, oynanan oyunu gördük, durumu siyasi makamlara ilettik. Bir, bu komploya inanmıyoruz; iki,

terörle mücadelede görev yapan kişilerin suçlanması söz konusu, haksız yere; terörle mücadele devam ediyor, bu terörle mücadeleye çok menfi etkileri olur; bu olaya göz yumamayız diye bunu uygun lisanla anlattık. Adalet Bakanlığı Müsteşarı bize geldi dedi ki: “Efendim, sadece bir ifade verme. Tutuklanma olmayacak.” Gönderdik, tutuklandı Alay Komutanı.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Cemal Temizöz’den mi bahsediyorsunuz?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet, Cemal Temizöz.

Ben 29 Nisan günü Genelkurmay Başkanlığı basın toplantısında dedim ki gizli tanıklara dayanarak yapılan bu işlem yanlıştır. Tepki verdim. Aynı basın toplantısında, 21 Nisan 2009 günü Poyrazköy’de yapılan kazıda, işte düşüncelerinizi paylaştık, bu sonradan gündeme “Boru mu, değil mi?” polemikle gitti.

Haziran ayı başında Genelkurmay Başkanı olarak Amerika Birleşik Devletleri’ne davet edildim, resmî davet. Gittim, hakikaten çok iyi karşılandık. 2 Haziran 2009 günü bu kapsamda Washington’daki Uluslararası Stratejik Araştırma Merkezine de gittim. Orada işte genel strateji konularında konuşmalar yaptık ama sonra bana kaynaklardan bilgi geldi. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri’ne yaptığım bu ziyaretten cemaatin çok rahatsız olduğu, hatta bir gün sonra bu Uluslararası Stratejik Araştırma Merkezine giderek ne konuştuğumuzu dahi öğrenmeye çalıştıklarını öğrendik. Şimdi, Haziran 2009’a geldiğimiz zaman artık bir de 14 Nisan 2009 konuşmamız var, diyoruz ki biz cemaatle mücadele edeceğiz hukuk içinde kalarak. Açık pozisyonumuz. Haziran başına geldiğimiz zaman bir bakıyoruz ki Fetullah Gülen Cemaati artık Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik düğmeye basıyor, bastı. Serdar Öztürk’ün bürosunda -avukatır biliyorsunuz kendisi de- işte bu sözde İrticayla Mücadele Eylem Planı masanın üzerinde bulundu, biliyor musunuz? Masanın üstünde bulundu. Bu plan, iddia edilen komplo plan polis tarafından basına verildi. Bunu çok net biliyoruz. Hatta ben bunu bir yerde söyledikten sonra bize karşı bir karşı eylem yaptılar. Onun detayına girmek istemiyorum. Neyse, konu 12 Haziranda gazetenin manşetlerine girdi. İşte Albay Çiçek 17 Haziran 2009 günü bu İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ifade vermeye çağrıldı. 17 Haziran 2009. Dedik ki: Bir, en azından iddia edilen suç askerî mahalde işlenen bir suç, askerî kişi tarafından işlenen bir suçtur. Siz çağıramazsınız, yetkili değilsiniz. Nereye? İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına. Dedik ki: Yetkili değilsiniz, yasalar engel. “Peki.” dediler. Taleplerini geri çektiler ama ne olduysa 26 Haziran 2009 günü gece yarısı bu Mecliste oldu. 26 Haziran 2009, sabaha karşı, CMK 250’de bir yasa değişikliği yapıldı. Bu yasa değişikliği ne idi? Bir, askerî şahısların askerî mahallerde işledikleri suçlar nedeniyle özel yetkili mahkemelerde yargılanması. Bu, Anayasa’ya aykırı. Anayasa çok açık. Yani bunu yapamazsınız. Yani bu olmaz. Bu yasa geçti.

İkinci bir maddesi vardı: Sivil şahısların her hâlükârda askerî mahkemelerde yargılanmaması. Ha bu tartışılabilir. Diyebilirsiniz ki efendim, demokratik ülkelerde sivil şahıslar her hâlükârda -zaten AB’nin o bize gönderdiği şeylerde hep bu vardı- sivil mahkemelerde. Hepsidir? Aynı bir konu. Ama bana göre bizim değerlendirmemiz... Ha bu yasa değişikliğinden Genelkurmay Başkanlığının bilgisi var mı? Yok. Yasa ne diyor? “Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren konularda yasa değişikliğinde, yasa tekliflerinde mutlaka Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınması lazım.” Alınmadı. Bu doğru değildi. Şimdi, aslında birinci değişiklik, yani askerî şahısların askerî mahallerde yaptığı suçlarla özel yetkili mahkemelerde yargılanmayı açan yasa Dursun Çiçek’le ilgiliydi, onun durumuyla ilgiliydi. Bize göre sivil şahısların her hâlükârda sivil mahkemelerde yargılanması da Kayseri’de yürütülen soruşturmaya ilgiliydi çünkü 5 sivil vardı ve bu 5 sivilen biz Fetullah Gülen Cemaati’ne gitme noktasındaydık. Adamlar kaçmıştı, o ayrı konu. Bulabilir miydik? Tartışmaya açık. Ama bizim o günkü değerlendirmemiz budur. Bu bence çok yapılan hatalardan birisi oldu. Biz bunu Sayın Cumhurbaşkanına

da defalarca anlattık. Özellikle askerî şahısların askerî mahallerde yapılan düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğunu söyledik, yapmayın dedik, efendim siz veto edin, bunu geçirmeyin veya Meclise geri gönderin. Ama dinlenmedi, bizim düşüncelerimiz dikkate alınmadı. Bunun üzerine 30 Haziran 2009'da Dursun Çiçek tekrar çağrıldı, değil mi?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Evet ve tutuklandım.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Çağrıldın, tutuklandın ama gerekli yerlerde biz bunu gene ifade ettik, dedik ki yanlışır; bakın, eğer Anayasa'da bir hüküm varsa siz Anayasa'yı değiştirmeden yasayla bunu değiştiremezsiniz. Biz hukukçu değiliz ama iyi kötü de anlıyoruz yani bu işlerden. Yapmayın, yanlışır dedik. Kaç saat sonra? On sekiz sonra herhâlde tahliye edildi yine.

Daha sonra, 2009'da Ekim ayında işte ıslak imza, meşhur, Türkiye'yi günlerce, aylarca işgal eden ıslak imza konusu çıktı. Efendime söyleyeyim, Jandarma Kriminal, Adli Tıp raporlar verdi. Şimdi, 2009'daki ıslak imza olarak iddia edilen raporla ilgili, rapor veren, yani bu Dursun Çiçek'e aittir diyen Adli Tıp personeli, Jandarma Kriminal personeli hepsi tutuklu yargılanma safhasında. Şimdi bu olaylar olur iken 10 Aralık 2009'a geldik, Erzincan'da yürütülen dava kapsamında 3. Ordu Komutanı Erzincan'a -düzeltiyorum- Erzurum'a özel yetkili savcıya ifade vermeye çağrıldı. Maksat belli, biliyoruz neyin neresi olacağını. Mazeret göstererek biz ordu komutanını yollamadık ifade vermeye çünkü yolladığımız an onun orada tutuklanacağı, gözaltına alınacağı belliydi. 8 Şubat 2010'da Erzurum Özel Yetkili Savcısı, 3. Ordu Karargâhına geldi, bir astsubayla ilgili mahkeme kararı var, arayacak, ordu karargâhına girecek. Hedef belli, ordu komutanına gitmekti. Evet, savcının, 3. Ordu Karargâhına girmesine izin vermedik. Vermedik, evet. Zaten, bakın, bir hafta sonra İlhan Cihaner -yani 16 Şubat 2010'da- makamında o çok yasa dışı, çok çirkin bir davranışla gözaltına alınacaktır ve tutuklanacaktır ama o zaman bunları herkes seyretti. Kimler tepki koydu?

Sonra -olaylar o kadar devam ediyor ki- 19 Aralık 2009'da Ankara Seferberlik Bölge olayıyla karşı karşıya kaldık. Ali Tatar, aynı gün, ikinci defa bir komplo çerçevesinde tekrar tutuklanma, gözaltına alınma kararı çıkınca, maalesef onu yediremedi, intihar etti, bir şehit daha verdik Türk Silahlı Kuvvetleri olarak.

Şimdi, 25 Aralık 2009'a geliyoruz. Bu kozmik oda olayı faaliyeti başladı. Bugün de buraya gelmeden evvel işte gazetede manşetlerdeydi, kozmik odayla ilgili gözaltına alınanlardan 14 kişi herhâlde tutuklanmış diye.

Şimdi, bu kozmik oda olayında -kozmetik oda diye geçtiği için artık kozmik oda diyoruz- iki konu önemli. Bunu defalarca anlatmamıza rağmen demek ki başarılı olamıyoruz, ya biz anlatmada yetersiziz veyahut da insanlar o kadar bu konuda dar bakış açısıyla bakıyor ki görüşlerini değiştirmiyor ama biz bütün görüşlere de saygılıyız.

Bakın, iki konuyu tekrar burada ifade etmek istiyorum. Kozmik oda, hâkim tarafından aranmasından önce... Kimdir hâkim? Kadir Kayan. Nerede? Firar. Firar herhâlde, kaçmıştır, şu anda yok bildiğim kadarıyla. Bu Kadir Kayan, ki Kadir Kayan aynı zamanda Fetullah Gülen'in beraatine karar veren mahkemenin de üyesidir. Sonradan Yargıtay üyesi yapıldı bu kişi. Bu da bir gerçek. Her neyse.

Şimdi, bu kozmik odaya hâkim Kayan geldi arama için. Dedik ki: Bir dakika, bu konu bizim boyumuzu aşar; bunu siyasi iradeye, Sayın Başbakana da anlatmamız lazım durumu, anlatalım. Siz mühürleyin, bilmem ne. Yarın gelirsiniz eğer müsaade sonucu ulaşırsa ararsınız." Ve biz bu konuyu... Ki Sayın Işık Koşaner de bu konuyu burada anlatmış detaylı olarak. Tabii, o Kara Kuvvetleri Komutanıydı. Onu özellikle bu konuda yanına aldım çünkü özel kuvvetlerde görev yapmış, özel kuvvetleri benden

daha iyi tanıyan bir kişi olduğu için onu da yanımıza alarak, beraber, Sayın Başbakanla bir toplantı yapıldı. Biz bu toplantıda, özellikle, eğer bu aramaya müsaade edersek ki yasaya aykırıdır aslında, itiraz ettik, “Yasaya aykırıdır.” dedik. Üst mahkeme “Evet.” “Hayır.” dedi. Yani, yasal olarak her şeyi yaptık. Dedik ki: “Efendim, eğer biz burada aramaya müsaade edersek ülke güvenliği açısından ortaya bazı mahzurlar çıkabilir. Durum budur.” Ama sonuç burada da alamadık ve neticede, o arama orada yapıldı. Ancak, lütfen şu hususu dikkatlerinize sunuyorum: Ki bu arama 25 Aralık 2009’da başladı, 20 Ocak 2010’da bitti. Kozmik oda da yasayı açar bakarsanız bu yasada var zaten. Ki mahkeme sürecinde olur esasında, biliyorsunuz, gizli belgelerin aranması vesairesi soruşturma safhasında olmaz. Zaten buradaki yasal yanlışlık budur. Biz bunu biliyoruz. Daha henüz soruşturma safhasında olan bir konu. Ancak, mahkeme safhasında, hâkim kararıyla hâkim gider, doğrudur. Zaten yasa olarak itiraz ettiğimiz nokta budur. Ama o süreçte bile yasa der ki: “Hâkim gider, sadece bakar, not alır.” Hiçbir zaman hâkim oradan bir belge çıkartamaz, fotokopi alamaz, belgenin vesairesini yapamaz.

Dolayısıyla, bizim bu 25 Aralık 2009-20 Ocak 2010 arasında yapılan oradaki aramada, Kadir Kayan oradan bir belge çıkartmamıştır. Müsaade etmedik. Yasa da zaten bizim yanımızda. Sadece bakmıştır, sadece bir iki şeyi not almıştır. Peki, ne oldu? Biz orada hâkim tarafından... Çoğu da dijital şeyler zaten, hepsine bakmaya kalksanız zaten iki ay, üç ay, yıl sürer. O zaman nasıl yapıldı bu arama? Bazı kod kelimeler yazıldı. Kod kelimeleri koyuyorsunuz, eğer kod kelimenin karşıtı varsa onu inceliyorsunuz. Zaten kod kelimeleri karşılayan hiçbir şey yakalanmadı, bulunamadı. Yoktu çünkü zaten. O zaman, buna rağmen biz oradaki hâkimin baktığı dokümanları aldık, Genelkurmayda –öyle hatırlıyorum- bir kasaya hâkimin nezaretinde kilitledik, mühürledik. Şimdi de diyorlar ki efendim: “Kozmik odadan evraklar çıktı çuval çuval.” Yalan bunlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Peki, Necdet Özel Bey zamanında...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Geleceğim efendim, geleceğim.

Evet, kasaya koyduk ama ne oldu? 16 Mart 2013. Bu kozmik oda davasını yürüten Mustafa Bilgili. 28 Şubat davasının da aynı zamanda savcısıdır. Şimdi nerede, bilmiyorum. O da mı kaçanlardan?

BAŞKAN – Tutuklu galiba.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tutuklu mu?

İşte, onun, bildiğim kadarıyla, Genelkurmay Başkanlığına talebi var, diyor ki: “Bu, Genelkurmayda, sizin kasada olan şeyleri bize verin.” Bu istek yasal mıdır? Hayır, değildir. Verilmiştir, evet, verilmiştir, 16 Mart 2013’te verilmiştir. Adli müşavir komutanı yanılmış mıdır? Bilemem. O adli müşavir de çok meşhur bir müşavir, herkes biliyor, ismini söylemeyelim. Dolayısıyla, bu dokümanlar 16 Mart 2013’te Genelkurmaydan çıkmıştır. Basından öğrendiğimize göre de TÜBİTAK yetkililerine kadar bu bilgiler gitmiştir.

Şimdi, kozmik odayı burada kapatmak isterim. Tabii, bu konuda bizi, samimi olarak yine de, bütün bu anlatmalarımıza rağmen, önyargısı olmadan tenkit edenlere ben yine saygı gösteririm. Ben komutandım, o gün bu kararı verdim. Bugün aynı sorunla karşılaşsam yine aynı kararı veririm. Niye? 50 kere bunu ifade ettim. Bakın, kozmik odada esas aranan, istenilen nokta şuydu: Bizim elimizde kod kelimeler var. Basına da verdik. İsimleri mi sayalım? Uğur Mumcu mesela benim aklıma gelen, Ahmet Taner Kışlalı gibi faili meçhul cinayetlere giden kişiler vardı listede ve bunlar arandı orada. Yani, istenilen şuydu: Acaba bu faili meçhul cinayetlerle Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilgisi var mıdır, yok mudur. Zaten kozmik odaya girilmesinin müsaade edilmesinin ana nedeni budur. Baktık, düşündük, dedik ki arkadaşlarımızla... Ha, sorumluluk bana ait, arkadaşların fikrini aldım elbette ama burada bir sorumluluk varsa Genelkurmay Başkanı olarak ben verdim bu emri. Evet, dedim ki hatta “Ben

izin vermeseydim giremezlerdi.” Yine aynı şeyi söylüyorum. Ben verdim. Niye verdim? Dedim ki: Eğer emri vermezsek, bu izni vermezsek yarın diyecekler ki: “Bütün faili meçhul cinayetler burada işlenmişti, burada kayıtları vardı. Bize müsaade etmediler ve yok ettiler.” Bu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin üzerinde silemeyeceğimiz bir şaibe olarak kalacaktı. Bu nedenle, evet, psikolojik olarak buradan biz bir darbe aldık, doğrudur. Ama bu darbe almayı ben komutan olarak kabul ettim ve bu müsaadeyi verdim. Dolayısıyla, bundan da, bu aldığım karardan da hiç pişman değilim, doğru yaptığım kanaatindeyim.

Terör örgütü, zaten bu kozmik oda özel kuvvetler olayında şuydu, müsaadeyi vermeyeceğimiz faraziyesinden hareketler. Benim değerlendirmem o, “Müsaade vermeyecekler, izin vermeyecekler, böylece büyük bir töhmet altında bırakacağız.” Belki de başka maksatları da olabilir. O konuda bir şey diyemem.

Şimdi, bakın, kozmik oda 20 Ocak 2010’da bitiyor. O kadar senkronize bir tehditle, komplolarla karşı karşıyayız ki. Ya, bu tesadüf mü? Hayır efendim, bu tesadüf değil, her şey planlı. 20 Ocak 2010’da kozmik odada arama bitiyor. Aynı gün Taraf gazetesinde iddia edilen Balyoz güvenlik harekât planıyla ilgili bilgi yayınlanıyor. Buna, şimdi, siz tesadüf diyemezsiniz. Bu tesadüf filan değil. Ki 25 Ocak 2010’da buna ilk defa tepkiyi yine koyduk, dedik ki... Hatırlarsınız. Çünkü Taraf gazetesini hatırlayın, manşetini hatırlar mısınız? “Askerler camileri bombalayacak.” Hatırlayın o günleri, koca koca manşetler. Ben de 25 Ocak 2010’da dedim ki: “Allah Allah!’ diye askerine hücum ettiren, taarruz eden bir ordu nasıl Allah’ın evi camiye bomba atmayı düşünür? Vicdansızlıktır. Lanetliyorum onları.” Ama biz çok ileriye görememiştir, açık söylemem gerekirse. Bugün anlıyoruz. Niye anlıyoruz? Bir asker olarak ben, ordu tarafından, bir caminin yani Allah’ın evinin, Allah’ın mekânının bombalanmasını düşünemiyorum. Biz o gün bunları düşünemezsek... Ama bu adamların 15 Temmuzda neler yapabileceğini o gün hiç düşünememiştir, hiç görememiştir. Bu adamlar, bakın, bizi camiye bombalamakla suçlayan insanlar, bu, Mustafa Kemal Atatürk’ün kurduğu Türkiye Büyük Millet Meclisini meğerse bombalamayı bile o günlerde düşünüyorlarmış. Ha, biz onu görebildik mi? Göremedik. Hakikaten göremedik.

Bakın, benimle ilgili bir iddianame var. Kendi kişisel konularına girmek istemiyorum çünkü ben, biliyorsunuz, bu mahkeme sürecinde savunma yapmadım. Mahkemede savunma yapmayan belki de ikinci bir adam olduğunu da zannetmiyorum. Ben savunma yapmadım çünkü savunma yapmam o mahkemede daha evvel işgal ettiğim makama saygısızlık olurdu. Hiçbir zaman savunma yapmadım. Yani dolayısıyla, buradaki sözlerim de kesinlikle bir savunma anlamında değil, onu ifade ediyorum. Ama iddianamede şöyle bir şey vardı, benimle ilgili olarak diyor ki: “Bu kişi Türk Silahlı Kuvvetlerine sızandır.” Bana yani Genelkurmay Başkanlığı makamına gelen bir kişiye diyor ki: “Bu, Başbuğ, Türk Silahlı Kuvvetlerine sızan bir insandır.” Ha, biz yine anlayamamışız. Meğerse hakikaten bunlar bunu düşünüyorlarmış ve yapmışlar.

Şimdi, çok kimse bilmez, bakın, bu iddianamelerde şu da var: Albay Dursun Çiçek. O da tesadüfen burada.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Seçimle geldi, tesadüfen değil.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Biliyorum, biliyorum. Yok, tesadüfen burada dediğim yani şu anda toplantıda. Üye değil bildiğim kadarıyla, onu diyorum.

Seçimle gelenlere saygımız var efendim ama bunun, seçimle gelmeyenlere saygısızlık yapılı her anlamda diye düşünülmemesi lazım. Hepsini aynı. Bence seçimle gelen de aynı, devletin şerefli insanıdır, bürokrata da şereflidir, her vatandaş da şereflidir. Yani ben bu, seçimle gelen, seçimle gelmeyen ayrımına da pek katılmıyorum. Kusura bakmayın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Estağfurullah.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Herkesin çizgisi belli, şeyi belli.

Şimdi, bu Dursun Çiçek benim Şube Müdürüm. İnanın, görmüşümdür birkaç defa koridorlarda ama ben Dursun Çiçek'i ilk defa cezaevinde anladım, gördüm. Ben Dursun Çiçek'i, inanın, ne bileyim, şöyle kısa boylu, daha, bu kadar boylu bir kişi olduğunu, samimi olarak söylüyorum, bilmiyordum. Yani ama bu, benim Genelkurmay Başkanlığım döneminde bana birkaç ağız için gelmediği anlamına gelmez, gelmiştir mutlaka ama inanın, yakından tanımıyorum, bilmiyorum. O açıdan. Öyle iddialar edildi ki gazetelerde, boylu boslu. Biz öğlen yemeği yemişiz. Şimdi o adam var ya, bavalı adam. İşte, bunları yazdılar, çizdiler. İşte, ben çağırıyorum öğlen...

Daha önemli olan, bakın, iddianamede şöyle bir şey var: Ben Genelkurmay Başkanım, arkadaşımız Albay, Şube Müdürü. Diyor ki: "Genelkurmay Başkanı olarak Albay Dursun Çiçek'ten emir ve talimat almaktadır çünkü Albay Dursun Çiçek Ergenekon terör örgütünde Genelkurmay Başkanından daha üst noktadadır." Biz bunu anlayamadık. Ha, imam olayı varmış meğerse. Bunların bu yapılanmalarda yaptıkları, düşündükleri olaylar varmış. Biz bunları anlayamadık ama şimdi bu örgütün ne olduğunu çok çok anlıyoruz. Her neyse...

22 Şubat günü Balyoz davasında ilk tutuklamalar oldu. Gün de önemli. Hep böyle özel günleri seçmişlerdir, bu da psikolojik savaştır. Bakın, 22 Şubat. 22 Şubatı bilmez çok kimse, bilmiyorum hatırlayanlar var mı, Talat Aydemir'in birinci darbe teşebbüsü. 22 Şubatı seçerler. 5 Ağustos günü bizi mahkûm ettiler. 5 Ağustos da Mustafa Kemal Atatürk'e Başkomutanlık verilmesidir. Efendim, bizimle ilgili mütalaa 18 Marttır. Yanlış mı hatırlıyorum? Yani, o kadar bir örgütle, bir şeyle karşı karşıyayız ki günleri seçerken bile dikkat ediyorlar.

Tutuklamalar başladı. Durumu ilgili makamlara arz ettik. 27 Şubat günü, dönemin İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Merkez Komutanına bir yazı yazdı, dedi ki: "Ben ve yardımcım onaylamadığı sürece savcıların talimatını yerine getirmeyin." Durdurdu yani tutuklamaları. 3 Nisan gününe geldik. 12. Ağır Ceza Mahkemesi 97 Balyoz davası şüphelisi için yakalama kararı çıkarttı, 3 Nisan 2010. 97, general var, amiral var, subay var. Ya, 97 subayı Türk Silahlı Kuvvetleri teslim edemez. Biz dedik ki: "Biz bunu uygulayamayız. Mümkün değil." Bunun üzerine, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı bir açıklama yaptı, dedi ki: "Gözüaltına alınması istenen subayların 78'i muvazzaf, 25'i general, amiral. Böyle bir yakalama ve gözüaltı kararının yol açacağı sonuçlar iyi değerlendirilmeli." Ve mahkemenin bu 97 kişiyi tutuklama konusu yine gerçekleşmedi.

Sonra da en son olarak, biliyorsunuz, Temmuz 2010'a geleceğiz. Benim görevimin hemen hemen son günleridir. 23 Temmuz 2010'da 102 kişi hakkında yakalama kararı çıkartıldı. Yakalama kararı yasalara aykırıydı, hukuken mümkün değil. Durumun vahametini dönemin Sayın Cumhurbaşkanı ve Başbakanına arz ettik ve bu kararın uygulanmasına imkân vermedik.

Neticede, 2008, 2010 zor yıllardır. Biz yasalar içinde kalarak elimizden geleni yaptık. Yaptıklarımız var, elbette yapamadıklarımız da olabilir. Bunu bir savunma açısından demiyorum ama 2008 ve 2010'da ne yaşadık, neler yaşadı Türk Silahlı Kuvvetleri, bunu lütfen görün, bilin.

Şimdi, ben 30 Ağustos 2010'da emekli oldum. 28 Aralık 2011'e geldik, Ergenekon davasına bakan mahkeme resen aldığı bir kararla beni İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına çağırdı, suç duyurusunda bulundu. 5 Ocakta ifade vermeye gittim. 6 Ocak günü de tutuklandım. Şimdi, burada bir konuya değinmek isterim. Ben tutuklanmadan evvel, 3 Ocak 2012'de medyaya yansıyan, soruluyor bir kişiye, deniliyor ki: "Efendim, Eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ savcılığa ifade vermeye çağırıldı. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?" Bu yalanlanmadı, ben öyle biliyorum. Cevap şu, diyor ki: "İrticayla Mücadele Eylem Planı'nda Adli Tıp, TÜBİTAK gibi kurumlardan alınan teknik bilgi, bilirkişi

raporlarına rağmen Genelkurmay Başkanı yargıyı da etkileyecek biçimde -suçluyor, bakın- medyanın önünde ‘Kâğıt parçasıdır.’ diye ısrar eder şekilde izahlarda bulunmuştur.” Ne zaman söyleniyor bu? 3 Ocak 2012. Peki, hukuki olarak hangi süreçteyiz? Hazırlık soruşturmasındayız, benimle ilgili.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kim söylüyor bunu?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kim söylüyor?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Siz arayın, bulun. Araştırma Komisyonusunuz. 3 Ocak 2012.

Diyor ki: “‘Bir kâğıt parçası’ dedi, yargılamayı etkileme suçu.” Suçtur yargılamayı etkileme. Bir: Daha ben savcıya çıkmamışım, hazırlık soruşturması safhasındayız. Hazırlık soruşturmaları gizli değil mi? Gizli. Peki, masumiyet karinesi nerede? Yok. Artı, bu ifadede maddi hata da var çünkü maddi hata şu: Ben bu “kâğıt parçası” lafını ne zaman söylemişim? 26 Haziran 2009’da söylemişim. 26 Haziran 2009’da ben söylediğim zaman –lütfen bu ayrıntıya dikkat edelim- iki gün evvel, 24 Haziranda Genelkurmay Başsavcılığı kovuşturmaya yer olmadığı kararı vermiş. Kovuşturmaya yer olmadığı kararı verirken dayandığı nokta, Adli Tıbbın 17 Haziran 2009 tarihli raporu. 17 Haziran 2009 tarihli raporunda Adli Tıp diyor ki: “Şu, şu, şu nedenlerle bu imzanın Dursun Çiçek’e ait olduğu iddia edilemez. Ben bunun el ürünü olduğunu tespit edemem.” Şimdi, buradaki Adli Tıp raporu... Benim bu konuşmayı yaptığım zaman 17 Haziran 2009. Adli Tıp raporunda bunu kuvvetlendiren bir olay yok. Ha, sonra var Adli Tıp raporları. Ne zaman? Ekim 2009’da var. Şimdi, biz, yani olmuyor böyle, efendim, “yargıyı etkilemek” diye suçlanıyoruz. Masumiyet karinesi...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Prof. Dr. İzzet Özgenç o lafi eden. Kayıtlara geçsin.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet... Bilemiyorum.

Diğer bir konu, aynı konuşmada deniliyor ki: “Bu Genelkurmay Başkanı, yer altında gizlenmiş olan lav silahlarına da ‘bunlar boru’ diyerek âdeta alay eder gibi açıklamalar yaptı.” Suçlanıyoruz yine. Peki, dedim mi? Dedim. Ne demişim? Şunu dedim bu basın toplantısında: “Korkmayın. Bu kullanılmış lavdır. Buna roket koyarak ikinci defa kullanamazsınız.” 5 tane boş lavı gömmüş adamlar. Niye gömdün kardeşim? Asker yapmaz. Benim söylediğim bu. Zaten Fetullah terör örgütü buradan kudurdu. Tezlerini zayıflatıyoruz, diyorum ki: “Asker bir daha kullanılamaz şeyleri buraya gömmez. Bunu gömse gömse bu işi bilmeyenler gömer.” Söylediğimiz o. Zaten buradan alevlenmeleri o. “Bunlar boru.” demişim. Ya, ben “boru” dememişim aslında. Sonradan bunu inceledik çünkü bize psikolojik olarak 2 noktadan saldırdılar: Bir, kâğıt parçası; iki, boru. “Kâğıt parçası” dedim ve bunun gerekçesini de söyledim. Yargıtayın kararı var zaten.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Kâğıt parçası olduğu da ortaya çıktı yani.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – “Kâğıt parçasıdır yani delil değildir.” diyor. Fotokopi çünkü. Biz bunu söylediğimiz zaman elimizde olan fotokopidir. Sonra ıslak imza vesaire gelecektir.

Ha, “boru” olayına gelince, ben “boru” dememişim. Desem ne olur, suç mudur? O da ayrı bir konu. Ha, sonra da inceledik, meğerse benim de savcılığa verdiğim ifadede savcı bana soruyor: “Efendim, ‘boru’ dediniz.” diyor. “Evet, dedim.” diyorum. Yani, algı operasyonunun gücünü gösterin, anlayın. Hakikaten, biz de söylemediğimiz şeyi söyledik kabul ettik. Sonra inceledik, baktık ki bu söz bir siyasetçiye aitmiş. Bu bulundu, bir gazeteci de yazdı.

Şimdi, netice olarak şunu söylemek istiyorum: Bakın, bu süreçte, Fetullahçı polisler, yargı mensupları tarafından yürütülen komplo davaları sürecinde neredeyse bazıları bu davaların savunuculuğunu yaptılar, işte, biraz evvelki örnekte de ifade ettiğim gibi. Ama bu kişiler, bugün bütün

bu söylemlerini unutuyorlar, eskiye dönük yaptıklarını. En azından, insan bir özür bekliyor yani “Ya, biz geçmişte hata yaptık.” diye özür de dilemeden bugün âdeti Fetullah Gülen terör örgütünün bir numaralı karşıtı kim -ki bunda yanlışlık yok, bunu yanlış anlamayın- durumuna sokuyorlar. Bunu da kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

Efendim, bitiriyorum.

Bu süreç, kaba hatlarıyla şöyle tanımlanabilir, daha evvel de ifade ettim: Bir: “Cemaat, FETÖ, işlenen bu hukuk cinayetlerinin asli failidir.” Aynı görüşteyim. “Bu cinayetleri yargı ve Emniyet içinde yerleştirdikleri kadroları vasıtalarıyla yapmıştır.” Burada da görüşümde hiçbir değişiklik yok. Ha, siyasi iktidar, özellikle 2007-2012 -bazılarına göre 2014 de diyebilirsiniz- evet, bu süreçte zaten Sayın Başbakan da söyledi “Ne istediler de vermedik. Aldatıldık.” Evet, bu dönemde Fetullah Gülen terör örgütüne, Silahlı Kuvvetlere yürütülen komplolar hakkında destek verilmiştir, bu bir gerçektir. Kendileri de söylediler. Dolayısıyla, özellikle 2007-2012, bana göre -bazılarına göre 2014- bu sürecin siyasi sorumluluğu da elbette vardır, bunu söylemek mecburiyetindeyim.

Dış desteğe gelirse, daha evvel de söyledim, ABD’nin rolü vardır. George Bush döneminin, ben özellikle bu konuda, Silahlı Kuvvetlere yürütülen komplo sürecinde destek verdiğini düşünüyorum, değerlendiriyorum.

Medya... Medyayı da söylememiz lazım. Bakınız, medyanın bu süreçte oynadığı rolü unutamayız ki gerçekten bir asimetrik savaş yaptılar. Bir gazete, ona gazete demeye de dilim varmıyor. Ama işte gazete, başka türlü nasıl anlatacağız?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Taraf...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet.. Gazete midir o? Değildir. Misyon yapmıştır, silahşorluk yapmıştır. Ama diğer gazeteler, hepsi, kimseyi ayırmıyorum, bu silahşor gazetenin bir gün önce yazdığı haberi ikinci günü manşetlerine taşımıştır, hiç sorgulamadan. Dolayısıyla, bu süreçte medyanın oynadığı rolü de unutmamamız lazım. Bu süreç acı bir süreç. İnsanlar hayatlarını kaybetti, gelecekleri karardı.

İki şey var bana göre: Birincisi, bu süreçte, efendim, zarar görenlerin itibarları geri kazanılmalıdır, geri verilmelidir. Böylece, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kırılan onur ve gururunun tamir edileceğine ben şahsen inanıyorum. Yapılması gereken bu ama bu yapılması gerekirken son zamanda bazı söylemler ciddi şekilde bizi rahatsız ediyor.

Şimdi, Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı yürütülen bu komplo iddialarını, işte, Ergenekon deyin, efendim, Balyoz deyin, Oda TV vesaire, özellikle casusluk davaları vesaire. Kim hazırladı bu iddiaları? Bunları, iddiaları hazırlayan, iddianameleri hazırlayanlar FETÖ’cü savcılar. Nerede bu adamlar şimdi? Bir kısmı kaçtı, bir kısmı cezaevinde. Peki, bu Ergenekon, Balyoz, bilmem ne, verilen kararları kim verdi? Yine FETÖ’cü hâkimler. Bunların bir kısmı kaçtı, bir kısmı şu anda cezaevinde. Şimdi, hâl böyleyken, inanın, bazı davaların neticelenmemiş -örnek mi? Ergenekon mesela örneğim- komplo davalarının biz bir an önce sonuçlandırılmasını beklerken bir bakıyoruz, bu Ergenekon davası örneğine olmak üzere, bu davaların uzatılması gibi bir emare görüyoruz. Şimdi, hakikaten bunu anlamakta da zorlanıyoruz, kabul edilebilir noktada olduğunu da düşünmüyoruz çünkü siz bir noktada hem “FETÖ terör örgütü” diyorsunuz hem “komplolar” diyorsunuz hem komploların hazırlandığını, yapıldığını düşünüyorsunuz. Bu iddianameleri yapanlar bunlar, kararları alanlar bunlar ve hâlâ biz bu süreci devam ettirelim. Bunu, gerçekten, ben anlamakta zorlanıyorum.

İkincisi, bu komploları planlayanlar ve icra edenler yargı önüne çıkartılmalıdır, adil şekilde yargılanmalıdır. Bu istikamette atılan bazı olumlu adımlar var, elbette yakinen izliyoruz ve yürekten destekliyoruz. Bu çerçevede atılan adımların, özellikle kırılan yargıya güvenin tamir edilmesinde önemli etki yaratacağını da ifade etmek istiyorum.

Son sözlerim: Halil İnalçık, yakında kaybettik, çok saygın bir değerli bilim adamımızdı yeri doldurulamayacak. Onun bir iki sözünü çok önemseydiğim için, sabrınıza da sığınarak ifade etmek istiyorum, diyor ki: “Türk halkı bugün kültür bakımından, zihniyeti, dili, davranışı bakımından birbirini dışlayan âdeta iki ayrı topluma dönüşmüştür.” Doğru mu? Doğru. Bölünüyoruz her konuda, her konuda bölünüyoruz. Bir grup siyah görüyor, bir grup beyaz görüyor ve burada da maalesef siyasi görüşler esas oluyor. Buradan nasıl çıkacağız? Halil İnalçık bu konuda naçizane şöyle söylemiş -ki ben onun düşüncesini çok önemsiyorum- diyor ki: “Bugün toplumu ve siyaseti heyecanlandıran, birbirine düşüren, çatışma hâline getiren görüşleri bilim ve sosyoloji yoluyla aydınlatmak ve lüzumsuz bağınazlıkla birbirimize düşeceğimize sosyolojik tahliller yoluyla uzlaşmaya gitmek zorundayız.” Ben de aynı görüşü taşıyorum. Devam ediyor: “Anlayış ve tahlil sonunda birtakım katı politikalara körü körüne bağlanacak yerde bütün bu bağınazlıkların anlamsız olduğunu göreceğim.”

Efendim son sözüm şudur -ki mahkemede benim son sözümü de sormadılar, bari burada son söz söyleyeyim- 14 Nisan 2009’da, 7 Ekim 2015’te açık şekilde ifade ettiğim gibi, o günlerin Gülen cemaatini, bugünün Fetullah terör örgütünü Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı en büyük tehdit ve sorun olarak bugün de görmekteyim. Devleti ele geçirmeyi hedefleyen bir örgütün Türkiye’nin gündeminden çıkartılması için yürütülen bütün çalışmaları dün de destekledim, bugün de desteklemeye devam ediyorum.

Bu noktayı dikkatlerinize sunuyorum, benim düşüncemdir, katılırsınız, katılmazsınız: Yapılan bu mücadelenin hangi nedenlere dayanılarak yapıldığını tartışmak, bana göre bugünün öncelikli konusu değildir, ben böyle düşünüyorum. Önemli olan bir sorun var, ciddi bir sorun var ve bana göre, Türkiye devletinin bekası ilgilendiren bir sorundur, devleti ele geçirmeye yönelik bir sorundur. Bu mücadelede öncelikle bu Fetullah terör örgütü elbette Türkiye’nin gündeminden çıkartılmalıdır. Bu mücadele yapılmalıdır. “Efendim, bu mücadelenin yapılmasının arkasında şu neden vardır, bu neden vardır.” Ben, buraya takılarak konuyu farklı noktalara götürmenin doğru olduğu noktasında değilim. Ha, o konu tartışılabilir, bırakın o sonra tartışsın, uygun platformlarda tartışsın ama şu anda ben bunun nedeninin... Bugün ana tartışma konusu olarak bunun öne çıkarılmasının, bugünün şartlarında uygun olduğunu değerlendirmiyorum. Ama şunu da söylemek mecburiyetindeyim:

Bakınız, elbette bu Fetullahçı terör örgütüne karşı da yürütülen mücadele... Ki ben 14 Nisan 2009’da söyledim, o gün de dedim ki: “Biz evet, Silahlı Kuvvetler olarak bu terör örgütüyle -yani Fetullah veya o zaman cemaat tabii- mücadele edeceğiz, hukuk içinde kalarak.” Bugün de aynı şeyi söylüyorum, diyorum ki: Elbette bu mücadele, 14 Nisan 2009’da da söylediğim gibi, hukuk devleti, en azından hukuk devleti, hadi biraz daha ileri giderseniz -ki ideali- hukukun üstünlüğü, hadi biraz daha ileri gidelim, evrensel hukuk kuralları çerçevesinde yapılmalıdır.

Efendim, sabırla dinlediniz, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Sayın Başbuğ.

Gerçekten dikkatle dinledik. Konumuzla ilgili aydınlatıcı, tarih, zaman, kimi zaman da şahıs olmak üzere çok önemli bilgiler verdiniz. Tabii ki, temel amacı sizin de ifade ettiğiniz gibi, Fetullahçı terör örgütü'nün faaliyetlerini tüm yönleriyle araştırmakla görevli Komisyonumuza ışık tutacak değerlendirmelerdi diye düşünüyorum. Bilhassa merhum Halil İnalçık’ın sözlerine atfen de bağlayıcı olarak bitirirken son değerlendirmenizde “Mutlaka nedenlere takılmadan, FETÖ’yle mücadele

öncelenmeli. Çok büyük bir örgüt ve tehlike hâlâ devam ediyor.” işaretiyle bulundunuz. Tabii çok şey ifade ettiniz, uzlaşmaya dikkat çektiniz. “Bağnazlıklar, fanatik değerlendirmelerden de uzak kalmalı.” dediniz. Gerçekten her biri diğerinden değerli açıklamaları diye düşünüyorum. Özellikle de detaylı olarak iki saatlik bir sunum yaptınız, belki de sorulacak pek çok soruya da peşinen cevap vermiş oldunuz, insicam da bozulmadan bunu takdim ettiniz.

Ben Komisyonumuz adına teşekkür ederken bir hususu ifade etmek isterim, o da şu: Ümit ediyoruz, bu “Camileri bombalayacaklar.” diyerek kumpas davalarını ortaya koyan, o gün itibarıyla “Fetullahçı”, bugün “FETÖ” dediğimiz bu örgütün elemanlarının bu yüce Meclisi bombalamış olmaları karşısındaki bir hakikate “Biz de fark edemedik bu kadarını yapabileceklerini.” dediniz, hakikaten bu Meclisi bombaladılar. Ama bu Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında toplanan farklı siyasi partilerimiz bir araya geldiler ve kendi siyasi değerlendirmelerini her siyasi parti bir tarafa bırakarak, Fetullahçı terör örgütünün darbe girişiminin püskürtülmesi anından başlayarak, bunun araştırılmasında da bir uzlaşma kültürüyle, ruhuyla bir araya gelindi, 4 siyasi partimizin ortak önergesiyle bu Komisyonumuz kuruldu, ki bunu tarihe not düşme bakımından, sizin konuşmalarınızla bağlantılı bağlamda burada ifade etmek istiyorum. Farklı görüşlere elbette ki demokratik siyasi yaşam içinde saygı duyulur beğenmesek, kabul etmesek de ama hiçbir zaman darbeyi meşru göremeyiz, silahlı tehdidi, bombalamayı meşru göremeyiz.

Bu aşamada hakikaten hem tespitleriniz açısından ben -tabii ki tutanaklara tamamı geçti bu tarihten bir süreçte ama- çok önemli noktaları not almaya da çalıştım. Yani buradan bir tespiti ifade edip ondan sonra sorusu olan arkadaşlarımız varsa ben onlara söz vermek istiyorum sırasıyla. Yani “1970’li yıllar olayın başlangıcıdır.” tespitiniz çok önemli ve “Gelmiş geçmiş bütün siyasetçiler bu konuda bir türlü FETÖ’yü -yani o günkü adıyla Fetullahçı veya tabir neyse- anlamadılar, yanlış değerlendirdiler ve destek verdiler.” değerlendirmeniz çok önemliydi. Hatta olaylar gelip sizin Genelkurmay Başkanı olarak tutuklanma sürecinize dayandığında, gerçekten önceden bazı uyarılarımıza “Bu kadar büyümeyin.” şeklinde Sayın Başbakanımızın cevap vermesine rağmen, o zaman sizin tutuklanmanız karşısında çok yanlış olduğuna, bu tutuklu yargılamanın asla desteklenmemesine, tutuksuz yargılamaların esas alınmasına Sayın Başbakan da destek veren bir açıklama yaptı. Siz de daha sonra o talihsiz kumpas olayından sonra cezaevinden yaptığımız açıklamada da bu destek niteliğindeki açıklamaya teşekkür ettiniz; gelmeden yaptığımız çalışmada, kayıtlarda onu gördük. Ama öyle görünüyor ki, bu Fetullahçı terör örgütü, hani “Sayın İlker Başbuğ sızmış.” demiş ya suçlamada, sızma temel politikalarıymış, geçmişten beri bu sızmayı her zamana, zemine, ideolojiye, farklı siyasi partilere göre kendilerince iyi başarmışlar ve sızmayı sağlamışlar, o görünüyor. Ama, sonuç olarak, bu örgütle topyekûn uzlaşma içinde mücadele etmemiz gerektiği de önemli.

Kusura bakmayın, ben çok dikkatli dinledim ve böyle bir özet değerlendirme yapmayı da -tabii ki iki saatlik bir konuşmayı üç cümleyle değerlendirmek mümkün değil- önemli gördüğüm için ifade ettim.

Gerçi, hakikaten dört başı mamur bir açıklama yaptınız -ama buna rağmen tam iki saat bir zamanımız oldu- teşekkür ediyorum. Şimdi sırasıyla arkadaşlarımıza -zaman ve detaylı anlatımı da dikkate alarak, kusura bakmayın böyle bir açıklamayı da yapıyorum, müdahale olarak görmeyin arkadaşlar- sözleri veriyorum.

İlk olarak Aytun Çıray Bey, buyurun efendim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Genelkurmay Başkanım, size “Hocam” diye hitap etmiyorum devlet terbiyem gereği, “Sayın Genelkurmay Başkanım” ya da “Paşam” diye hitap edeceğim izninizle.

Paşam, konuşmanızı dikkatle dinledik. Esasen, sadece bu konuşma bile bu Komisyonun kurulmasının ne kadar önemli olduğunu gösteren bir konuşmaydı. Tarihe notlar düştünüz. Sizden önce gelen değerli genelkurmay eski başkanları da bu kadar çerçevesi geniş, tespitleri açık ve net olan bir konuşma yapmasalar da burada yaptıkları konuşmalarla çok önemli konulara açıklık getirdiler.

2010'dan bu yana, sizin Genelkurmay Başkanlığımı bırakmanızdan bu yana altı yıl geçti. Bırakın bir insan ömrünü, bu altı yıl sonra sizi yargılamaya çalışanların yargılandığına şahit oluyoruz. İnşallah bir altı yıl içinde de onlarla iş birliği yapanların da yargılandığını göreceğiz. Bir kısa insan ömrüne bu kadar olayın sığması herhâlde ancak Türkiye gibi dinamik bir ülkede olabilir.

Şimdi, notlara madem bir not düşüldü... Bir şeyden söz ettiniz. Ben bir tıp doktoruyum. Teşhislerin yanlış konması hâlinde tedavilerin ölümcül olduğunu bilirim. Dolayısıyla Türkiye'yi buraya getiren, belli bir dönem ve zaman zaman... Hani, çok eskilere gidersek, bu, işi Komisyona havale etmek olur yani gidip de "1970'leri, 1960'ları konuşalım." dersiniz bu işin içinden çıkamazsınız, zaten şartlar da çok farklı ama bu yakın dönemimize baktığımızda, 2002'den itibaren konulan teşhis hatası, bu "FETÖ" denen terör örgütünün bu noktaya gelmesinin en önemli nedenidir. 2004 yılındaki MGK'nın tavsiye kararından sonra, zamanın Başbakanlık Müsteşarı bu teşhis hatasını şöyle dillendiriyor: "Bu karar Başbakanlığa bildirildikten sonra konuyu Başbakanımıza açtım ve gelen yazıyı 2004 MGK kararını dosyasına kaldırmaya karar verdik. Hukuki sorumluluğu ben aldım, siyasi sorumluluğu Başbakan aldı." Çiziyorum altını, bu bir teşhis hatasıdır.

Sonra burada çeşitli misafirlerimizi dinlerken önemli misafirlerimizden birisi de bir döneme tanıklık eden, hatta gazetecilik görevi dışında FETÖ'yle siyasiler arasında ara buluculuk da yapan Fehmi Kuru'ydu. Fehmi Kuru o anlatımında şunu söyledi: "MİT Müsteşarı Fetullah Gülen'e 2 defa gitti, Dışişleri Bakanı ve sonra da Başbakan olan Davutoğlu da 1 defa gitti benim bildiğim." Bunun üzerine bu Komisyonun üyesi olan Değerli Milletvekili Mithat Bey sordu, "Bu ilişkiyi nasıl yorumluyorsunuz?" dedi. Fehmi Kuru "yol arkadaşlığı" diye yorumladı.

Sayın Genelkurmay Başkanımız ve değerli arkadaşlar, bütün bunları söylemekteki maksadım bir siyasi muhalefet yapmak değil. Teşhisin hâlâ doğru konmadığını gördüğüm için söylüyorum. 2 tane şey söyleyeyim size. Sayın Başbakanın "ByLock'ta siyasiler yoktur." demesiyle, "Ergenekon ve Balyoz davaları devam edecek." demesiyle yine bir teşhis hatasına girildiğini ve bir felaketin habercisi olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda, bu tespitleri yapmayı bu tarihi Komisyonunda bir borç bildim sizin konuşmanızdan sonra.

Şimdi bir kısa sorum da var. Geride bıraktığımız on dört yıla ilişkin değerlendirmeleriniz gerçek entelektüel kişiliğinizi yansıtıyor. Askerlikle bilgeliğin böylesine sentezlenmiş olması bizi gururlandırdı bir Genelkurmay Başkanımızın bu seviyede olması açısından.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – 2004 Ağustosundaki millî güvenlik bildirisini, sizin 14 Nisan 2009 harp akademilerinde yaptığınız tarihî konuşma, 29 Nisan 2009'daki basın toplantınız, Sayın Işık Koşaner döneminde kendisinin ve diğer kuvvet komutanlarının, Sayın Necdet Özel hariç, 2011 YAŞ kararları öncesinde toplu istifaları gerektiği gibi değerlendirilebilseydi 15 Temmuz felaketi yaşanır mıydı? Size göre, siyasi iktidar bu uyarıları o dönemde neden ciddiye almadı? Tam tersine, onları niçin tamamen farklı bir şekilde değerlendirdi?

Siz, dönemin Başbakanı, günümüz Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın bir noktadan itibaren tehdidin büyüklüğünü gördüğünü ve gerçekten mücadeleye başladığını düşünüyorsunuz ama bu mücadelede aslında yalnız olduğunuzu belirtiyorsunuz, ki ben de sizinle bu konuda hemfikirim, bunu da söyleyeyim. Peki, Sayın Erdoğan neden tehlikeyi bu dönemde geç gördü? Bunda cemaatle mi yoksa Sayın Erdoğan liderliğindeki AKP iktidarlarıyla ilgili unsurlar mı belirleyici oldu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aytun Bey.

Buyurun Sayın Başbuğ.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – İlk önce, benimle ilgili söylediğiniz güzel sözlerle teşekkür ederim. Burada bunları duymak, tabii, bizim için ayrı bir mutluluk.

Şimdi, ben bu süreci... Elbette bu Fetullah Gülen'in, cemaatin oluşumunda 1970'lerden başlayıp 14 Temmuz 2016'ya kadar yaşadığımız bir süreç var. Bu doğrudur, burada tabii ki çok, gelmiş geçmiş siyasetçilerin, belki hepimizin, bütün toplumun, hepimizin belirli boyutlarda hataları, yanlışları da vardır. Şu değerlendirmenize tabii katılmamam mümkün değil: Esas Fetullah Gülen cemaatinin veyahut FETÖ terör örgütünün devlet içindeki güçlendiği döneme bakarsak, bu bir gerçektir, "2002-2012" diyorum. Ben 2012 yılını milat olarak alıyorum, bazıları "2014" diyor, olabilir. Esas güçlendiği dönemin bu olduğu bir gerçek ve bugün, dün size burada ifade veren Emniyet Genel Müdürü diyor ki: "Ben görevi aldığım zaman 64 emniyet müdürü FETÖ'cüydü." Bu çok vahim bir şey yani nasıl bu devleti... Biz o zaman ne yaptık yani? "Görevi aldığım zaman -yanlış hatırlamıyorsam- 64 vilayetin emniyet müdürü FETÖ'cüydü." diyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sonra 74'e çıktı.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – O zaman, kardeşim, ne yaptınız ya! Bizim elimizde böyle bir bilgi olsaydı, 64 kişinin bilgisi olsaydı biz onları yakasından tutar Silahlı Kuvvetlerden atardık. Bize verilmedi benim dönemimde. Biz atardık. Şimdi bunu nasıl izah edeceğiz?

Geçmiş döneme bakıyoruz, yazanlar, çizenlerin -ki ben bu arada Hanefi Avcı ile Sabri Uzun'un söylediklerine itibar ederim, dikkate alırım- şimdi yazdıkları diyor ki: "2007'de Fetullah terör örgütü Emniyeti tamamen ele geçirmişti." Şimdi, gerçekler var, bunlar yok diyemeyiz. Dolayısıyla, evet, bu Fetullah terör örgütünün özellikle devlet bürokrasisinde, nerede; Emniyette, yargıda, askeriyede de var ama askeriyedeki resmi hiç göremedik. Ne zaman? Ben, 2010 30 Ağustos'a kadar göremedim. Ha, 30 Ağustos 2010-14 Temmuz 2016'da ne oldu, ne kadar görüldü, kimle ne yaptı; bilmem, bilemiyorum. Onu ben de sizler gibi basından takip ediyorum. O konunun üzerinde herhâlde durursunuz, o sürecin. 2010'dan, bizden sonraki süreçte hakikaten ne kadar bilgi verildi, ne oldu, kiminle ne yaptı; o konu ayrı bir konu. Dolayısıyla, tabii ki Fetullah terör örgütünün güçlendiği dönem ilk 2000'li yıllardan özellikle 2012'ye kadar ben getiriyorum. Benim değerlendirmem o ama dediğim gibi, bazıları 2014'e kadar getiriyorlar, ona da saygı gösteriyorum.

Bu kişisel değerlendirmemdir -katılan olur, katılmayan olur, ben inandığımı söyleyen birisiyim, ben siyasi partiler üstüyüm, devlet adamı niteliğim var, doğru bildiğimi, doğru tespitlerimi söylerim, katılan olur, katılmayan olur- ben olayı şöyle değerlendirdim: 2002-14 Temmuz 2016'yı üç sürece ayırdım. Ben öyle düşünüyorum.

Birinci süreç, 2002-2007 süreci. Bu süreçte, AK PARTİ siyasi iktidar olmuştur, bürokrasi ihtiyacı vardır; bürokraside, evet, Fetullah Gülen -o zamanki Cemaat diyelim- Cemaatinin bürokrasisine dayanmıştı ağırlıklı olarak. Bu bir gerçektir. Bunu yadsıyamayız.

İki, bu süreçte Türk Silahlı Kuvvetleriyle pek çatışma ortamına girilmesinden kaçınılmıştır, benim tespitim budur, 2007'ye kadar.

2007 Türk siyasi tarihinin dönüm yılıdır, dönüm noktasıdır, kavşağıdır. Şimdi, 2007'de neler oldu diye konuşursak iki saat anlatabilirim bunu size, 2007'de neler oldu diye. Zaten onu anlamak lazım ama tabii ki gerek yok. 2007 dönüm noktasıdır, kırılma noktasıdır. Neden? 2007'den sonra, ben, siyasi iktidarın Fetullah Gülen Cemaatiyle tam ittifak hâline girdiği, beraber hareket ettiği, tam, artı Silahlı Kuvvetlere karşı yürütülen komplolara da destek verdiği dönem olarak görüyorum. Bunu ifademde de... Zaten olayları anlattım, olaylardan bakarsanız, samimi olarak söylemem gerekirse o süreçte bazı konularda -eğer dikkatle dinlediyseniz- destek aldığımız durumlar da var, destek almadığımız durumlar da var. Çoğunluk ne? Destek almadığımızdır. Ama benim sürecim, evet, iktidarla Fetullah Gülen Cemaatinin tam ittifak dönemidir ve Silahlı Kuvvetlere karşı komploların ağırlıklı olarak yürütüldüğü dönemdir. Bunun siyasi sorumluluğu olmalı mı? Bence olmalı siyasi sorumluluğu. Siyasi sorumluluk da eğer yanlış gördüyse halk seçimle bunu tayin eder, demokrasi bunu gerektiriyor. Hukuki delil varsa o ayrı konu, somut delili koyarsınız, o zaman belki bunun bir adli sorumluluğu da olabilir ama delil olmadan bunları ortaya getirmek bence pek doğru değil ama siyasi sorumluluk olduğu açık, aşikâr.

Bana göre kırılma noktası 2011'dir. Ben öyle değerlendiriyorum. Nedir 2011? Genel seçimlerdir. Genel seçimlerde bu cemaatin iktidar partisinden ciddi rakamda milletvekili adaylığı istediği yazıldı, çizildi, çok kimse bunu yazdı, çizdi ve kırılma buradan başlamıştır, benim düşüncem. Sonra 2012 yılına geliyoruz. 2012 yılında benim alınmam var. Benim alınmam bir denemedir, testtir. Bunu böyle değerlendiriyorum ben. Bakalım, toplum ne tepki gösterecek? Siyasi iktidar ne tepki gösterecek? Bir denemedir, bir testtir. Ben 5 Ocak-6 Ocak işte, akabinde, bakıldı ki fazla tepki, bir şey yok, "Ha, iyi, bak, bir Genelkurmay Başbakanı alıyoruz, oh ne güzel, toplum da pek tepki göstermedi, kendi kurumu da tepki göstermedi, iyi o zaman, çekineceğim bir nokta yok, çıtayı biraz daha yükseltelim." MİT Müsteşarı... MİT Müsteşarı olayına geldiği zaman, Sayın Başbakan olayın vahametini anladı. Eğer MİT Müsteşarına da müsaade etseydi, benim kanaatim o ki, üçüncü hedef kendisiydi, ondan sonraki hedef. Orada, 2012 Şubatında müdahale edilerek süreç bir noktada engellenmeye çalışıldı. Savaş başladı, bana göre. 2012'de başladı savaş. Kiminle? Siyasi iktidar ile FETÖ ya da Fetullah Gülen Cemaati. Bazıları, 2012 değil de 2014 diyorlar yani 17-25 2013, 2014 yılı, olabilir, ona da saygı gösteririm. İster 2012 deyin isterseniz 2014 deyin, ne dersiniz deyin, bu süreç nereye kadar geliyor? 14 Temmuz 2016'ya kadar geliyor. Bu süreçte, baktığımız zaman, evet, Sayın Cumhurbaşkanının bu Fetullah terör örgütüne karşı ciddi şekilde mücadele ettiğini görüyoruz. Efendim, şu nedenle, bu nedenle. Bakın, o nedenler haksız sorular değil ama ben siyasi bir konuya girmek istemediğim için, zaten girmem; konuya, artı, sonuçlar mı önemli diğer şeyler mi önemli? Şimdi, ben sonuca odaklanmanın önemsenmesi gerektiğini düşündüğüm için diyorum ki... Evet, bir yerde söyledim, bazıları da "Nasıl bunu söyledin?" Söyledim, evet, ben dedim ki: "Bu dönemde Sayın Cumhurbaşkanı tek başına mücadele etti."

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Gerekçelerimiz farklı olsa dahi mücadele etti.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet, tek başına mücadele etti. Ben o görüşteyim. Tek başına mücadele eden başka birisi daha var aslında, yeri gelmişken söyleyeyim o zaman. 2008-2010'da da ben tek başıma mücadele ettim, bunu da söylemek durumundayım yani 2008-2010 döneminde de tek başına mücadele eden benim. Ben de tek başına mücadele edenlerden belki bir tanesiyim.

BAŞKAN – Konuşmanızda da onu ifade ettiniz zaten.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet.

Bu süreçte, ben o dönemlerin Başbakanı, bugünün Sayın Cumhurbaşkanının tek başına kararlı şekilde mücadele ettiğini düşünüyorum. Hatta, daha ileri giderek şunu da söylüyorum: Eğer -2014'ten alın, 2012'den alın- herkes Sayın Cumhurbaşkanının bu mücadelesine ayak uydursaydı 15 Temmuz gelir miydik, gelmez miydik?

BAŞKAN – Teşekkürler.

Diğer soruyla devam edelim.

Emine Nur Günay Hanım, buyurun.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Sayın Genelkurmay Başkanım, hoş geldiniz. Öncelikle teşekkür ediyorum, gerçekten sizin de söylediğiniz gibi 15 Temmuz'a kadar gelen süreçte, kırk altı, elli yıllık bir süreci neden, niçin, nasıl ve ne yapılabilir çerçevesinde bize çok güzel bir formatta özetlediniz. Bizim için çok değerli bilgiler...

Ben, sizin Ahmet Hakan'la yaptığımız bir programda darbenin arkasında üç grup olduğunu dile getirdiğinizi hatırlıyorum. Benim çok ilgimi çekmişti. Bu da gerçekten çok güzel bir boyutu sergiliyor bundan sonraki süreci bizim değerlendirmemiz açısından. Bu üç grubu açabilir misiniz? “İlk grup kalkışmayı planlayanlar, yönetenler, ikinci grup anında yapması gerekenleri yapmayanlar, üçüncü grup da aslında Cemaatçi olmayıp bundan bir şekilde istifade etmek isteyenler.” dediniz. Eğer bu grupları biraz açarsanız bundan sonraki süreci yönetmemiz, incelememiz açısından bizim için çok değerli olacaktır. Bir de bu gruplar içinden, bu tanımladığımız gruplar içinden tanıdığımız kişiler var mı?

Çok teşekkür ederim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben teşekkür ederim.

Bu 15 Temmuz darbe girişimi nedeniyle tutuklananları bilmiyorum rakam kaç, nereye ulaştı, ben şu anda net bilmiyorum, asker ve sivil olarak. Benim 1 Ağustos 2016'da o şekilde söylediğim şu, o gün de aynı şeyi söyledim, bugün de aynı noktadayım: Bugün, 15 Temmuz darbe girişimi, kalkışması nedeniyle tutuklanan ve cezaevine konulanların -askerî personel için tabii ben bu değerlendirmeyi yapabilirim- ben hepsinin Fetullah Gülen terör örgütü mensubu olduğuna inanmıyorum, değerlendirmiyorum, hepsi olamaz. O zaman, peki, kim bunlar? Şöyle dedim: Bir, evet, bu 15 Temmuz darbe girişimini planlayan, organize eden, uygulamada baş rolü oynayan yani bu işin ana omurgası kesinlikle Fetullah Gülen terör örgütüne mensup Silahlı Kuvvetler personeldir, ana omurga. Bunda bir tereddüdüm yok ama isim bazında kimdir, nedir, ben bilemem, onu yargı ortaya koyacak. Kimseyi de burada suçlayamayız. Bu, her şeyden evvel bizim bağırduğumuz masumiyet karinesine biz aykırı hareket edemeyiz, şu anda yargı sürecinde. Birinci grup bu. Belki de büyük bir miktarı da olabilir, bilemiyorum ama ana omurga budur, doğrudur.

İkinci grup, söylediğim şudur: Evet, o akşam, o gece yaşanan olaylarda anında reaksiyon göstermeyen, geç kalan, biraz tereddütlü davrananlar da olabilir ama bu, onların Fetullah terör örgütü mensubu olduğu anlamına gelmez, ikinci grup. Birisinin isminden bahsettik, Adem Huduti, sorduğunuz için söylüyorum, benim yakinen tanıdığım bir arkadaşım. Ben Adem Huduti'nin, bilmiyorum, değerlendirmiyorum yani Fetullah terör örgütü mensubu olduğunu pek aklım almıyor, bilemiyorum. İkinci grup bu.

Üçüncü grup, olayların farkında olmadan -bunlar genç gruplar, genç çocuklar- emir-komuta içinde emir aldığını zanneden çünkü bir noktada... diyeceksiniz ki: “Kanunsuz emir, yapılmaz.” Doğru ama siz o olayları yaşamadınız, biz o olayları yaşayan birisiyiz. Merak ederseniz, bu “15 Temmuz Öncesi ve Sonrası”nı okuyun. Ben, onu özellikle koydum, 22 Şubat olayını da yaşadım, 21 Mayıs da yaşadım. Bu toplum psikolojisini siz dışarıdan şey yapamazsınız, ayrı bir olay. Emir almıştır tabur komutanından,

çocuk sorgulamamıştır, olayı bilmemiştir, bilmeden gitmiştir. Televizyonda olan askeri hatırlayın, gitti, televizyonda olayı gördü, çocuğun yüzünü hatırlıyor musunuz, yüzünü gördünüz mü, şaşırdı çocuk. Belki çocuğu dediler ki: “Evladım -terörle yaşıyoruz, çok rahat yani o kadar da güzel argüman var ki- bir yere terör saldırısı olacak, şu olacak bu olacak, onu emniyete almak için gidiyoruz.” Ne bilsin bunu asker? Ne bilsin askeri lise öğrencisi? Bilemez bunları, yorumlayamaz. Bu grup, hakikaten olayı hiç anlamadan, farkına varmadan, emir-komuta zinciri içinde olduğunu, emir aldığını düşünen, hatta biraz evvel de ifade ettim, aldatılan “Tatbikata gidiyoruz, vesaireye gidiyoruz.” denilen insanlar, özellikle gençler olabilir. Üçüncü kategoriye koyduğum da bu. Ben, bunu böyle değerlendirmiştim. Bugün de aynı noktadayım, aynı değerlendirmedeyim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başbuğ, açıklamanıza bir anekdot olarak katkıda bulunayım. Tabii, adli süreç olduğu için isim ve şahıs belirterek konuşmamız Komisyonumuz açısından doğru değil.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Doğru.

BAŞKAN - Sadece soruşturmaları yürüten bir başsavcımız bu konuda adliyenin gösterdiği hassasiyeti ifade için şöyle dedi, bir kısım doğrudan erleri serbest bırakmalarının gerekçelerini ifade etti. “Bunların kasten bir iştirakleri olmadığı kanaatine vardık ama bazıları hakkında elimizde şöyle deliller var: ‘Efendim, gün bugündür, teröristbaşını teslim almaya gidiyoruz, farklı düşünen varsa inebilir.’ şeklinde beyanlar. ‘Teröristbaşı da Recep Tayyip Erdoğan’dır.’ dedikten sonra iradi olarak iştirak edenlerin olduğu konusunda elde deliller olduğu için... Bunu toplum şu anda bazıları bakımından anlayamıyor ama yargılama süreci yani iddianameden sonraki süreçte tamamen aleni hâle geldiğinde anlaşılır.” şeklinde bir diyalogumuz oldu. Tabii, hassas bir konu, o bakımdan bu açıklamayı da ben ifade etmek istedim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu başsavcılar nedense iktidar milletvekilleriyle diyolağa geçiyorlar, bizimle diyalogları olmuyor nedense.

BAŞKAN – Sayın Ravza Kavakcı, buyurun efendim.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) - Hoş geldiniz, teşekkür ederiz verdiğiniz detaylı bilgiler için.

Ravza Kavakcı, İstanbul Milletvekili.

Bir kısım sorularımı cevapladınız gerçekten ama ben birkaç tane soru sormak istiyorum, 3 sorum var müsaadenizle.

Sunumunuz sırasında Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi çalışanlarını dışarıda yani sivil hâldeyken, birlik dışındayken takip etme yetkisi olmadığını ifade ettiniz. Ama özellikle bu 28 Şubat döneminde şunu görüyoruz: “Evde nasıl hâller? Eşlerinin giyim kuşama nasıldır? Alkol alıyorlar mı?” vesaire şeklinde bazı raporlar tutulduğunu biliyoruz ve belirli askerî personelin disiplin suçundan atıldığını da biliyoruz. Bununla alakalı Mustafa Önsel -misafirlerimiz arasında- ve Sayın Nevzat Tarhan şöyle bir tespitte bulundular: O dönemde harp okullarından ve askeriyeden atılanların bir kısmının muhafazakâr, inançlı, vatansever gençler olduğunu, bir kısmının da ikinci nesil asker çocuğu, Atatürkçü gençler olduğunu söylediler ve “Geriye kalanların FETÖ’cüler olduğunu bugün tespit ediyoruz.” dediler. Siz bununla alakalı ne düşünüyorsunuz?

İkinci olarak 2010’da emekli oldunuz ancak muhakkak senelerdir Silahlı Kuvvetler içerisinde çok kıymetli farklı görevlerde bulundunuz. Bu darbe girişiminin akabinde sizin de içinde olanlardan tanıdıklarınız var mıydı? Sonradan geriye bakıp düşündüğünüzde tespit etmiş olduğunuz belki ya da hayret ettiğiniz isimler var mı, kesin olarak darbe girişiminde buldukları ispat edilmiş olanlar arasında?

Üçüncü olarak da Jandarma istihbaratla alakalı dün bir misafirimiz Jandarmanın istihbarat alma yetki ve sorumluluğu olduğunu söyledi, Jandarma istihbaratın. Acaba MİT'in haricinde Silahlı Kuvvetlerin kendi içerisinde bir istihbarat toplama -hem genel, toplumsal istihbarat hem de kendi görevlileriyle alakalı istihbarat toplama- yetkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Herhâlde bu kadardı.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

Şimdi, 28 Şubat dönemi bu araştırma komisyonunun inceleme konusu değil. Yani bana niye soruyorsunuz 28 Şubatla ilgili soruyu, ben anlayamadım. Bu Komisyonun görevi 15 Temmuz darbe girişimi ve Fetullah terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak ortaya çıkartılması. O süreçlerle ilgili soru...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hemen açabilir miyim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Bir televizyon programında olsak bana haklı olarak bu soruyu yöneltebilirsiniz ama bu, araştırma komisyonunun konusu değil.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hemen izah edebilir miyim müsaadenizle.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Pardon, ben cevabımı tamamlayayım.

Geçmişte yanlışlıklar yapıldı, biz bunları söyledik. Şimdi onların detayına girmeyelim çünkü konuyla ilgisi yok, birincisi.

İkincisi: “Bu tutuklanan, gözaltına alınanlardan tanıdıklarınız var mı?” Var. Tabii, şaşıyoruz yani üzülmüyoruz da bir taraftan. Yani nasıl olabilir diye biz de kafamızda sorguluyoruz. Burada belki biraz evvel bir isim de söyledim, isim söylemem de ne kadar doğru çünkü bir noktada yargılama süreci devam ediyor, isim bahsetmek tabii pek doğru değil ama onu söyledik artık, kitabımızda da var zaten, söylediğimiz bir isim. Ümit ederim ki ilişkisi olmasın bu arkadaşların, ümit ediyorum ama buna elbette önümüzdeki yargı süreci kesin kararı verecektir. Tabii ki tanıdıklarımız var ama çok yakinen fazla da olduğunu söyleyemem. Belki de bana en yakın olanlardan bir tanesinin ismini biraz evvel söyledim yani yakinen tanıdığım.

Gelelim son soruya, Jandarma istihbarat konusu. Şimdi, tabii son OHAL Yasası kapsamında yapılan düzenlemelerle neler yapıldı, son değişiklikleri bilemiyorum. Ama bizim görev yaptığımız süreçle ilgili baktığımız zaman önleme istihbaratı vardır, adli istihbarat vardır, teknik istihbarat vardır, bunlar hâkim kararıyla olur. Bir komutan çıkıp da “Ahmet’e önleme yap, bilmem ne yap.” diyemez. Soruşturma açarsınız, sonra hâkim kararıyla olur. Yine yanlış bilmiyorsam şöyle bir şey var: Bir önleme, teknik dinleme, önleme dinlemesi diye bir kavram. Bu önleme dinlemesinde mesela Jandarma istihbaratı bunu yapacaksa Jandarma Genel Komutanının -Jandarma İstihbarat Daire Başkanı-sadece yirmi dört saat – öyle benim aklımda kalmış- bir önleme dinlemesi yaptırma konusu var.

İstihbarat toplama açısından tabii veya diğer değerlendirme açısından gözlerden kaçan önemli bir nokta var: Tabii, yeri gelmişken onu da sunalım. Şimdi var mı yok mu bilmiyorum, kaldırıldı mı, tam emin değilim. Eskiden yani bir dönemde biliyorsunuz, il emniyet... Neydi?

BAŞKAN – Emniyet istihbarat koordinasyonu toplantıları vardı.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Şimdi devam ediyor mu, bilmiyorum ama eskiden bu il emniyet değerlendirme toplantıları vardı. Kim katılıyordu? Vali katılıyordu, garnizon komutanı katılıyordu, emniyet müdürü katılıyordu, il jandarma alay komutanı katılıyordu. Onlar kendi aralarında bilgi alışverişi vesaire yapıyor idi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi de devam ediyor.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Devam ediyor mu? Ediyorsa...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Garnizon komutanı da, başsavcı da katılıyordu.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ediyorsa iyi bir şey, etmesi lazım çünkü devlet içindeki kurumların bu konudaki bilgilerini paylaşması lazım. O vasıtayla bazı bilgiler bizlere de geliyordu, ulaşabiliyordu. Bizim de temsilcilerimiz oluyordu. Sonradan, evet, bir de Başbakanlık Takip Kontrol ve Koordinasyon Kurulu vardı. Evet, 28 Şubat kararlarıyla kurulan bir yapılanmadır ama Başbakanlık direktifiyle kurulan bir yapılanmadır. Orada da Başbakan Müsteşarının başkanlığında bütün ilgili kurumlar bir araya geliyorlardı, tartışıyorlardı. Bunlar herhâlde şu anda yok, kaldırıldı diye... Başbakanlık Uygulamayı Takip ve Kontrol Grubu. Aslında belki bu yapılanmalar doğru yapılanmalardı ve bu şekilde özellikle Emniyet, Silahlı Kuvvetler arasında bilgi alışverişi yapılıyordu.

Hatırlarsınız, bir detaydır ama önemlidir: İlhan Cihaner'in Erzincan'da o davayı açması İl Güvenlik Koordinasyon Kurulunda bu konunun gündeme gelmesinden sonra olmuştur. Orada böyle bir sorun olduğu söylenmiştir ve ondan sonra da başsavcı o konuda soruşturma açmıştır.

Bilmiyorum, sorularınıza cevap verebildim mi tam.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben şöyle bir açıklama getireyim: 28 Şubatı ben örnek olarak vermiştim. Asıl sormak istediğim, bu daha önce söylediğim uzmanlarımızın ifadesiyle acaba muhafazakâr ve Atatürkçü gençler ya da Silahlı Kuvvetler mensupları atılırken FETÖ'cüler mi muhafaza edilmiş oldu bilinmeden? Çünkü yine bir eski Genelkurmay Başkanımızı misafir ettiğimizde şöyle bir ifade de kullandı kendisi konuşmasının başında "Türk Silahlı Kuvvetleri dine soğuk durmuştur." gibi bir ifade kullandı. Onun için ben de bunu...

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Kullanmadı öyle bir ifade.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Tutanaklarda var efendim, tutanaklarda var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Vekilim de buradaydı, kendisi kullandı diyorlar. Onun için acaba...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen hatibe...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Sayın Başkan, benim olduğum yerde lütfen böyle tartışmalar olmasın.

BAŞKAN – Evet, lütfen arkadaşlar, rica ediyorum.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ben sadece soruyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yoksa ben tahammül edemem, müsaadenizi... Mahkemeyi bile terk etmişimdir yani.

BAŞKAN – Konuğumuz baştan söyledi.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Lütfen, sorunuz varsa bana sorun, ben cevap vereyim ama benim olduğum ortamda lütfen... Sonra siz yapın kendi aranızda ne yapacaksınız.

BAŞKAN – Zaten siyaset üstü bir konumda olduğumu konuşmam ifade etti. Bir de Tüzük hükümlerimize göre izin verilmeden, söz almadan konuşmayalım, rica ediyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Daha önce diğer kişilerin yaptığı değerlendirme ve yorumlar beni ilgilendirmez. Zaten onların değerlendirme ve yorumları üzerinde ben burada yorum yapmam.

Artı, madem açtınız, şunu söyleyeyim -ki bu araştırma komisyonunun konusu değildir- 14 Nisan 2009'da harp akademilerinde yaptığım konuşmayı lütfen okuyun. Orada dinin bir toplum için ne kadar önemli olduğunu ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin Peygamber ocağını söyleyen ilk ve son Genelkurmay Başkanı olduğumu da unutmayın.

Üç: Ben bunu çok net olarak söyledim, 2002-2010 döneminde -ki ben çeşitli görevlerim itibarıyla yetkili ve sorumlu makamlardayım- biz kimseyi Silahlı Kuvvetlerden MİT raporu olmadan uzaklaştırmadık. Ha, ondan önceki süreç, onu bana sormayın, bazı yanlışlıklar olmuş olabilir ama bu, buranın konusu değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben de aldığım notlarda Sayın Başbuğ “Bana sorumlu olduğum döneme yönelik soru yöneltin. Geçmişte hatalar varsa bunlar buranın konusu değil.” diye özellikle ifade ettiniz. Dolayısıyla, şimdiki açıklamanız da bunu doğrulayan bir açıklama oldu.

Şimdi Sayın Burhanettin Bey, buyurun.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Komutanım, hoş geldiniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Teşekkür ederim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – İstihbaratla ilgili çok geniş bir bilgi verdiniz. Sizden önce gelen komutanlarımız da aşağı yukarı aynı sorunlara değindiler. Tabii, bu Türk Silahlı Kuvvetlerine FETÖ'cü örgütün sızması bir istihbarat eksikliğini gösteriyor. Siz özellikle dediniz ki: “2002-2010 yılları arasında benim personelimle ilgili cemaatçi olduğuna dair hiçbir istihbarat gelmedi.”

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – İsim bazında.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – İsim bazında.

“2010'lu yıllar da zaten buna yönelik bir yasa çıkaracak olsak da çıkması mümkün değildi.” dediniz. Şimdi, dün bir Paşamızı daha dinledik, Galip Mendi Paşamızı. Sizden sonra YAŞ toplantılarına girdi, bir de isim verdi: Konya Jandarma Bölge Komutanı Timurcan Ermiş. İstihbari bilgilerde bunun cemaat üyesi olduğunu, zaten YAŞ kararlarıyla bunun terfi ettirilmeyeceğini, atılacağını belirtti. Bir yasal düzenleme olmadığı hâlde sistem çalışmaya başlamış aslında. Siz bir yasal düzenleme istiyorsunuz. Bu yasal düzenleme olmadan bu bilgiler nasıl toplandı?

İkinci sorum Komutanım: Bu faaliyetin Fetullah Gülen'in emriyle yapıldığına dair kesin şeyler söylediniz. Birincisi, Genelkurmay Başkanımızın derdest edilmesinden sonra bunu derdest eden kişilerin “Sizi dilerseniz kanaat önderimizle görüştürelim.” demeniz birinci deliliniz. İkincisi de daha sonradan çıkmış olan Adil Öksüz ve Kemal Batmaz. Siz 15 Temmuz akşamı Bodrum'daydınız, bu olayları televizyondan izlerken hiçbir açıklama gelmeksiz yılarca bu işle uğraşmanızdan dolayı bu Fetullah Gülen'in bir operasyonudur dediniz mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Burhanettin Bey.

Buyurun efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben şunu söyledim, dedim ki: Bir, 1992 öncesi ve sonrası olarak olaya bakın. Bakın, 1984-1986 yıllarına giderseniz Türk Silahlı Kuvvetlerinde Fetullah Gülen özellikle okullardaki, askerî liselerde kimler Fetullah Gülençi diye raporun Türk Silahlı Kuvvetlerine aktığı dönemi görürsünüz. Raporlar akar askerî okullara ve mesela Kuleli Askerî Lisesi en önde gelen ve oradaki dönemin Kuleli Askerî Lisesi Komutanı rahmetli, saygıyla andığımız Doğu Aktulga o kadar uğraşır ki ve büyük kısmını, hepsini atar. Sonradan bu insan hedef alındı, onu da unutmayın yani bir sayfaları karıştırın.

Bilgi geldiği sürece Silahlı Kuvvetler reaksiyon göstermiştir, mümkün değil aksini iddia etmek ama 1992'den itibaren MİT Müsteşarlığından kopuşla birlikte bilgi akışında azalma görüyoruz ama ben şu dönemi değerlendirdim, dedim ki: 2002-2010 dönemiyle ilgili ben konuşuyorum, 2002-2010. 2010'dan sonra, sizin sorunuz 2010'dan sonraki soru. 2010'dan sonraki sürecin içinde ben değilim, ben o konularda bilgi sahibi değilim ama sadece şu değerlendirmeyi yapabilirim. Genel bir değerlendirme olur, 2012 veya 2014 desek daha doğru, 2014'ten sonra zaten durum değişiyor, bu dönemden sonra özellikle 15 Temmuz 2016'dan önce Silahlı Kuvvetlere bazı bilgiler gelmiş midir? Olabilir, bakın sadece olabilir deme durumundayım. Olabilir çünkü zaten şartlar değişmiş bir sürecin içindeyiz, o tabii dediğim gibi o soruyu daha detaylı anlamak için 2010'dan sonra görev yapan komutanlara sormanız lazım, ben bilemem yani.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Çok özür diliyorum Komutanım, meseleye ışık tutma adına yasal düzenleme yapılmasının şart olduğunu söylediniz...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Neyle ilgili?

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – İstihbarat şeyiyle ilgili, bu yani kısmen şimdi çalıştığımı da söylüyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Olabilir, katılıyorum, MİT çalışıyor çünkü. MİT çalışıyor, Emniyet çalışıyor, çalışıyor, bizim dönemimizde çalışmadı, anlatmak istediğim bu husus, zaten çalışması da akla mantığa ziyandı o süreçte, olay o. Şimdi, çalıştığımı görüyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Çalıştığı için belki o yasaya ihtiyaç var mı, yok mu, ayrı bir tartışma konusudur, ona saygı gösteririz tabii.

BAŞKAN – Sayın Zeynel Emre, buyurun efendim...

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Hayır, ikinci sorum vardı, ikinci sorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Pardon, öbür soru neydi?

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – 15 Temmuz akşamı bunun Fetullahçı örgüt tarafından yapıldığını hiçbir basın-yayın organından duymadan karar verebildiniz mi diye söylemişim. Zaten sizin kafanızda bu sabitti verdiğinizde, bu bir tiyatro değil, bir oyun değil, bunu Genelkurmay Başkanını yakalayan, derdest eden kişiler sizi kanaat önderimizle görüştürelim sözü kesinlikle bunun Fetullahçı terör örgütü tarafından yapıldığının göstermesidir.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Değerlendiriyoruz, tabii kesin elimizde belge yok ama ortadaki emareler, konuşmalar çerçevesinde Fetullah Gülen tarafından emir ve yönetildiğini düşünüyorum, değerlendiriyorum ama elimde tabii belge sunacak durumda değilim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – 15 Temmuz akşamı orayı soruyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam, evet, doğrudur. 15 Temmuz akşamı ilk olayı duyduğumuz zaman muhtemelen böyle bir eylem olacağı ilk aklımıza gelen husus oldu doğru.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Paşam, hoş geldiniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ederiz. Çok etraflıca açıkladığınız için aslında çok da bizlere soru soracak bir alan da kalmadı, sadece bir konuda yorumunuzu merak ediyorum. Şimdi, 2004 yılında Millî Güvenlik Kurulu kararı var, bu hep dile getiriliyor, bir karar var ancak sonrasında bu karar yerine getirilmiyor. Daha sonrasında bu Millî Güvenlik Kurulu kararıyla ilgili geçtiğimiz haftalarda konuk olarak buraya gelen gazeteci Nedim Şener yine Komisyona bazı belgeler sundu yani orada yapılan sunuma ilişkin belgeleri sundu, işte MİT raporunu sundu. Orada da şu görünüyor: Aşağı yukarı tehlike tespit edilmiş, etraflıca da izah edilmiş ve orada da imzalarda bir muhalefet yok yani bütünüyle bir imzalanmış. Şimdi, Hükümetin yani Başbakanın, orada bulunan isimlerin, Hükümet temsilcilerinin bunu imzalaması ya da işte orada karşı çıkmaması gibi bir durum var anladığımız kadarıyla. Sizce ondan sonra çünkü kumpas davaları ya da işte başlayan süreci siz de demin izah ettiniz, 2004 yılından sonra devam ediyor.

Birincisi şunu söyleyeceğim. Sizce esas itibarıyla uygulanmama nedeni nedir çünkü kendi imzası var yani neden vazgeçmiş sizce? Bakanlar Kurulunda bu gündeme alınmamış ya da 2004 yılından sonra devam eden Millî Güvenlik Kurulu toplantılarında da bu ve buna benzer mahiyette yeni kararlar ya da yeni görüşmeler, konuşmalar oldu mu, yeni sunumlar oldu mu? Şayet orada ne gibi önlemler sizce basit önlemler olarak alınsaydı bu kumpas davaları ve bugüne kadarki süreci yaşamamış olurduk, ne düşünürsünüz bu konuda?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Zeynel Bey.

Buyurun efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

Şimdi, birincisi Millî Güvenlik Kurulu nedir, bunu tespit etmemiz lazım. Millî Güvenlik Kurulu bir tavsiye organıdır yani neticede Millî Güvenlik Kurulu eğer Millî Güvenlik Kurulu olarak bir karar alırsa bu kararı efendim Hükümete bildirir, tavsiye olarak bildirir. Bundan sonra o Millî Güvenlik Kurulu kararının uygulanıp uygulanmaması Hükümetin konusudur. Yani şimdi ben Millî Güvenlik Kurulunda da yıllarca çalıştığım için bu konuyu bilen birisiyim yani şimdi Millî Güvenlik Kurulu kararlarından uygulanmayan tek karar bu değil, çok kararlar var, 28 Şubat kararları da var yani her Millî Güvenlik Kurulu hükümet tarafından uygulansa zaten o zaman demokrasi olmaz yani buradan bir kere şey yapalım. O zaman Millî Güvenlik Kurulunu hükümetin üstünde bir organ yerine sokarsınız; Millî Güvenlik Kurulu sadece tavsiye eder, bildirir.

Ama şu sorunuzun şu boyutu haklı, burada bakıyorsunuz Hükümetin bütün en önemli kişileri de burada. O zaman nasıl oluyor? Bu efendim kararda şu... Şimdi, bir kere şunu da bilmemiz lazım, Millî Güvenlik Kurulunun sadece basın bildirimleri açıktır, bunun dışında Millî Güvenlik Kurulu kararları şu kararda olduğu gibi gizlidir, bu basına açıklanamaz, aslında bu açıklandığı için de galiba dava da açıldı

bildiğim kadarıyla. Ben bunun da altını çizeyim, bu bir Millî Güvenlik Kurulu kararıdır. Bu kararda diyor ki, Türkiye’de Nurculuk faaliyetleri Fetullah Gülen konulu yurt içi, yurt dışı faaliyetlerine yönelik bir eylem planı hazırlanmasını öneriyorlar, yapılan bu. Tartışılmış, Hükûmete önerilmiş, Hükûmet bu Millî Güvenlik Kurulu kararıyla ilgili adım atmamış. Sorunun muhatabı ben değilim, bana niye soruyorsunuz ki Hükûmete sorun, ben ne bileyim Hükûmet niye uygulamıyor. Yahu, benim bu konuda yorum yapmam da doğru değil çünkü Millî Güvenlik Kurulu ki bu 4 Ağustos’taki kararı niye uygulamadı Hükûmet? Vallahi o benim sorunun değil, o siyasi parti olarak siyasi iktidara sorarsınız, onlar anlatsınlar.

Daha sonraki MGK’daki ne oldu? Yahu bu açıklanmaz, şimdi ben kalkıp da zaten ben Millî Güvenlik Kurulu toplantılarına kuvvet komutanı ve Genelkurmay Başkanı olarak girdim, Millî Güvenlik Kurulunun şu günkü toplantısında bu konu gündeme geldi vesaire diye benim burada açıklama yetkim yok, kanunen de suç.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Selçuk Özdağ, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Generalim, hoş geldiniz.

Demokrasi, şeffaflık rejimi ve açıklık rejiminin adı ama bu yapının görünen kısmıyla açık olduğunu görmeyen kısmıyla da çok ciddi şekilde vesayetçiliğe soyunduğunu zamanla gördük hep beraber. 2008-2010 yılları arasında tek başınıza mücadele ettiğinizi söylediniz aynen Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın 2012 yılından sonra tek başına mücadele ettiği gibi dediniz. Anlaşıyor ki siz de kuvvet komutanlarınız tarafından Genelkurmay 2. Başkanınız tarafından ve çeşitli komutanlar tarafından da yalnız bırakılmışsınız.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Neyse onu düzeltilim tabii, ben onu kastetmedim, yanlış olur.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Recep Tayyip Erdoğan da tek başına mücadele etmedi, çok ciddi arkadaşları da ona destek oldular, onlardan bir tanesi de benim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – O zaman hemfikiriz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Birinci sorum şu efendim: Fetullah Gülen 1999 yılında Amerika Birleşik Devletlerine gitti, Abdullah Öcalan Türkiye’ye teslim edildi, hâlâ orada; bir darbeye teşebbüs ettiler, sizin kendi resmî İnternet siteniz var, Türk Silahlı Kuvvetlerine ihanet edildiğini ve Bush yönetiminin bu ihaneti desteklediğini ifade ediyorsunuz. Acaba Amerika Birleşik Devletleri hâlâ ihanete devam ediyor mu Fetullah Gülen’i teslim etmemekle ve bu ihaneti emekli olduktan sonra mı fark ettiniz? Genelkurmay Başkanın da bu tür ihanetlere şahit oldunuz mu?

İkinci sorum, Ahmet Hakan’la yapmış olduğunuz bir program var, bir demeciniz var, mülakatınız var. FETÖ’yle mücadelede Sayın Cumhurbaşkanının yalnız bırakıldığını söylüyorsunuz, “15 Temmuz öncesindeki süreçlerde Cumhurbaşkanının bazı konularda yalnız bırakıldığı kanaatindeyim.” diyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanını FETÖ’yle mücadelede yalnız bırakan kurumlar hangileridir, bu noktada acaba bir bilginiz var mı?

Üçüncü sorum, “Benim komuta zincirinde olduğum 2002-2010 arası bize MİT’ten tek bir kişiyle ilgili cemaat bağlantılı bilgi gelmedi.” diyorsunuz, bunun sebebi veya sebepleri nelerdir, neden bilgi gelmemiştir, hatta bir çözüm de sundunuz. “MİT’te bir müsteşar yardımcısı noktasında temsil edilmeyi teklif ettik.” dediniz, MİT’te bir problem mi var, MİT’te yerlilik problemi mi var? 1971 muhtırası

olmuştu, biliyorsunuz, dönemin MİT Müsteşarı Fuat Doğu Paşa Başbakan Sayın Süleyman Demirel'e bilgi vermemişti, 1980'de bir darbe oldu aynı zamanda, yine aynı şekilde dönemin Başbakanı haberdar olamadı. Acaba MİT'te bir yerlilik problemi mi var?

Diğer bir sorum, 2010 yılını olayların yönünün değiştiği yıl olarak kabul ediyorsunuz...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Efendim?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 2010 yılını.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – 2007.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 2007 ve 2010, 2010'da da olaylar. O zaman Genelkurmay Başkanlığına Hasan İğsız'ın gelmesi noktasında bir çalışma var, Necdet Özel Bey'in önu açılıyor, şu nedenle veya bu nedenle, biliyorsunuz, o zamanki çeşitli davalar nedeniyle, sonraki yıllarda terfi eden generallerin çoğunun FETÖ'cü olduğunu beyan ediyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Hayır, ben etmiyorum, böyle bir beyanım...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Böyle bir şeyiniz var.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Hayır, hayır, böyle bir beyanım olmadı. Hangi dönemi kastediyorsunuz?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Necdet Özel dönemiyle ilgili.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Hayır efendim, ben öyle bir şey söylemedim, lütfen yani, nereden çıkartıyorsunuz, zabıtlara bakın yani.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Peki, sözümü geri alıyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yani ben 30 Ağustos 2010, 14 Temmuz veya bugün 3 Kasım 2016 dönemiyle ilgili hiçbir değerlendirme yapmadım, yapamam da.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Peki, sorumu geri alıyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yapamam da.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bir TV kanalında 15 Temmuz kalkışmasını bir askerî darbe olarak değerlendirmiyorsunuz, diğer askerî darbelere benzemiyor diyorsunuz, “Askerî darbe olarak tanımlanmasına sıcak bakmıyorum, bu Gülen Cemaati'nin silahlı darbe hareketidir.” diyorsunuz, arkasındaki irade de CIA'dır diyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Efendim?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – CIA'dır diyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Nerede, bugün burada mı?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bir TV kanalında, televizyon kanalında.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Doğru, tamam.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – “CIA, FETÖ'yü kullanarak asıl darbeyi Türk Silahlı Kuvvetlerine vurmayı çalışmıştır.” diyorsunuz. Darbeye destek veren ve FETÖ'nün arkasındaki iradenin CIA olduğuna dair kanaatiniz, delilleriniz nelerdir, bu konuyla uzun yıllar çalıştınız.

Bir de bir atıfta bulunacağım, beni bağışlayın. Şener Topuç, sizin Özel Kalem Müdürünüz, şu an tutuklu. İsmail Güneşer, Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanı, tutuklu; Muhammet Tanju Poshor, Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanı, tutuklu; Muhsin Kutsi Barış, Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanı, tutuklu; Hamza Koçyiğit, Ahmet Necdet Sezer'in Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı

Komutanı, Yaşar Büyükanıt'ın başyaveriydi, tutuklandı; Oğuz Serhad Habiboğlu, Yaşar Büyükanıt'ın Özel Kalem Müdürü tutuklandı; Hulusi Akar, İsmail Hakkı Karadayı'nın Özel Kalem Müdürü, mevcut Genelkurmay Başkanı; Mehmet Dişli Tümgeneral Genelkurmay Stratejik Dönüşüm Daire Başkanı, şu an tutuklu; Hulusi Akar, Necdet Özel, Işık Koşaner, Hilmi Özkök, Hüseyin Kıvrıkoğlu'nun özel kalem müdürleri şu an darbe girişimi nedeniyle tutuklular. Bu kadar tutuklanmayı neye bağlıyorsunuz? Siyasetçiler göremedi, acaba askerler de mi göremedi?

Teşekkür ederim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ediyorum.

O kadar soru var ki, nereden başlayacağız?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Buraya gelenler on beş dakika konuştular, biz birer ikişer soru sorduk, siz iki saat konuştunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tek başına mücadele, tabii, bir benzetme yaptık ama düzeltelim. Elbette, “tek başına mücadele” deyince, benim karargâhım vardı, kuvvet komutanlarım vardı, biz onların hepsiyle uyumlu çalıştık, onların desteğini aldık ama benzetmem belki şu açıdan doğrudur: Meydanlarda sadece ben gözüktüm. Yani basın ve medyayla olan şeylerde, başka komutan... Ki, doğrusu da odur, Genelkurmay Başkanı varken diğerlerinin konuşması... Ama, elbette, diğer komutanlarımın, karargâhımın kesinlikle desteğini aldık.

Tabii, ben “Tek başına mücadele etti.” deyince sadece muhalefet partilerinin itiraz ettiğini düşünüyordum, meğerse sizin partiden de varmış karşı olanlar. İyi o zaman, dengeyi bulmuşuz, sorun yok yani. Ama, mücadelenin ana aktörü olduğunu ifade etmeye çalışmıştım.

2002-2010 cemaat... Ne demiştiniz? 2002-2010 cemaat neden... Pardon, tam anlayamamışım onu.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 2016 tarihinde Ahmet Hakan Bey'e bir mülakatınız var. Burada Cumhurbaşkanının yalnız bırakıldığını söylüyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam, onu söyledik.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bush meselesini sormuştum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Amerika'nın durumu vesaire...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Amerika Birleşik Devletleri şu an hâlâ ihanet ediyor mu ve bu ihaneti daha önce sezdiniz mi, gördünüz mü? İhanetteki kastınız neydi?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Şimdi, onu şey yapalım.

Bush dönemiyle ilgili olarak, daha doğrusu Amerika'nın rolüyle ilgili olarak benim birinci ifadem Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı yürütülen komplolarla ilgilidir. Bunu herhâlde bir şeyde de söyledik, sonra kitaplarımızda da var, Yargıtayda yaptığım konuşmada da bunu ifade ettim, dedim ki: Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı yürütülen komplolarda ben Amerika Birleşik Devletleri'nin, özellikle George Bush döneminin bu olaya destek verdiğini düşünüyorum, değerlendiriyorum. Obama yönetimini biraz buradan ayırmaya çalıştım özellikle komplolar bağlamında. Bu konuyla ilgili elbette bazı bildiklerim de var ama şimdi burada bunu açıklamam uygun değil. O açıklamam özellikle, dediğim gibi, komplolarla ilgili.

15 Temmuz olayına gelince: 15 Temmuz olayıyla ilgili olarak, evet, o da doğrudur. Ahmet Hakan'la yaptığımız televizyon konuşmasında, sonra bu kitapta bu 15 Temmuz olayında Amerika Birleşik Devletleri'nin rolüne değindim, ifade ettim. Şimdi, tabii, “Amerika Birleşik Devletleri” denildiği zaman bu devlet çok büyük bir devlet. İnsanlar böyle sanki “Amerika Birleşik Devletleri” deyince kompakt bir yapı anlıyorlar; çok karmaşık bir yapı, büyük bir devlet yani Kongresi var, Beyaz

Saray'ı var, FBI'ı var, CIA'i var. Bazen bunu devlet politikası olarak söylemeniz için, özellikle 15 Temmuz bağlamında, elinizde belge vesaire olması lazım. Elimizde öyle bir belge vesaire yok ama bazı değerlendirmeler, bazı konuşmalar, Amerika'daki bazı istihbarat kuruluşlarını, belki kuruluşun bütünüyle de değil, o kuruluşun içindeki belirli kişilerin bu 15 Temmuz olayıyla bağlantılı olabileceğini düşünüyorum dedim. En azından, bu 15 Temmuz olayının geleceğinden Amerikan istihbarat birimlerinin bilgisinin olmadığını ben pek açıkçası düşünemiyorum. Bunlar bir düşüncedir, bir değerlendirmedir. Tabii, bu düşünce ve değerlendirmeyi bize biraz düşündürülen noktalardan bir tanesi: Şimdi, Fetullah Gülen'in Amerika'daki sürecine baktığımız zaman, ilginç bir süreç, işte siz de bahsettiniz. Abdullah Öcalan 15 Şubat'ta Türkiye'ye iade ediliyor, 21 Mart'ta Fetullah Gülen Amerika'ya gidiyor. Var mı ilişki? Bilmiyorum ama olabilir belki, düşünmeye değer. Daha ilginç bir nokta mesela: 10 Mart 2003'te Fetullah Gülen'in beş yıl eğer tekrar bu suçu işlemezse işte Rahşan affi kapsamında suçunun ertelenmesi, 10 Mart 2003. Ben tabii, düşünen bir insan olarak sadece sorguluyorum, diyorum ki: Allah Allah, 10 Mart 2003, on gün evvel 1 Mart 2003 tezkeresi var. Bu acaba bağlı mı? Bu sadece bir komplo teorisi de diyebilirsiniz, bilmiyorum bazı ilişkileri. Fetullah Gülen, biliyorsunuz, yanılmıyorsam, 2001'de filan Yeşil Kart'a müracaat ediyor, yedi yıl Yeşil Kart verilmiyor ta ki 10 Ekim 2008'e kadar. 10 Ekim 2008'de Yeşil Kart alır. 2008 yılına geri dönüyorum, Ergenekon davasının tepe noktalarına yavaş yavaş gittiği yıllar. "Acaba, bu da bir bağ olabilir mi?" diyorum. Ama, bunlar tamamen birer soru işareti. Bununla ilgili kesin belge, delil elimde yok. Yedi yıl geçiyor. 16 Temmuz 2008'de Green Card alıyor, 26 kişi tavsiye kararı vermiş. Bu tavsiye kararını verenlere baktığımız zaman, şu anda değil ama eskiden CIA'de çalışan üst düzey yöneticilerin olduğunu görüyoruz. Bu bir tesadüf mü? İnsanı düşündürüyor.

Belki şu konuyu da, bilgiyi de sizinle paylaşayım: Bakın, 31 Ağustos 2016'da bir yazı çıktı William Engdahl diye... Bu yazıda bu kişi –dilerseniz bilgisayardan bulursunuz 31 Ağustos 2016- Brzezinski'nin bir yazısını referans veriyor. Bu yalanlanmadı. Brzezinski bir yazısında diyor ki: "Türkiye'de yapılan bu darbe girişiminin Amerika tarafından backing..." Yani ne diyeceğiz? "...desteklenmesi büyük bir hata olmuştur." Bilemem yani ama üzerinde durmak lazım.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Brzezinski herhangi bir adam değil, ulusal güvenlik danışmanı.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Herhangi bir adam değil.

Bunları bütün dikkate aldığımız zaman yani en azından "Amerikan istihbarat örgütlerinin en azından bu yapılanlardan hiç haberi yoktu." diyemeyiz. O gün onu da söyledim, Obama giden bir Başkandır yani Amerika'da her olan olaydan Amerika Birleşik Devletleri'nin bilgisinin olduğunu, onayının olduğunu düşünmek de pek doğru değil. Bu konuyla ilgili söyleyeceğim bu.

MİT'te sorun var mı?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – MİT'in yerlilik problemi mi var? Bir noktada, Başbakan'a haber vermeyen bir MİT var 1971'i, 1980'i Başbakan'a haber vermeyen bir MİT var, şimdiki olayı aynı şekilde Başbakan'a haber vermeyen, Cumhurbaşkanına haber vermeyen bir MİT var. Acaba, burada bir problem mi var? Neler yapılması gerekir sizce?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Vallaha, onu MİT Müsteşarına sorun, bu sorunun muhatabı ben değilim. Şimdi, benim, MİT Müsteşarının konularıyla ilgili burada yorum yapmam çok yanlış olur, bunu yapmam.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hayır, şöyle söylüyorsunuz...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yok, ben yapmam. Hiç lütfen uzatmayın, ben MİT'le ilgili...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hayır, yorum yapma değil. “MİT bize hiç bilgi vermedi” diyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – 2002-2010.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 2002-2010 tarihleri arasında.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam, onu söylüyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Ama, kanunen size de bilgi vermek zorunda değil mi, Başbakana, Cumhurbaşkanına ve Genelkurmay başkanına?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Peki, vermeyince ne yapacaksınız?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Yani herhangi bir şey yaptınız mı?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ne yapacaksınız?

Yani şimdi, konuyu daha iyi anlamanız için o zaman şu örneği vereyim: Bana her hafta MİT Müsteşarı tarafından ihbar mektupları getiriliyor, ihbar mektuplarına bakıyorum... Ki, bunu daha evvel de açıkladım. Bir bakıyorum gelen ihbar mektuplarına, 30 tanesi -hiç unutmuyorum- Cengiz Topel Postanesinden atılmış, Deniz Kuvvetleriyle ilgili, üzerinde mühürler var. MİT Müsteşarına diyorum ki: “Sayın Müsteşar, ya, şu mektupları kimin attığını bana bul.” Çünkü, bütün postanelerde kamera var. “Tamam efendim.” diyor. Bir hafta sonra geliyor “Ya, Sayın Müsteşar ne oldu?” yok. Bir hafta geçiyor, yine ısrarla soruyoruz: “Ne oldu?” yok. Sonra bir geliyor, diyor ki: “Efendim, kamera arızalıymış, kayıt yapılamamış.” Ne yapacağız? Sonra, 2008-2010 dönemini anlattık yani. 2008-2010 döneminde bu konularda bize destek verilmesini beklemek zaten pek işin tabiatına aykırı olan bir durum.

Bir isim bahsettiniz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Şener Topuç’tan başlayarak bütün özel kalem müdürlerinin hemen hemen... Sizin daha sonra 2010-2012 yıllarında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı olmuş. Bunların hepsi Genelkurmay Başkanlarının özel kalem müdürleri, Muhafız Alayı Komutanları, yaverler ve bunların hepsi tutuklu. Darbeye şöyle veya böyle teşebbüs ettikleri iddiasıyla yargılanıyorlar şimdi veya gözaltındalar, tutuklular. Bunu nasıl yorumlayacağız? Askeriye acaba bunları hiç mi hissetmedi, hiç mi görmedi bunları?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Vallaha, başkalarının yanında çalışanlar beni ilgilendirmez, onu ilgili personele sorarsınız, onlar değerlendirme yapar. Yalnız, benim sürecimle ilgili bir isim söylediğiniz için onu söylemek durumundayım, Şener Topuç.

Tabii, hâlâ masumiyet karinesi içinde hareket etmem lazım. “Bu çocuk yüzde yüz suçludur, cemaatçidir.” demem şu anda çok yanlış olur, böyle bir şey söyleyemem. Ama, Şener Topuç benim Kara Kuvvetleri Komutanlığımın birinci senesinde benim Özel Kalem Müdüürümdü. İstanbul’daydık bir bilginin bilgisayar üzerinden açık şekilde Ankara’ya gönderildiğini öğrendim ama bu bakın, Şener Topuç’un o anda Fetullah terör örgütüne mensup birisi olduğu anlamına gelmez, lütfen. Ama, bunun doğru olmadığını gördüm ve Şener Topuç ikinci sene benim Özel Kalem Müdürlüğümünden alındı, alınmasını istedim. Bu konuda söyleyeceğim bu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Mehmet Erdoğan, buyurun efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hoş geldiniz Komutanım.

Gerçekten, güzel açıklamalarda bulundunuz ama ben birkaç hususu biraz daha farklı bir şekilde gündeme getirmenizi istiyorum. Şimdi, bu sürecin en çok tartışılan kurumu, şüphesiz, MİT oldu. Çünkü, siz ve sizden önce gelen Genelkurmay Başkanları ve askerî yetkililerin tamamı bir istihbarat probleminde bahsettiler. Herkes bahsettiğine göre artık bu problemi yok saymak doğru değil; ki zaten askerî yapının dışında da bir zaaf olduğu, gerek güneydoğuda gerek büyük şehirlerdeki patlamalarda zaten açık. Şimdi, burada MİT'in içerisinde askerî bir yapılanmaya ihtiyaç olduğunu, böyle bunun çözülebileceğini düşündüğünüzü ifade ettiniz. MİT'in içerisinde askerlerin çok güçlü olduğu bir dönem var yakın tarihe kadar. O bahsettiğiniz, sivil bir müsteşar atanmasına kadar olan dönemde hemen hemen ondan önceki müsteşarların tamamı askerî kişiler. O dönemde de yapılan darbeler, muhtıralar var ve onlarla ilgili de Hükûmete verilen bir bilgi olmadığını biliyoruz çünkü darbelerle ilgili bilgi olsaydı hükümetler de buna karşı bir tedbir alırlardı. Dolayısıyla, burada sadece MİT'i suçlamak da yeterli değil gibi görüyorum. Bu konudaki değerlendirmenizi talep ediyorum.

İkincisi: Tabii ki Türkiye'de 15 Temmuz gecesi yaşananlarla ilgili olarak Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Orta Doğu Projesi, Büyük Orta Doğu Projesi'nin uzantısı olarak Yeşil Kuşak ve ılımlı İslam arasında siz bir bağ kurdunuz mu? Yani burada ABD'nin bir dönem, George Bush döneminde Türk ordusu üzerinde etkili olabileceğini söylediniz ama biraz daha ileri gidersek bunun Büyük Orta Doğu Projesi, Yeşil Kuşak ve ılımlı İslam konusunda...

Bir de tabii, istihbarat konusunda Türkiye'de tek kaynak MİT değil; MİT, Emniyet ve Jandarmanın da ayrı ayrı istihbarat toplama gücü, imkânı, yetkisi var. Özellikle, askerî liselere ve harp okullarına girişte merkezî sınavlar ve orada alınan puanlara göre bu okullara müracaat ve giriş yapıldığı doğru ama ondan sonra yapılan mülakat sınavları konusunda son dönemde, özellikle, MİT'le ilgili bir sıkıntı tespit ettiyseniz Genelkurmay olarak mesela, sizin bu konuda yetkili olduğunuz 2002-2010 döneminde öğrencilerin değerlendirilmesiyle ilgili Jandarma istihbaratını daha etkin kullanma konusunda bir gayretiniz oldu mu? Yani "MİT'ten gelen istihbaratta bir sıkıntı var, biz kendi kaynaklarımızı daha iyi kullanalım noktasında Genelkurmayın bu manada bir gayreti oldu mu? Bu konudaki değerlendirmelerinizi istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben teşekkür ederim.

MİT konusu... Tabii, şu değerlendirmenize katılıyorum: Sadece burada MİT'in üzerine yoğunlaşma doğru değil. MİT'in yanında, Emniyet Genel Müdürlüğünün İstihbarat Dairesi var, Jandarmayı da, evet, Jandarma İstihbaratta da...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Son kanun hükmünde kararnameyle Jandarma, Genelkurmaydan koptu ama o zamana kadar Genelkurmayla irtibatlı.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tabii, buna bir bütün olarak bakmak lazım ama tabii ki elbette, Emniyet Genel Müdürlüğünün İstihbarat Dairesinin imkân kabiliyetiyle MİT'i aynı noktada göremeyiz yani bir sıralama yapmak gerekirse böyle.

Tabii, MİT'in 15 Temmuzla ilgili durumunu ben burada değerlendirme durumunda değilim, benim işim de değil. Çünkü bu konuda sadece basında, medyada çıkan şeyler üzerinde kalkıp burada "MİT şöyledir, böyledir." dememiz bizim devlet adamlığı şeyimize yakışmaz. Ama ortada yazılan çizilen çok şey var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bizim dinlediğimiz yetkililer var...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Bilemem, o yetkililerin söylediği de beni bağlamaz. MİT Müsteşarını çağırırsınız, bu soruları MİT Müsteşarına sorarsınız, en doğru cevabı o verir.

Ben “MİT’e askerler dolsun.” demedim. Çünkü MİT bir noktada Silahlı Kuvvetlere de hizmet veren bir kurum yasası itibarıyla. Dolayısıyla, biz orada MİT Müsteşar Yardımcılığı pozisyonunu istedik. Yani orada, üst yönetiminde etkili, bizden birisinin olmasının yararlı olduğunu düşündük. Yararlı değil, gerekli. Dünyadaki bütün istihbarat birimlerine bakın, var bu. Yani başkanı sivilse yardımcılarının en başında asker geliyor veya tersi. Şimdi hiç asker yok üst yönetimde. Bu üst yönetimde bir Silahlı Kuvvetler personelinin yer alması bence uygundur, hâlâ da bu ihtiyacın devam ettiğini düşünüyorum. Ha, “Neden?” diyeceksiniz, samimi olarak konuşalım, orada bir general olsa bir istek verdiğim zaman o isteğin karşılanma ihtimali yüzde yüze yakın ama öbür türlü, biraz evvel dediniz ya “MİT Müsteşarından isteyin.” Vermedi, ne yapacağım? Benim bir yaptırım gücüm yok, herhangi bir şeyim yok ki onun üzerinde. Ama bir asker neticede, bizim kendi yapılanmamızda olduğu için buradan bazı konularda daha rahat bilgi edinme imkânına sahip olabiliriz diye düşündüm. Bu düşüncemde, değerlendirmemde bugün de aynı noktadayım, böyle bir şeyin olmasında yarar görüyorum.

15 Temmuz gecesiyle ilgili, işte, Amerika Birleşik Devletlerinin Büyük Orta Doğu Projesi, Yeşil Kuşak Projesi, ılımlı İslam vesaire o konulara değindiniz, bu, özellikle, diğer kitaplarımda, “Nasıl Bir Türkiye” kitabında da var, “Suçlamalara Karşı Gerçekler”de de var, özellikle, Türk Silahlı Kuvvetlerine bu komplolar neden yapıldı, bunlarda detaylı olarak, teferruatlı düşüncelerim var ki bunu ben 1 Mart 2013’ten başlatıyorum. Bu konuda, özellikle, komplolar bağlamında daha detaylı bilgi elde etmek isterseniz bu kitapları referans veririm çünkü çok zamanınızı almak istemiyorum, çok şeyler var. 1 Mart tezkeresinden tutun diğer bazı olaylar Silahlı Kuvvetlerin... Çünkü en basitinden şu: Amerika Birleşik Devletlerinin Ankara’daki büyükelçisinin WikiLeaks’e düşen raporu var, biz bunları da yazdık, söyledik, “Suçlamalara Karşı Gerçekler” kitabımda var. Adam diyor ki: “Türkiye’de değişikliklere tek engel Türk Silahlı Kuvvetleridir.” Her şeyler var. Tabii, çok uzun bir konu, isterseniz burada durayım.

Başka bir şey sormuş muydunuz bunun dışında?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Askeri okullara girişle ilgili olarak Jandarma İstihbaratının hiç olmazsa daha etkin kullanılması...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Oradaki yanlışlığı ben de kabul ediyorum, konuşmam esnasında dedim ki: Silahlı Kuvvetlerde personel temin, tedarik merkezleri vardı, mülakatı bunlar yapıyordu. Ama maalesef, burada hatamız var, nasıl diyelim yani. Evet, maalesef, personel temin, yerleştirme merkezlerinde görevlendirdiğimiz askerî kişiler, bunlar neden olmuş çoğuna. Burada eksiklerimiz... Tespit edemiyoruz, edememişiz. Haklısınız, sorabilirsiniz: “Nasıl edemediniz?” Bir: Duyum olması lazım, istihbarat olması lazım, bu yok. İkincisi, bir de şu gerçeği kabul edin: Türk Silahlı Kuvvetlerine sızan bu cemaat mensupları o kadar doktrine edilmiş ki, o kadar eğitilmiş ki talimatları var Gülen’in, okuyun lütfen, okuyun. Kendilerini gizleme konusunda o kadar eğitilmiş, o kadar doktrine edilmiş insanlar ki, hemen hemen neredeyse açık verme olanakları çok düşük. Ama ben bütün bunlara rağmen, teklifler hanesine geldiğimiz zaman şunu da dedim: Yine de buna rağmen, birinci sicil amirleri konusu üzerinde durulmalı Silahlı Kuvvetlerde, çünkü ne olursa olsun birinci sicil amiri sorumludur, emrinde çalışan personeli biraz daha dikkatli gözle okuması, takip etmesi lazım. Bu bir eksiklik, en azından bunu düzeltici düzenlemelerin yapılmasının yararlı olacağıyla özellikle altını çizdim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir de şunu öğrenebilir miyiz: Genelkurmay, Genelkurmayın ya da askerî birliklerin personel temin birimlerine görevlendirilecek kişilerle ilgili bir özel değerlendirme yapar mı, Genelkurmayın teamülünde bu var mıdır?

Bir de... Biraz önce darbelerle ilgili söylediğim şey orada herhâlde boşta kaldı. Daha önceki dönemlerde darbelerin MİT tarafından hükümetlere haber verilmemesini nasıl değerlendiriyorsunuz? O biraz eksik kaldı sanki.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama bu, bu Komisyonun konusu değil, eski darbeler herhâlde değil, siz sadece 15 Temmuz darbe girişimini değerlendiriyorsunuz. Başka bir toplantıya gelirse, televizyonda olsak soru sorarsanız cevaplarım ama burada herhâlde uygun değil, girersek çıkamayız o için içinden.

Personel temin kurumlarında değerlendirilen personeli Genelkurmay Başkanı bilemez, kuvvet komutanı da bilemez. Bunu bilse bilse... İşte, yine personel birimlerine geliyoruz. Eğer bir yanlış, hata olmuşsa bu, personel birimlerindedir. Ha, ben komutan olarak öyle bir uygulama yaptım, ben personel birimlerinin bana getirdiği tekliflerin hiçbirini yüzde yüz kabul etmedim, mutlaka bazılarını bozardım ki geneli bozulsun.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Selçuk Özdağ geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Mihrimah Belma Satır, İstanbul Milletvekili.

Buyurun Sayın Milletvekilim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Efendim, çok teşekkür ediyorum, açıklamalarınız gerçekten çok güzeldi.

Öncelikle, Sayın Genelkurmay Başkanımız, konuşmanızın başında, demokrasiye, seçilmiş iradeye ve siyasi erke dair beyanlarınız için ayrıca çok teşekkür ediyorum, çok değerli buluyorum bu ifadelerinizi.

Biraz evvel dediniz ki: “Tutuklanmam sırasında toplum test edildi ve çok fazla tepki gösterilmedi.” Sayın Cumhurbaşkanımızın o günlerle ilgili şöyle bir cümlesi var: “İlker Paşamızla alakalı olarak ben yapılan benzetmeleri ve yakıştırmaları asla doğru bulmuyorum. Yani bir örgüt elemanıymış, bir örgütün mensubuymuş gibi, bu tür yaklaşımları kesinlikle çok çok çirkin buluyorum. Türk Silahlı Kuvvetlerinde Genelkurmay Başkanlığı makamına gelmiş bir insan için bu tür bir yakıştırmaların, bu tür bir benzetmenin doğru olmadığını ve insaf dışı olduğunu kesinlikle düşünüyorum. Daha önce de söyledim, tutuklu yargılanmasını dahi -yargıda olmasına rağmen söylüyorum- doğru bulmuyorum, tutuksuz yargılanmasından yana olduğumu daha da başta söyledim.” Bu anlamda, Sayın Cumhurbaşkanımızın tepki gösterdiğini zabıtlara geçmesi açısından ifade etmek istiyorum.

FETÖ’yle mücadelede -ben de sayın vekilimize katılıyorum- Cumhurbaşkanımız mücadele etti çünkü liderdir, mücadelesi çok değerlidir ama sözlerinin ikinci cümlesinde de “Halkımla beraber mücadele ettim.” dedi. Bunun da zabıtlara geçmesini istiyorum.

Ayrıca, bir milletvekili olarak, 24’üncü Dönem Grup Başkan Vekili olarak biz de kendi çapımızda mücadele ettik.

Sayın Başkanım, benim sorularım biraz daha güncel, o geceyle ilgili, Boğaziçi Köprüsü’nün yani bugünkü ismiyle 15 Temmuz Şehitler Köprüsü’nün tek yönlü trafiğe kapatılmasını askerî açıdan nasıl buluyorsunuz? Bu, bir mantığı olan uygulama mıdır, yoksa, mantıksız yapılmış bir uygulama mıdır?

Başarısız bir darbe girişimi yaşadık, askerî açıdan bakıldığında darbenin sadece başarısızlık üzerine kurulduğunu söyleyebilir miyiz?

Bir röportajınızda veya televizyon programınızda diyorsunuz ki: “15 Temmuz olayı dün karar verilip ertesi gün uygulanan bir hareket değildir, en az sekiz-sekiz buçuk aylık bir hazırlanma süreci vardır.” Bu sekiz-sekiz buçuk aylık hazırlık süresi bir darbe için yeterli bir süre midir?

Kurumların bundan haberdar olduğunu, bilenlerin olduğunu söylüyorsunuz, bilenler kimdi? Çünkü buraya gelen değerli konuşmacılarımız hiçbir kurumun bundan haberdar olmadığını söylediler. Bilenler olduğunu iddia ediyorsunuz, bilenler kimdir? Bu konuda cevap verebilirseniz çok memnun olurum.

3’üncü sorum MİT’le ilgiliydi. MİT’le ilgili çok cevap verdiniz, teşekkür ediyorum. MİT’in bu konudan haberdar olmamasını anlamadığınızı söylüyorsunuz Ahmet Hakan’ın programında. “Darbe hazırlıklarından mutlaka haberi olan MİT devletten istihbarat bilgilerini saklamış mıdır?” diye bir soru sormak istiyorum. Cevabını tahmin ediyorum, “Başkana sorun.” diyeceksiniz ama ben yine de hazırladığım için sorumu sormak istedim.

Çok teşekkür ediyorum. Sağ olun efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Efendim, ben teşekkür ederim.

O geceki uygulamalarla ilgili olarak ben yorum yapmak istemem çünkü net tabloyu bilmiyoruz. Konuşma esnasında onu özellikle ifade ettim, dedim ki: Ortada bir darbe planı var mı, yok mu? İlk önce şu darbe planı çıksın, bir görelim de bakalım ne kadar sağlıklı. O zaman belki ifade etmek mümkün olabilir.

Uygulamalarda bazı konularla ilgili olarak da yorum yapmamın uygun olmadığını düşünüyorum. Bu konuları biraz zamana bırakmanın daha uygun olacağını değerlendiriyorum.

MİT’le ilgili olarak benim söylediğim şu: “MİT” deyince, tabii, Emniyeti de, Emniyet Genel Müdürlüğünün İstihbarat Dairesini de, Jandarmayı da katınız. Ben diyorum ki bir darbe hazırlık süreci mutlaka vardı. Sekiz buçuk ay mı demişim?

BAŞKAN – “Sekiz- sekiz buçuk ay” demişsiniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Demiş miyim?

BAŞKAN – Evet.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Demişsem demişimdir. Sekiz buçuk olur, üç buçuk olur, bilmiyorum. Mutlaka, basından, bir yerden almışızdır o rakamı.

Bu hazırlık sürecinin tespit edilememesi hakikaten düşündürücü. Nasıl tespit edemiyoruz? Soruyu herhâlde oraya sormanız uygun olur.

“Bu darbe girişimi başarısızlık üzerine mi sanki planlanmış?”

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Askerî açıdan.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Askerî açıdan... Onunla ilgili benim bir açıklamam var aslında 1 Ağustos’taki yaptığım konuşmada. Bazıları katıldı, katılmadı; olabilir, ben düşünce olarak söyledim. Ben Genelkurmay Başkanlığına ordulara yani dünyada, özellikle Güney Amerika ordularına filan yapılan komploların nasıl yapıldığını araştırdım, bu konularla ilgili kitaplar getirdim. Yani, bir orduyu nasıl dibe batırırsınız? 3 metot var. Benim orada söylediğim bu. Birinci metot, diyeceksiniz ki: “Bu, ordu kendisine verilen görevlerde başarısızdır.” Biz bunu yaşadık mı? Yaşadık, 2007’de Dağlıca baskınıyla yaşadık. O Dağlıca olayı olduktan sonra, açın gazeteleri, Silahlı Kuvvetlere denmedik kalmadı, ki Dağlıca olayı -2007 Aralık’tır yanılmıyorsam- önemli bir olaydır. Ben onun sadece bir PKK olayı olduğunu da değerlendirmiyorum, o ciddi bir olaydı. Zaten, ondan sonra, biliyorsunuz, değişik bir sürece girecek Türkiye. Yani, o olayda ve ondan sonra yaşanan olaylarda hep şu denilmeye çalışıldı: “Silahlı Kuvvetler terörle mücadelede başarılı değil.” Bu çok büyük bir

haksızlık, detayına girmeyelim. Yine bu konuda eğer daha sağlıklı bilgiler elde etmek istiyorsanız bu kitabı okumanızı öneririm; Silahlı Kuvvetler bu konuda ne kadar başarılı olmuştur, ne kadar olmamıştır. Bilimsel, yabancı referanslı dayalı olarak burada bilgiler var. Birinci metot bu.

İkinci metot: Silahlı Kuvvetlerle ilgili olarak komplolar yapacaksınız, iddialar atacaksınız, yargıya taşıyacaksınız ve diyeceksiniz ki: “Silahlı Kuvvetler çetedir, işte Silahlı Kuvvetler terörist yapısıdır.” Dendi mi bu? Dendi, yapıldı. Ama, Allah’a şükür öyle bir döneme geldik ki, bu yapılan komploların, iddiaların hemen hemen hepsi çöktü, yalan ve iftira olduğu çıktı. Dolayısıyla, Türk Silahlı Kuvvetlerini buradan da istediğiniz noktaya götüremediniz.

Ha, üçüncü model; ben illa “Türkiye’de bu uygulandı.” diye bir iddiada bulanamam. Fakat dünyada baktığınız zaman, üçüncü bu model, Silahlı Kuvvetleri bir darbe teşebbüsüne provoke ediyorsunuz, itiyorsunuz ama öyle tedbirler alıyorsunuz ki darbe teşebbüsü başarısız kalıyor ve böylece zaten o ülkenin silahlı kuvvetlerini dibe vurduruyorsunuz. Bu model yapılmış mıdır bazı ülkelerde? Evet, yapılan ülkeler, ciddi ülkeler var. Ha, bu 15 Temmuz da böyle bir model midir? Bilmiyorum yani ben sadece bunu bir düşünce olarak ifade ediyorum, incelemeye değer bir nokta olarak görüyorum.

Son söylediğiniz konuyu tam anlayamadım, benim öyle bir ifadem oldu mu bilmiyorum yani “Bu 15 Temmuz darbe girişimini bilenler vardı, söylemediler.” Böyle bir ifadem olmaz, olmaması lazım, çok ağır bir suçlama, öyle bir ifadede bulunduğumu zannetmiyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Hayır, şöyle söylüyorsunuz: “MİT’in bilgisi vardır...”
GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Efendim?

(Oturum Başkanlığına Başkan Reşat Petek geçti)

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Tahmin ediyorsunuz.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – “Herkes böyle bir darbe girişimi olabileceğini düşünüyordu, bunu bilenler de vardı.” diye bir ifadeniz var, evet.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Onu düzeltelim yani.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – “Bunu herkes biliyordu.” diyorsunuz. Ben de size bilenler kimdi diye soruyorum. Genel bir şey söylediniz herhâlde.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Yani, belki biraz fazla bir şey olmuş orada, tabii, o canlı bir televizyon programı. Şöyle bir iddiada bulunamayız: “Yani, MİT bu olayı biliyordu kesin olarak, efendim, söylemedi.” Bu çok ciddi bir iddiadır, böyle bir şey olamaz. Ancak şu bir gerçek var: 15 Temmuz öncesi basında, medyada çıkan yazılar var. Bu yazıları hepimiz gördük mü? Gördük. Hatırlayın, yerli basında, yabancı basında “Efendim, Türkiye’de Türk Silahlı Kuvvetleri içine sızmış Fetullah Gülen cuntası tarafından bir darbe yapılacak.” diye yazılmadı mı? Yazılar var, çok yazılar var. Hatta bazı arkadaşlarım “Ya, bak, böyle böyle yazılar var.” diye benim de dikkatime sundular. Gördüm yani böyle bir iki yazı, sizler de gördünüz yanılmıyorsam, yazılar var. Ha, açık, samimi söyleyeyim, ben o yazılanları ciddiye almadım. Yani, böyle şey olabileceğini, 15 Temmuzda böyle bir olayla karşı karşıya kalacağımızı düşünmedim, değerlendirmedim ve çok kimsenin de düşündüğünü ben zannetmiyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Bu kadar ileri gidebileceklerini belki...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Ama, dediğim gibi, genel bir sorun yani bir hazırlık süreci olan bir darbe süreci var, bu sürecin bir hazırlık sürecinin olmaması mümkün değil. Bu süre ne kadardır, onu da bilemem. Yani, bu süreyi nasıl tespit edemiyoruz devlet olarak, sorduğum o idi.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Genelkurmay Başkanım, bu askerler mutlaka ki Güneydoğu Anadolu’da başarılı, dünyada örnekleri de var bunun, bu örneklerle göre Türk Silahlı Kuvvetlerinin terörle mücadelede çok başarılı olduğuna dair istatistikler var. Ama, bakıyoruz ki Jandarmada bunlar, İstihbaratta bunlar, Jandarma İstihbaratta bunlar, Emniyet İstihbaratta bunlar ve Emniyetin önemli birimlerinde bunlar. Komutanların çoğunluğu tutuklandı. Oradaki emniyet müdürlerinin -biraz önce siz de söylediniz- çoğunluğunun Fetullahçı terör örgütüne mensup olduğunu.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Ben söylemiyorum, Emniyet Genel Müdürü söylüyor.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Siz de beyan ettiniz, siz de tekrar ettiniz. Söylediniz derken tekrar ettiniz noktasında söylüyorum. “Bu mücadelede daha başarılı olabilirdik veyahut da en azından PKK terör örgütünü tamamen bitirebilirdik.” diyebilir miyiz? Bu adamlar bizi akamete uğratmış olabilirler mi? Terörle mücadelede sabote etmiş olabilirler mi? Böyle bir bilginiz var mıydı efendim?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Yok yani benim bu konuda net elimde bilgi, delil yok, sadece söylemler var, konuşmalar var. Dolayısıyla, elimde net bilgi, delil olmadan böyle bir şey söyleyemem yani mümkün değil. Ama, sorunuz bağlamında şu değerlendirmeyi sadece yaparım, ben bunu daha evvel de yaptım, daha önce de söyledim: Suriye’deki olaylar düzelmeden, Irak’taki olaylar düzelmeden Türkiye’deki terör olayları, maalesef, üzülerek söylüyorum yani huzurlu günlere geleceğimizi düşünmenin zor olduğu kanaatini taşıyorum. Bu bir değerlendirmedir, benim kanaatimdir. Zaten daha açık söyleyeyim, kitaplarımda da var, ben Türkiye’de 7 Haziran dedim, 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra başlayan terör eylemlerinin... Elbette, sosyal bir olaydan bahsediyoruz, sosyal olayları tek nedene bağlayamazsınız, yanlıştır, çok nedenleri vardır, hepsi tartışılabilir ama bana dersiniz ki: “En önemli neden ne?” Suriye’deki siyasal gelişmelerdir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Sezgin Tanrikulu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başbuğ, hoş geldiniz. Açıklamalarınız için ben de teşekkür ediyorum.

Ben kayıtlara geçmesi açısından -aslında sizin açımızdan geçsin- önemli buluyorum. 2007’ye “tam ittifak dönemi” dediniz. 27 Nisan e-muhtırasıyla ilgili olarak Işık Koşaner de burada bir arkadaşımızın sorusu üzerine beyanda bulundu “Bizim bilginiz yoktu.” dedi.

İki: Dolmabahçe görüşmesiyle ilgili bilginiz var mı?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Bu mu sorunuz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet, bu. Bir de bir açıklama yapacağım. O açıklama da şu...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Bu sorunun 15 Temmuz darbe girişimiyle ilişkisi ne?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Efendim?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Yani, ilişkisi ne? Yani, bu sorularımızın 15 Temmuz darbe girişimiyle ilişkisini söylerseniz, bir ilişki olduğunu söylerseniz ben de belki soruya cevap veririm. Ne ilişki kuruyorsunuz onu anlayamadım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şöyle bir şey: Yani, cemaatin güçlendiği...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Yani, 27 Nisan bildirisini Genelkurmay Başkanına Fetullah terör örgütü mü yazdırdı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Kuşkusuz yani öyle bir şey söylemedim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Peki, ne o zaman?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Cemaatin güçlendiği dönemi...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Tamam.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – O dönemden itibaren bugüne kadar geldik. Dolayısıyla, 27 Nisan e-muhtırası da var, o muhtıranın Genelkurmay Başkanı tarafından Genelkurmay sitesine konulduğu ifade ediliyor ve siz de Kara Kuvvetleri Komutanısınız. Önemli bir bildiri yani sonuçta etkisi çok fazla oldu ve kaldıraç olarak kullandılar bunu yani sonuç itibarıyla, o nedenle sordum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Bakın, beni siyasete çekiyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Değil, hayır.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ- Beni siyasete çekiyorsunuz. Ben soruları... Dedim ki, lütfen, ben partiler üstüyüm; efendim, şimdi beni siyasi konuların içine çekmeyin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hiç öyle bir kastım yok gerçekten, hiç öyle bir kastım yok.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Tamam, peki. Kısaca ki bu araştırma komisyonunun da ilgi alanında olmamasına rağmen, sorduğunuz için -ki Işık Koşaner’e de sormuşsunuz- ben de aynı şeyi tekrar...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Arkadaşlarımızdan birisi sormuş, tam hatırlamıyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Bir, 27 Nisan e-muhtırası yanlıştır, “muhtıra” diyemezsiniz. O zaman “muhtıra” dersiniz ben de derim ki nerede tehdit? Cebir ve şiddet, tehdit olması lazım muhtırada. Bir 12 Mart muhtırası var, açın, bakın, diyor ki: “Bunu yapmazsanız yönetime el koyacağız.” Var mı 27 Nisanda böyle bir şey?

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) - Anayasa Mahkemesi kararıyla...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Hayır, bırakın canım, şimdi 27 Nisandayız. Yani, 27 Nisan bildiridir, Silahlı Kuvvetlerin yayınladığı bildiridir, buna bir kere “muhtıra” denmesi yanlıştır. Muhtıra vardır, muhtıra bir şeyi söylersiniz, sonuçta da dersiniz ki: “Arkadaş, bunu yapmıyorsan bunun karşılığı budur.” 27 Nisan bir bildiri. Ha, doğrudur, yanlıştır, onu değerlendirmem ben. Dönemin Genelkurmay Başkanı vermiştir, ben buna saygı gösteririm. Artı, ha bu soruldu, bizde açık, kitaplarımızda da açıkladık, Kuvvet Komutanı olarak bizim bundan haberimiz yoktu. Ben bunu daha evvel de söyledim, kitaplarımda da var. Bizim bilgimiz yoktu, Genelkurmay Başkanımız döneminde öyle değerlendirmiş, koymuştur, o onun takdiridir. Dönemin Başbakanı da, şimdiki Cumhurbaşkanı da zaten bu 27 Nisan bildirisinde bir suç unsuru veya bir suç görmediğini defalarca da açıkladı. Bence de “muhtıra” demeyin lütfen, bildiridir. Ha, bir bildiri, doğru mudur, yanlış mıdır, ayrı konu, onun tartışmasına da girmem.

BAŞKAN – Peki, Sayın Tanrikulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sorum yok da açıklığa kavuşturacağım bir konuyu da.

BAŞKAN – Ama, lütfen, gündem...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yarım saat soru sordular, bir dakika konuşmadı, rica ederim ya.

BAŞKAN – Hayır, kesmiyorum sözünü Aykut Bey, lütfen...

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şimdi, yargı süreciyle ilgili konuştunuz ve 3 yerden başladınız. 3 yerde de ilgili benim bilgim olduğu için kendi tarafımdan açıklığa kavuşturmam lazım. Birisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesiyle ilgili konudur. Onunla ilgili olarak yani ben de o dönem Baro Başkanıydım ve daha sonra Turgut Kazan da beni bilgilendirdi, Erdoğan Teziç YÖK Başkanıydı, onun bilgilendirmesiyle burada Sayın Özkök’e sordum. Erdoğan Teziç ve arkadaşları, 70’e yakın rektör Van’a gitmek için Adalet Bakanıyla görüşmüşler ancak Özkök bu görüşmenin yanlış olduğu ve “Ben olsam kabul etmezdim.” gibi bir ifade kullanmış, basına yansımış, buldum onları ve sordum. Ondan sonra da Van’daki yargı güçlenmiş ve o dava bildiğiniz gibi devam etti.

İkinci konu, Şemdinli davasıdır. Bu davada ben ve rahmetli Tahir Elçi müdahil avukatıydık. O davanın 2 yönü var. 9 Kasım 2005 tarihinde Şemdinli’de kitapçının bombalanması olayı var. Veysel Ateş, itirafçı, Ali Kaya ve Özcan İldeniz’in gerçekleştirdiği eylemdir, işin o tarafı var, suçüstü yakalanmışlardır ve cezalarını almışlardır. Fakat ondan sonra tetkik edilen dosya var Büyükanıt’la ilgili olarak, onun nasıl manipülasyon olduğu da ortaya çıktı ama işin bu tarafı var ve 1 yurttaşımız da yaşamını yitirmiştir. İkisi de Van, Hakkâri Jandarma Komutanlığında görevli başçavuşlardır. Yani, görgü tanıklarıyla, anlatımlarıyla falan tümüyle sabittir, ikinci konu budur.

Üçüncü konu da şunu ifade etmek durumundayım: Terörle mücadele, evet, sonuna kadar hiç kuşkusuz, hukuk içerisinde, insan haklarını gözeterek ve yaşam hakkına müdahale etmeyerek, bunu da bu tespiti de burada yapmak durumundayım.

Teşekkür ederim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Ben teşekkür ederim.

Tabii, Şemdinli’yle ilgili söylediklerinize katılıyorum. Yani, bir yargılama olmuştur, yargı süreci olmuştur, şu safhada yargı süreci bitti mi, kesinleşti mi, onu bilmiyorum, Yargıtayda filan... Yalnız kişilerin cezaevinde olduğunu biliyorum ama...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Kesinleşti.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Kesinleşti. Devam ediyor mu, yenilenmesi mi söz konusu?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yargılamanın yenilenmesi için başvurmuş olabilirler ama...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Yargılanmanın yenilenmesi, bilmiyorum yani tam süreci. Tabii, yargıya giden bir konu, yargının içinde olduğu bir konu. Şu an o konu hakkında kesin yorum yapamayız, doğru da değil. Ancak bu süreçte bir savcı var ve Şemdinli davasının ana amacı Silahlı Kuvvetlere gitmek ve hedef Kara Kuvvetleri Komutanıydı, Yaşar Büyükanıt’ı ve o savcı –biliyorsunuz ismini, cismini- geçenlerde –itirafçı oldu galiba yanlışlıyorsam- bütün pislikleri anlattı.

Şimdi, Sayın Tanrikulu, böyle bir savcı bütün pislikleri anlattıysa, ya, lütfen, o yargılama sürecine de biraz şüpheyle bakın. Bakın, burada hemfikir miyiz? Böyle bir savcı böyle bir iddianame hazırlıyor, ondan sonra da bu iddianameyi nasıl, nasıl, nasıl hazırladığını anlatıyor deyince ben her ne kadar öbürü tamam, yargıdadır vesaire... Ama, biraz lütfen şüpheyle bakın, “Bitmiştir, kesinleşmiştir.” demeyin. Yani, şüphencilik iyidir her zaman.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bence de iyidir, avukatlık yaptım çünkü her olaya şüpheyle baktım. Şöyle bir şey...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Doğru, oraya katıldım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir bomba atılmış 9 Kasımda, bir kitapçıda 1 insan ölmüş ve hemen akabinde de atan -itirafçı Veysel Ateş- ve 2 başçavuş suçüstü yakalanmışlar araçta.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Doğru.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu sübut konusunda bir itiraz yok, hiçbir mahkemenin itirazı yok ama yargıçlar...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Ama, bu soruşturmayı yapan savcı kim?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yargıçlar, yargılayan savcılar falan, onlarla ilgili iddialar...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - Soruşturma yapan, hazırlayan kim, bu size hiçbir şüphe doğurmuyor mu?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, tefrik edilen dosyayla ilgili olarak kuşkusuz doğuruyor, o konu ayrı.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yok, esas dava ile de bir şüphe acaba yok mu, benim kastım o.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir insanın öldüğü ve itirafçıların yakalandığı olay var.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama, çok insanımız öldü, yapmayın ya, çok insanımız öldü. Yani, herkese bu kadar hassasiyet göstersek yani biz ne şehitler verdik, her gün şehit veriyoruz, bu şehitlere de o kadar hassasiyet gösteriyor muyuz acaba?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Biz şehitlerin anısı önünde saygıyla eğiliyoruz tabii ki ama sonuçta her yurttaşımızın can güvenliğinin de bu devletin koruması altında olduğu, silahlı kuvvetlerin, güvenlik güçlerinin koruması altında olduğu da kuşkusuzdur. Bir avukat olarak da şunu söyleyeyim: Hayatımın her döneminde şimdiki FETÖ davalarında olduğu gibi gizli tanıklığa karşı çıkmışım. Gizli tanıklık en iyi yargılamayı bile çürütür. Bu yargılama da çürümeyle karşı karşıyadır. Tıpkı Temizöz davasındaki gizli tanıklar gibi...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama Temizöz davasında ne konuştunuz, ne yaptınız? Neyse girmeyelim buraya.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Tümüne bakın. Şimdi, şöyle bakın: Sizin davalarındaki gizli tanıklar gibi.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Tanrıkulu.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

Parantez içinde bir şeyi de söyleyeyim: 14 Nisan 2009 Harp Akademilerinde yaptığım konuşmaya bir daha göz atarsanız şöyle bir cümle var: Bu PKK terör örgütüne üzerinde baskı olmadan –şimdi tam cümleyi hatırlamıyorum ama mealen söylüyorum- habersiz olarak... Çünkü bilerek örgüte yollayan aileler var, bir de hakikaten anne, babanın bu örgüte katılımıyla hiç ilgisi yok, baskısı yok ve örgüte katılıyor. 14 Nisan 2009'da ben şunu da söylüyorum: O annelerin acısını da anlayın, hissedin. Bilmem anlatabildim mi?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben çok net, çok iyi biliyorum bunları. Sayın Komutan, ben Diyarbakır'da bu örgütün eylemlerine karşı çıkarken ne elimde silah vardı ne arkamda örgüt vardı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Zekeriya Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değerli Komutanım, öncelikle hoş geldiniz.

Verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ediyorum.

Tabii, siz konuşmalarınızdan örnekler verdiniz ilk açıklamalarınızda. Gerçekten çok entelektüel, doktrinel, hakikaten birçok noktada baktığımız zaman sivil hayata, sosyal hayata ilişkin birçok noktada kapsayıcı, geniş açıklamalarınız var. Konuşmanızın bir yerinde de –eğer yanlış not aldıysam lütfen düzeltin- sivillerin orduyla olan ilişkilerinde sevgi, saygı, itimat ve mutlaka da arkasından sivillerin Silahlı Kuvvetleri dikkate almaları gerektiği noktasında bir cümleiniz oldu ve tabii, yani bu bağlamda bir de 27 Nisan muhtırası var, “bildirisi” sizin söyleminizle.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben öyle diyorum, evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben şu açıdan soruyorum onu da, hem konuşmalarınız hem bu sözleriniz hem de “2002’den 2010’a kadar bana sorabilirsiniz.” dediğiniz anlamda soruyorum, o da o dönemde olan bir bildiri ya da muhtıra: Bu nasıl bir ordu yani bunu biraz açar mısınız yani ordu-sivil ilişkileri ya da bir güvensizlik mi var? Sivil iradeyle -az önce, başta söylediniz, gerçekten takdire şayan sözler- bir sorun mu var? Biri bu.

Bir diğeri, yine affınıza sığınarak, gerçekten üzülererek soruyorum: Şimdi, bu askerî liselerde 13-14 yaşındaki çocuklarımızı bu milletimizin fakir aileleri –ki bütün komutanlarımız orta sınıf ailelerden gelen çocuklar olduğunu söylediler- bizim ordumuza, devletimize teslim ettiler ve hiçbir tanesi, hiçbir aile eminim ki çocuğunun bugün dış güçlerin elinde tuttuğu FETÖ maşasıyla kendi halkına ateş eden canavara dönüşmesini tasvip etmemiştir, istememiştir. Şimdi, bu FETÖ örgütü bu çocuklara eğitim veriyor, doktrinel olarak, gizlenme noktasında, birçok noktada eğitim veriyor ama bir gerçek daha var ki bu çocuklar aynı zamanda çok uzun yıllar bizim ordumuzun eğitim sisteminden geçiyor. Burada eğitim noktasında bir biçimlendirme, şahsiyet, kişilik... Yani çok afedersiniz ama burada söylendi, işte, adamın tırnağını, saçını, sakalını, mendilini saklayan generallerin... Söylenildiği için ben soruyorum. Yani nerede hata yaptık?

Bir diğeri konu, değerli Komutanım, istihbarat konusunda bir zafiyetten bahsettiniz ve MİT’in bilgi vermediğini, 2002’den 2010 yılına kadar MİT’in bilgi vermediğini söylediniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Doğru, isim bazında.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – İsim bazında bilgi vermediğini söylediniz.

Şimdi, Hilmi Özkök, eski Genelkurmay Başkanımız burada şunu söyledi: “FETÖ’cülük suç değildi yani biz FETÖ’den dolayı atmadık. O dönemde buna benzer şeyleri hissettiğimiz için disiplinsizlikten dolayı Askeri Şûrada attık.” Şimdi, şunu merak ediyorum: Yani bakın, siz çok tecrübeli birisiniz, gerçekten bilgi birikiminiz var. O dönemde, 2002-2010 arasında MİT’ten rapor gelmemesine rağmen bu yapıyı orduda göremediniz mi? Bu anlamda bir defacto durumla –Hilmi Özkök’ün söylediği gibi- tasfiye edemediniz mi? Ya da şunu da sormak istiyorum: Bir gün önce dinlediğimiz Emniyet Müdürümüz dedi ki: “Ben geldiğimde Emniyetin şu kadarı FETÖ’cüydü.” Yani şimdi, bu darbeci subaylar, bugün bu darbeye bizzat yer alanlar bu dönemde de neredeydiler, ordunun neresine kadar gelmişlerdi? Bu bağlamda da değerlendirirseniz...

Ben tekrar teşekkür ediyorum sabrınız için, gerçekten bilgi verme noktasındaki iyi niyetiniz için.

Saygılar sunuyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

Şimdi, sivil-asker ilişkileri önemli bir konu. Gene, benim 14 Nisan 2009’da Harp Akademilerinde yaptığım konuşmaya –kapsamlıdır- bakarsanız, İnternet’te de var, birinci olarak değindiğim konu sivil-asker ilişkileridir. 2009 konuşması, orada ilk konu odur. Yani baktığımız zaman, sivil-asker ilişkileri dediğiniz zaman bu sivil-asker ilişkileri her ülkenin anayasa ve yasalarında ne yazılırsa o çerçevede olur bir kere yani bunun aksini düşünemezsiniz. Anayasada ve yasalarda sivil-asker ilişkileri çizilmiştir, bellidir yani kimin yetki, sorumluluğu nedir, bellidir ama sağlıklı yürütülebilmesi için bütün dünya literatürlerine yani bu konunun uzmanlarına da bakarsanız hep şu söylenir, denir ki: “Sivil-asker ilişkileri karşılıklı saygı, güven ve itimada dayanmalıdır.” Eğer asker siyasetçiye güvenmezse, siyasetçi askere güvenmezse yönetemezsiniz devleti yani benim söylediğim bu. Karşılıklı güven ve itimat olması lazım, bu önemli. Ha, var mıdır, yok mudur o dönemlerde, öyle bir konuya da burada girmem şimdi, o ayrı bir konu.

İki: Ki bu geçerli bir şeydir, Silahlı Kuvvetler olarak siz kendi yetki ve sorumluluk alanlarınıza düşen konularda elbette görüş ve düşüncelerinizi siyasi kademeye aktarırsınız. Ha, asker şunu ister, der ki: “Benim görüş, düşüncem siyasiler tarafından dikkatle alınsın, incelensin, bir özen gösterilsin.” Bunu ister. Neticede ama elbette o konuda son kararı siyasi otorite verir, söylemek istediğimiz budur. Bakınız, bu Amerika Birleşik Devletleri’ndeki 11 Eylül olayından sonra yapılan rapor var. raporu alır okursanız, sonraki Irak savaşına da bakarsanız der ki: “2003’teki Irak savaşında Silahlı Kuvvetlerin veya Amerika’nın bu bataklığa, bu şeye karışması askerlerin sivil otoriteye söylediği hususların dikkate alınmamasındandır.” Bakın, o dönemde, 2003 savaşında Amerika’da bir Savunma Bakanı var. Neydi adamın ismi? Rumsfeld. “Ben bilirim her şeyi.” Ya, bu konunun bir de uzmanı var, asker. Ya, bir, askerin görüşünü al. Asker, Genelkurmay yırtınıyor: “Bu kadar az kuvvetle Irak’a girersek bu işin birinci safhasını götürürüz, sonrasını götüremeyiz.” “Hayır, ben bilirim.” Yok, kardeşim; bir, uzmanına saygı göstereceksin. Askerlik de profesyonel bir meslektir. Askerin söylediğine bir kulak verin, dinleyin, tartışın ama sonradan da deyin ki: “Tamam, arkadaş, her şeye rağmen böyle böyle. Ben bu kararı...” Ona da saygı göstereceğiz. Ne yapacağız yani? Bu konuda söylediğimiz o.

27 Nisan bildirisiyle ilgili ne sordunuz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bütün bunlara baktığımız zaman 27 Nisanda bir bildiri var. Tabii, askeri söylediniz ya, bu ilişkiler sağlamında o bildiriye nereye koymamız lazım yani baktığımız zaman? Çünkü bu bildiri de bu muhtıra da şimdi diyelim ki bir Millî Eğitim Bakanlığının sitesinde yer alan bir muhtıra ya da görüş değil bu. Yani daha önceden darbe yapmış, darbe teşebbüsünde bulunmuş, postmodern darbe yapıp hükûmeti değiştirmiş bir Genelkurmayın sitesine konulmuş olan bir bildiri. Silahlı olan bir kurum yani tabii ki önemli. Az önce sizin, askerlerin söylediklerinin önemi biraz da oradan çıkıyor. O anlamda, bu bağlamda değerlendirmenizi istemiştım.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam yani onu söyledik, tekrarlamaya gerek yok. 27 Nisan Genelkurmay Başkanlığının bir bildirisidir, muhtıra değildir, bunu tekrar ifade ediyorum. Muhtırada mutlaka bir tehdit, bir cebri, şiddeti gösteren, baskı unsurunu gösteren bir husus olması lazımdır, zaten Sayın Cumhurbaşkanı da aynı görüştedir. Ben o zaman söyledim, Genelkurmay Başkanımıza bu yaptığı işten dolayı saygı gösteririm, yine de saygımı devam ettiriyorum. Madem sordunuz şudur, daha sonra bunu da söyledik, daha doğrusu duyduk: “Ya, bize niye bilgi verilmedi?” “Kuvvet komutanlarını bu işin içine sokmayayım.” demiş. Bu da bir komutan olarak güzel bir özelliktir, sorumluluğu üzerine alma, vesaire, neyse.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama önemli bir konu, çok önemli bir sorunuz var, dediniz ki: “Bu çocuklar size askerî liselerde geliyor, harp okulu, vesaire. Nasıl bu işi düzeltmiyorsunuz?” Ben dikkat ederseniz bu soruna değindim, hatta Ahmet Hakan’ın programında değindim, dedim ki: Ya, Sayın Hakan, esasında senin bana şu soruyu sorman lazımdı. O da “Soru ne?” dedi. Dedim ki: Ya, şunu sorman lazım: “Siz şimdi diyorsunuz ki: ‘Askerî okullarda, işte, harp okulu, sonra sınıf okulu falan, toplamda on yılın üzerindeki bir süreçten bahsediyoruz. Bazılarına göre biz darbeci adam yetiştiriyoruz okullarda veya en azından bu fikirleri aşıyoruz.’” Ya, biz esasında Türk Silahlı Kuvvetleri olarak cumhuriyetin temel ilkelerine sıkı sıkıya bağlıyız ki bunlar başta demokrasi, laiklik, Atatürk devrimleri değil mi? Biz demek ki bunları bile öğrencilerin kafasına sokmakta başarılı olamamışız. Yani adam şeyden alıyor, askerî liseye getiriyor, bana veriyor. Bu adam, tabii, doktrine edilmiş, eğitilmiş. Ne? Antilaik yani her şeyden evvel, devrimlere karşı. Ben de diyorum ki: Silahlı Kuvvetler olarak ben bu konularda çok iyi eğitim veriyorum iddiasındayım. Verememişiz kardeşim, benim görüşüm bu, ben o gün de söyledim, demek ki biz veremedik, bu konuda bizim de eksikliklerimiz varmış. Bu açıdan da tersinden bakarsanız, bazı karşı görüşler de burada askerî personelin başka konuda doktrine edildiğini söylüyor. Ya, biz, bu konuda başarısız olamayan bir kurum, öbür konuda nasıl başarılı olur? Yani eğer öbür konuda siz, efendim, işte askerî liseler böyle yetiştiriliyor, şöyle yetiştiriliyor... Yoktur zaten böyle bir şey. Bunu iddia ederseniz, o birinci başarısızlıkla, ikinci olay birbiriyile çelişkiye girer ki ama soru çok doğrudur. Silahlı Kuvvetler bu konuda kendini sorgulamalıdır. Ki ben daha evvel buna değindim, evet.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Zekeriya Bey, tamam galiba değil mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani ben -eğer şeyse- istihbaratla ilgili soru sormuştum, o 2002-2010 dönemiyle ilgili ama diğer arkadaşlara şey...

BAŞKAN – Sorulan sorular arasında.

Sayın Sancar...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet, hoş geldiniz Sayın Başbuğ.

Tabii, zaman uzadı, dört saati geçtik, ben de aslında uzatmak istemiyorum. Keşke daha geniş bir zaman olsa, mesela bir gazete söyleşisi gibi, bir özel sohbet gibi. Kabul ederseniz ben isterim onu. Bu konularda çalışmış...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben TRT’ye tek çıkıyorum yani.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Efendim?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben başkalarıyla çıkmıyorum, tek çıkıyorum programlara.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Tamam. Yok zaten televizyon değil, sadece bir akademik meraklı sohbet diye bir teklifimi anlayın lütfen.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tabii.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Her konuda görüş belirtiniz aslında. Israrla, “Siyasete girmek istemiyorum.” diyorsunuz ama giriyorsunuz da. Tabii, hakkınızdır. Bence girmenizde de... Yani bu konuda fazla bir tereddüt göstermenize de gerek yok çünkü iki saat boyunca değerlendirmeler yaptınız. İçinde, neredeyse her konuyla ilgili fikirleriniz var ve dediğim gibi, bu konularda emek sarf eden,

çalışan bir insan olarak buna da hakkınız var. Dolayısıyla, size siyasi soru da sorulabilir ama ben sormayacağım. Sadece bir iki soruyu not düşeceğim. Arzu ederseniz şimdi cevaplayabilirsiniz, yoksa, değerlendirme olduğu için de geçebilirsiniz.

Siz, kendi döneminizde darbecilik kültürüyle, ordudaki darbecilik kültürüyle, gelenekleriyle hesaplaşmak için bir çalışma yürüttünüz mü? Şöyle bir açayım bunu: Çok partili siyasi hayatımızın işte altmış küsur yılı doldu ve altmış küsur yılda akla gelebilecek her türlü darbe ve darbe girişimini yaşadık. Hadi “akla gelebilecek” diye çok abartmayalım ama pek çok türünü yaşadık. Doğrudan müdahale, hiyerarşik müdahale, cunta müdahalesi, kalkışması, postmoderni, ultra modern vesaire. Demek ki orduda bir darbe kültürü, bir darbe geleneği var, belki de darbe heveslilerine ve hayalini kuranlara bir tür elverişli zemin sunan bir durum var ortada. Bununla ilgili uzun uzun elbette konuşmak gerektiğinin farkındayım ama ben sadece, sizin bu konularda şahsen Genelkurmay Başkanlığınız veya sorumluluk aldığınız dönemlerde neler yaptığınızı, eğer isterseniz paylaşmanızı rica edeceğim.

Bunun yanında bir sorum var, aslında o da biraz değerlendirme isteyen bir soru. Darbe planı kuranlar genellikle bir kaos ortamını da arzularlar. Yani eğer ülkede bir gerilim varsa onu derinleştirmeyi, bir çatışma varsa bunu kronikleştirmeyi isterler, böylece bir darbe için elverişli ortam yaratılır. 12 Eylül darbesi bu açıdan çok tartışıldı, çok konuşuldu. Sizler de yakından biliyorsunuz, yazdığımız bazı kitaplarınızda da değindiğiniz. Hani, orada, ortamın uygun hâle gelmesi için çatışmaların büyümesini hem tahrik edenler hem de bekleyenler olmuştu. Acaba diyorum, 15 Temmuz darbe girişimi için de böyle bir değerlendirme yapabilir misiniz? Son bir yılda, şimdye kadar Kürt sorununda görmediğimiz tarzda bir çatışma ortamı ve şekilleri yaşadık. Acaba, darbe ortamını olgunlaştırmak için bu konuda, özellikle bu darbeci güçler bir özel çaba, plan ve uygulama içinde olmuşlardır? Sizin bir görüşünüz var mı ya da bir bilginiz var mı?

Son olarak şunu sorayım: Yargı süreçlerinin mağdurusunuz. Yargıyla ilgili uzun uzun çalışmalar yapmış bir insan olarak şunu öğrenmek istiyorum sizden: Sadece siz değil tabii, pek çok insan bu yargı süreçlerinin mağduru oldu. Özellikle cemaatle ilgili soruşturmaları dikkate aldığımızda, bir yanı Ergenekon soruşturmaları ve davaları, diğer yanı birbirine karşı hep gösterilen iki dava, büyük dava, KCK davaları ve oradaki hâkim ve savcılarının da neredeyse tamamı tutuklu.

Sizin, bu mağduriyetlerin giderilmesi için -yani yargıda reform değil- sırf somut olarak yargı süreçlerinin mağdurları için bir öneriniz var mı, nasıl telafi edebiliriz? Düşündünüz mü bu konuda? Hem siz doğrudan da yaşadınız. Hepsini kapsayacak, bizim komisyonun da üzerinde çalışabileceği, mağduriyetleri giderme öneriniz ya da bu konuda önerileriniz var mı efendim?

Teşekkür ederim tekrar.

BAŞKAN – Sayın Sancar, teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Teşekkür ederim.

Ben “Siyaset yapmıyorum.” demedim. Ben, partiler üstü durumdayım, konumdayım.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Neyse. Ben buraya girmeyeyim, sizin görüşünüzdür.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Çünkü aile içinde bile siyaset yapıyoruz. Yani onun için “siyaset” dersiniz yani akademik bir tartışmaya girmeyelim. Bir sorun varsa, bu soruna yönelik fikir öne sürüyorsanız bu siyasettir.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yok, hayır, gayet normal, söyleyebilirsiniz de.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben, partiler üstü, devlet adamlığı... Ama gayet tabii, siyaset yapıyoruz.

Ha, darbe geleneği konusu. Özellikle geçmişte yaşananlardan gelerek, yanlış anlamadıysam “Silahlı Kuvvetlerde bir darbe geleneği var mı?” dediniz?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Var, var.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – “Var” dediniz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yani kültürü ve geleneği olduğunu...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben de yok olduğunu; hayır, olmadığını söylüyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) - Bu konuda görüşünüzü soruyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Hayır, olmadığını söylüyorum çünkü biz, Mustafa Kemal Atatürk’ün öğrencileriyiz. Mustafa Kemal Atatürk’ün hayatına bakarsanız, 1908 olayından sonra... 1908 olayından önceki süreç farklı yorumlanabilir ama 1908’den sonra bize verdiği bir nasihat vardır: “Ordu siyasetin dışında kalacak, siyasi konulara girmeyecek.” Bir kere, bizim için çok çok önemli ve siz biliyor musunuz, Babıali baskını olduğu zaman Mustafa Kemal Atatürk Binbaşı. Sadrazama mektup yazıp “Bu bir darbe girişimidir, bu yanlıştır. Niye sessiz kaldınız?” diye Sadrazama mektup yazdığını biliyor musunuz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet, bunları biliyoruz da şeyi sorayım...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Biliyorsunuz.

Dolayısıyla, biz bu okuldan gelen birisiyiz, birincisi.

İkincisi: Biz bazı darbe girişimlerinin içinde yaşadık da. Neyi yaşadık? 22 Şubat olayını yaşadık, gördük; 21 Mayıs olayını gördük, yaşadık. Detayına bakarsanız, bu kitapta 21 Mayıs’ta neler yaşandığını, ne kadar facia olduğunu gördük. Ben, 1963 yılında kıtaya gittim. Türk Silahlı Kuvvetlerinin o andaki, 1960’lı yıllardaki durumu çok kötüydü, 1960 darbesi sonrası. Silahlı Kuvvetler, o yıllarda eğitim, bilmem ne, asli görevini bırakmış siyasetin içine girmiş, devleti nasıl, ne yapacağız... Dolayısıyla, Silahlı Kuvvetlerin siyaset içine girmesi, böyle şeylere girmesi, bir kere, her şeyden evvel en büyük zararı ordulara verir, Silahlı Kuvvetlere verir.

12 Eylül darbesiyle ilgili de burada görüşlerimiz var. Söyledik, şöyleydi, böyleydi ama 12 Eylül sonrası olaya baktığımız zaman, hakikaten bu darbenin... Biz bu kanaatteyiz ve ama bu görüşmeleri, bu düşünceleri bugün söylemiyoruz, mağdur olduktan sonra söylemiyoruz, ta o günlerde söyledik, dedik ki: “Ya, darbeler her zaman Türkiye’yi demokratik açıdan geriye götürmüştür.” Söylüyorum, kitaplarımda da var. Özellikle 12 Eylül bağlamında dedik ki: “Aman, Diyarbakır’da yapılan yanlışlıklar bugün PKK terör örgütünün güçlenmesinin ana nedeni olmuştur.” Dolayısıyla, ben ve benim gibi olan arkadaşlar -ki şimdi ayıp oluyor- yani bugün komuta kademesi darbe kültürüne mi sahip? Yapmayın.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, bir cevap verme gereği doğdu.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Bugün komuta kademesinin yani darbe geleneği olmaz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) - Sayın Başbuğ, şimdi soruyu öyle alırsanız olmaz. O zaman müdahale etme ihtiyacı doğuyor.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben de darbe geleneği olduğuna katılmıyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ben size şunu söyleyeyim: Türkiye’de gerçekleşmiş kaç darbe...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Var.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Peki, bu nereden kaynaklanıyor efendim? Yani bunu kim gelip yapıyor? Ordu içindeki komutanlar yapmıyor mu, subaylar yapmıyor mu, bazen emir-komuta zinciri içinde, bazen cunta olarak.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam, tamam...

MİTHAT SANCAR (Mardin) - Peki, kim bunlar? Bunu söylediğimiz zaman, Silahlı Kuvvetlerin tamamının yani Silahlı Kuvvetlerin içinde bulunan bütün subayların darbeci olduğunu söylemiyoruz. Böyle bir gerçeklik var karşımızda ve sizin, bu süreçlerde önemli görevler almış biri olarak buna dair değerlendirmenizi soruyoruz, budur.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Doğal, tamam.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yani yoksa...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam. Heyecanlanmaya gerek yok.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Hayır, siz heyecanlandığınız için bütün sakinliğime rağmen müdahale etme ihtiyacı hissettim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben heyecanlanırım çünkü “Silahlı Kuvvetlerde darbe geleneği var.” dersiniz, “Hâlâ var.” dersiniz, bugünkü...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Kültürü var, geleneği var, bugün de işte oldu.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Hayır efendim, o sizin değerlendirmeniz.

Hâlihazırdaki komuta kademesinin 15 Temmuz darbe girişimine karşı koymasını nereye koyacaksınız?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Onu da söylüyoruz, bir bunu teşvik eden bir ortam var.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yapmayın.

Artı, pardon, Sayın Sancar, tamam, uzun bir konu ama artı, yani benim düşünceme de saygı gösterin, ben 25 Ocak 2010’da Genelkurmay Başkanı olarak diyorum ki: Türkiye’de darbeler dönemi kapanmıştır diyorum, bitmiştir diyorum. Ben dedim bunu. Neye dayalı olarak dedim? Ben ve benim silah arkadaşlarım, beraber olduğum bütün komutanlar aynı düşüncededik. O 25 Ocak 2010’da ben bunu söyledim.

Ha, daha önceki dönemlere giderseniz, elbette yaşanmış olaylar var. Biz onların olmadığını söylemiyoruz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Peki, anlaşıldı.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yani ama bugün için, lütfen, “Hâlâ Silahlı Kuvvetlerde darbe geleneği var.” demeyin, haksızlık olur.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Neyse. Siz tersini söyleyin.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Karşılıklı görüşler ifade edilmiş oldu. Ben şöyle bir bilgi arz edeyim: Sayın Başbuğ, siz de Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi olayına dikkat çektiniz. Onunla ilgili ben bir bilgi aldım. Soruşturma Savcısı Ferhat Sarıkaya’nın, konuları itiraf ettikten sonra hakkında üç soruşturma açılmış. Bunlardan birisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Genel Sekreterinin, onun yaptığı soruşturma sırasındaki intiharıyla

ilgili soruşturma devam ediyor. İkincisi, Şemdinli’de Umut Kitabevinin bombalanmasıyla ilgili soruşturmadaki usulsüzlüklerle ilgili. Yani Yaşar Büyükanıt ve oradaki tugay komutanını davaya dâhil etmesiyle ilgili usulsüzlüklerle ilgili.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Buyurun.

BAŞKAN – Üçüncü olarak da Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından da bu FETÖ yapılanması bağlamında 2 kez yine ifadesi alınmış, bunlar soruşturma aşamasında, devam ediyor.

Bu bilgiyi Komisyonumuza sizin açıklamalarınız doğrultusunda sunmuş oluyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, ışığı yanıp sönen milletvekili arkadaşlarımız var ama Aykut Bey Komisyon üyesi olduğu için önce ona söz veriyorum.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sadece bir açıklama yapacağım, soru sorarak vakit kaybetmeyeceğim.

27 Nisan Bildirisini Işık Koşaner Paşa’ya soran bendim, sebebi şuydu: 27 Nisan bildirisinden sonra Ergenekon, Balyoz, askerî casusluk gibi kumpas davalarının psikolojik zemini olarak bu dava kullanıldı, işte, bakın, şimdi müdahale edecekler, neler yapıyorlar, bilmem ne gibi o günleri yaşayan biri olarak... Bunu Yaşar Paşa’ya sormamız gerekiyor ama Yaşar Paşa’nın sağlığı yerinde olmadığı için, bunun da bağıntılı sorusu olarak Yaşar Paşa’ya sormak istediğim, Dolmabahçe’deki mezarına gidecek sır nedir? Bunu bilmenin hakkımız olduğunu düşünüyorum.

Sayın Genelkurmay Başkanı yirmi altı ay hapis yattı, büyük bedel ödedi, mücadele de etti. Bu ona, bizim gözümüzde kişisel bir saygınlık veriyor.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Sağ olun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama bundan sonra gelecek konuklar için de bir norm yaratmamasını şey yapıyorum. Yani Sayın İlker Başbuğ belki beni hatırlıyordur, ziyaretine gelmiştim. Orada ben nasıl moral vereceğimi düşünürken İlker Paşa, benim Hazine kökenli olduğumu düşünerek Türkiye ekonomisi hakkında sorular sormuştu ve Türkiye ekonomisinin iyiye gitmesi için hep beraber mücadele etmemiz gerektiğini tavsiye etmişti. Bunu da benim bir hatıram olarak anlatabım.

Ben, Tayyip Bey’in şu huyunu bu anlamda beğenirim: Dönüp halkına sahip çıktı “Halkım beni yalnız bırakmadı.” dedi. Ergenekon ve Balyoz davalarının olduğu dönemde aynen böyle bir ortam vardı, bugün Fetullahçılara nasıl bakılıyorsa, o gün Ergenekon ve Balyoz sanıklarına öyle bakılıyordu ve biz “Postal yalayıcılar, darbeciler, askerlerin uşakları” diye bütün toplumdaki dışlanmıştık, kimse askere selam vermiyordu, yanlarına giden de yoktu ve o dönem otobüs otobüs insanlar Anadolu’nun çeşitli yerlerinden gelip Silivri’nin tarlalarında lağımından çekilmiş su -çünkü üzerimize su geldiğinde o parçaları da geliyordu- ve yoğunlaştırılmış biber gazı baskısı altında, o insanlar bu davalara, haksızlık olduğunu ve on binlerce insan... Bunun içinde kim vardı? CHP örgütleri, dönemin İşçi Partisi örgütleri, Atatürkçü Düşünce Dernekleri gibi örgütler vardı. Darbeye ilk karşı çıkan –bugün 15 Temmuz darbesi var ya hiç hatırlamadığımız- insanlar da onlardı. Mecliste başımıza neler geldiğini biliyoruz. Kemal Kılıçdaroğlu Silivri’yi arkasına alıp “Burası bir toplama kampıdır.” dediğinde başına neler geldiğini biliyoruz. Avukat, savcı meselesini biliyoruz ama bizim şöyle bir kaderimiz var: Biz, yaptığımız her şey dolayısıyla, yaptığımız dönemde de yalnızız, sonrasında da yalnızız ama bu bizim her dönem haktan, hukuktan, adaletten yana olacağımız gerçeğini değiştirmez. Bugün de şunu diyoruz: Bu Fetullahçılara hesap sorulmalıdır ama işkencesiz, hak ve hukuk içinde sorulmalıdır. Yarın kim mağdur olacaksa

aynı pozisyonu göstereceğiz. Ama görüyoruz ki bu ülkedeki bizim üzerimize altmış yıldır yapılan iftiralardan her dönem yalnız kalacağız. Bu dönem de yalnız kalsak, gelecekte de yalnız kalsak hak hukuk neredeyse orada olacağız.

Teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben özellikle benimle ilgili söylediğiniz sözlere teşekkür ederim. Değerlendirmelerinize de katılıyorum, onu da ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kocabıyık...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Sayın Paşam, hoş geldiniz.

Şimdi, bu Fetullahçı terör örgütüyle mücadele tarihinde sizin özel bir yeriniz olduğunu biliyoruz, böyle düşünüyorum çünkü ilk terminolojik tanımlamayı siz yaptınız bana göre. Sanıyorum o Harp Akademisindeki konuşmanızda “Asimetrik tehdit.” dediniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yok, onu başka bir yerde söyledim.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Öyle mi?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Herhâlde... Ben öyle hatırlıyorum ama önemli değil, doğrudur. “Asimetrik psikolojik harekât.”

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – “Asimetrik psikolojik harekât.” dediniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Doğru.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Ve bütün bu tarihî süreçlerde bu örgütle ilgili terminolojiye de uygun en sağlam tanımlama budur bana göre ve sonuçta bu tanımlamanın ne kadar doğru olduğunu da hep beraber yaşadık.

Şimdi, 7 Şubat 2012 hadisesi var MİT Müsteşarının ifadeye çağrılması, ardından 17-25 Aralık operasyonları oldu. Siz bu iki hareketi de nasıl değerlendirdiniz olduğu vakit, yaşandığı vakit? Hangi tanımlamayı yaptınız? Yani şöyle bir düşünce geçti mi? İşte, asimetrik psikolojik harekât hareketine geçti. Yani ben şimdi baktığım zaman, olayları bir bütün olarak okuduğum zaman bunu böyle düşünüyorum.

Bir de şöyle bir sorum var, sizi siyasete çekme gibi bir düşüncem olmaksızın soruyorum bunu: Muhalefetten bir arkadaş 2007 tarihine sizin özel bir önem atfetmenizden dolayı bana göre özel bir soru sordu. Siz muvazzaf subayken yani Genelkurmay Başkanırken geldiniz, Hükûmeti ikaz ettiniz, dediniz ki: “Bugün bize yapıyorlar yarın size yaparlar.” Haklı da çıktınız. Zaten Cumhurbaşkanı da bunu söyledi milletten af dileyerek. O gün sözüne güvenilir bir kanaat önderi olarak 17-25 Aralıktan sonra -hani bunu kamuoyuna açıkça söyleyemezsiniz belki ama- dostane bir şekilde muhalefet... 17-25 Aralıktan sonra muhalefetimiz bu yapıyla çünkü iş birliği yaptı. Kendi mensupları da söyledi, ittifak da yaptı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “İş birliği” yanlış bir kavram, sizin ortağımız onlar.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Bir dakika ya... Bak, burada biraz önce getirdiniz, “sticker” gibi yapıştırdınız, bir şey demedik Sezgin Bey.

BAŞKAN – Sayın Tankıkulu, hatip sözünü bitirsin, lütfen...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çamur atma!

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Ben burada bakın...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yanlış bir kavram.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Efendim, sadece şunu soruyorum, dostlarınız vardır muhalefet partisinde: “Ya, bunu yapmayın. Bakın, bu yapıyla iş birliği yapmayın, ilişki kurmayın, bu yanlış. İktidarın yaptığı hatayı siz yapmayın.” şeklinde bir uyarınız oldu mu?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şaka gibi...

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Şaka mı?

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Hakikaten siyaset yapmak gibi bir niyetim yok ama Aytun biraz önce bir şey yaptı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “İş birliği” yanlış bir kavram efendim.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, lütfen...

Efendim, lütfen Sayın Tanrıkulu... Sayın Tanrıkulu, burada bir usul var, Tüzük’e göre söz kesilmez, sonra söz istersiniz, lütfen...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet, çok geç kaldık lütfen, bir an önce bitireceğim.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Paşam, bir şey daha...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Analitik zekânıza hürmeten söylüyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Estagfurullah...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – 2007’yle ilgili değerlendirmeler yaparken –bir hatırlatmada bulunacağım- 2008 yılında iktidar partisinin kapatılma olayını da bu değerlendirmelerinizin içinde lütfen daha bir bence zenginleştirebilir. Bu olay... Aynı şekilde biraz önce bir şey söylediniz, Fetullah Gülen’e Amerika’da yeşil kart verilmesi de aynı tarihe denk geliyor. Ne oldu da yani... Bu korelasyonları kurmak lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Birincisi, asimetrik psikolojik harekât ismi üzerinde algı operasyonudur. Bu psikolojik harekât ayrı bir şey. Yabancılar buna “bilgi destek harekâtı” filan da derler ama bizim tam anlaşılacak olay bir psikolojik harekâttir. Psikolojik harekâtle algı operasyonu oluşturursunuz yani olmayı olmuş gibi gösterirsiniz. Neyin üzerinden? Medya üzerinden. Olay bu.

Biz o dönemde, evet, ciddi şekilde asimetrik psikolojik harekâtle karşı karşıya kaldık. Genelkurmayın medyası mı var? Yok ki. Adamların yüzlerce medyası var, bizim medyamız yok. Adamlar her gün konuşuyor, biz ayda bir konuştuğumuz zaman “Vay efendim, çok konuşuyor.” diye tenkit ediyoruz vesaire. Dolayısıyla artı o süreçte özellikle terörlere mücadele yapıldı, ne kadar Silahlı Kuvvetlere saldırılar oldu, hep başarısız, başarısız. Dolayısıyla asimetrik psikolojik harekât bu kapsamda bir algı operasyonudur ve dediğim gibi bir olmayan konunun algı olarak kamuoyuna yansıtılmasıdır. Önemlidir, terörün de en önemli silahıdır aslında. Yani terör örgütleri de psikolojik harekât üzerinde yani yaptığı silahlı eylemler bile bir noktada halk üzerinde psikolojik harekâta yöneliktir. Şimdi, bu kapsamda, efendim, işte 7 Şubat MİT olayı, sonra 17-25 olaylarını psikolojik harekât kapsamında ben düşünmüyorum, o tamamen operasyon, farklı olaylar...

“2007 yılı.” dediniz, doğrudur, 2007 yılı çok önemli bir yıl. Detayı zaten bu kitaplarda, neler yaşanmıştır, neler olmuştur, onları ifade ettik.

Bir kelimeyi düzeltiyim ben, Başbakanı ikaz etmedim. Bizim öyle bir şeyimiz yok. Yani Başbakanı nasıl ikaz ederiz? Biz Başbakana sadece bilgi söyledik, bilgi verdik. Yani “ikaz” lafı çok ağır bir laf, ikaz olmaz yani kelimelere de dikkat etmemiz lazım.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Özur dilerim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ - İkaz olmaz, sadece görüş ve önerilerimizi söyledik, bilgi verdik.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Muhalefete de benzeri ikazlarda bulundunuz mu?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yok, o benim konum değil.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Hüsnüye Erdoğan, buyurun efendim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Başbuğ, hoş geldiniz. Verdiğiniz değerli bilgiler için teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ben teşekkür ederim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben de Komisyon üyesi değilim ama yaşanmışlıkları bizzat yaşadığımız için sizinle samimi olarak paylaşmak istiyorum ve tabii ki soracağım konular da var.

Sözünüzün başında mahkeme kararına atıfta bulunarak, konuşmanızın başında “Bu kararda laikliği bertaraf edip dinî bir örgütlenmeye devlet düzenini tesis edeceği vurgusu yapılmaktadır.” diye bir ibare vardı mahkeme kararında. Yalnız takdir edersiniz ki bu FETÖ terör örgütü insanların din duygularını kullanarak, takiye yaparak bu süreçte bir din devleti kurma arzusunda değildi, bilakis kendi emellerini gerçekleştirmek için böyle bir yol izledi. Bunu aslında mahkeme kararının, savcının eğer mütalaası böyleyse orada da bir muhafazakâr insanlara haksızlık edildiğini düşünüyorum.

İkincisi, MİT’le ilgili tabii ki müsteşar yardımcılığı görevi olsaydı diye bir isteğiniz olmuş zamanında ama o dönemde müsteşar yardımcısı askeriyeden olsaydı bile belki de o da doğru bilgiler vermeyecekti. Şu dönemdeki işte, yaverler, özel kalemler vesairede olduğu gibi.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Cevaba cevap hakkı yani.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Aslında hepimiz çok -Allah korusun- kötü bir tablonun içinden bugünlere geldik.

Yine, 2002 ve 2010 döneminde siz MİT’ten gelen, bu yapıyla ilgili hiçbir ihraç kararı olmadığını söylediniz. Ama biz biliyoruz ki hep MGK kararlarında işte basında kelime olarak “irtica” kullanılıyordu ama sizin biraz önce de belirttiğiniz gibi “Disiplinsizlik diye biz atıyorduk.” dediniz. Burada aslında belki de onlar yine bir takiye uyguladılar, kendi yaşamlarında dinî bir görüntü sergilemediler. İşte, hanımlarının fiziki görünüşlerini değiştirdiklerini, efendim yine evlerindeki dinî vesaireye ait olan birtakım nesnelere evlerden uzaklaştırdıklarını bizzat biz yani yakınımızdaki, işte çevremizdeki olan insanlardan görebiliyoruz ki bugünlere hazırlık yapıyorlarmış. Aslında, o dönemde atılanların, işte ihraç edilenlerin gerçekten samimi insanlar olduğunu belki de düşünmek gerekir diye yani samimi bir şekilde soruyorum bunu çünkü onlar bunları da eleyerek o dini, samimi Müslümanları o yerlerden uzaklaştırarak kendilerine generalliğe giden, orgeneralliğe giden kapıları açsın diye kullanmışlar.

BAŞKAN – Toparlayalım Hüsnüye Hanım. Biz milletvekillerimize ikişer dakika...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ayrıca, Yüzcüncü Yılla ilgili yine bir sözünüz oldu. Ben de o dönemde bir akademisyen eşi olarak oradaydım.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Van’da mı?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Van'daydım.

Yalnız sadece bu davanın bu süreci kullanmak için yapıldığını, açıldığını ben düşünmüyorum çünkü ben eşimin üzerinden yeşil pasaport alacakken fişlendiğimizi ve rektör beyin çekmecesinden benim pasaporttaki resmimin, o sayfanın fotokopisi çıktığını da söylemek istiyorum. Tabii, bu, kafamızda zihnimizde nasıl bir soru işareti bırakır, bunu da takdirlerinize bırakıyorum.

Yine, 28 Şubat 1997 kararlarında belki de samimi insanları incitecek derecede alınan kararların bu kişilerin bugünlere gelmesinde önemli bir karar olarak... Şimdi, onu görüyoruz açıkçası yani o dönemde alınan kararlarda insanlar kendilerini sakladılar, samimi olarak samimi duygularını bir tarafa bıraktılar, samimi insanlar göz önünde kaldı ve onlar bertaraf edildi.

Ben biraz de öz eleştiri noktasında belki bunları söyledim. Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Bilgi katkısı oldu galiba?

Bir şey söyleyecek misiniz Sayın Başbuğ?

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Kısaca tabii cevap vermek isterim.

Birincisi, bu devlet güvenlik mahkemesi kararı, gerekçeli kararı, mahkemenin kararı, savcının iddianamesi falan değil, devlet güvenlik mahkemesinin kararını ben ifade ettim. O kararda diyor ki: “Laik devlet yapısını değiştirerek yerine din kurallarına dayanan devlet kurmak.” Eğer siz hâlâ Fetullah Gülen'in bu amacı taşımadığını düşünüyorsanız benim bu konuda söyleyeceğim hiçbir şey yok.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Şöyle, yanlış anlaşılmasın ama din duygularını kullanarak kendine özgü bir hayat tarzı sergilemesi...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama herhâlde bu laik devlet olmayacak.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani orasını ben bilemem, orasını bilemem...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Hemfikiriz herhâlde? Nasıl... Bilmeniz lazım. O zaman... Neyse... Yani onu iyi bilmek lazım yani bu çok önemli bir sosyal olgu. Aslında Türkiye'de laikliği kaldırıcı bir darbe girişimi. Bu 15 Temmuz darbe girişimine bir isim koyacaksınız laikliğe yapılan bir darbe girişimidir eğer başarılı olsalardı.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Devletin sadece laiklik ayağı yok Sayın Başbuğ, dört ayağı var: Sosyal, hukuk...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam. Ya, onları isterseniz sonra tartışalım. Onu ben geçen de, doğru... Laikliği dört kavramda düşünmeniz lazım. İlk önce, dediğiniz gibi hukuk anlamında, siyasal laiklik var, efendim, sosyal laiklik var, dördüncü laiklik de felsefi anlamda laikliktir, o ayrı bir konu, doğrudur.

Ha, benim düşüncem şu: Eğer bunlar başarılı olsaydı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hâlâ laik devlet yapısına sahip olacağını düşünmek bence yanlış diyorum ama siz farklı düşünebilirsiniz, saygı gösteririm, saygı gösteriyorum.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Benim söylemek istediğim, kastetmek istediğim bu değil ama.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Tamam, ben belki yanlış anladım o zaman.

Peki, “MİT Müsteşar Yardımcısı asker olsaydı aynı şey olabilir miydi?” Yani faraziye. Olabilir tabii. Yani, hayır, olmaz diye iddia edemem.

Silahlı Kuvvetlerden uzaklaştırılanlarla ilgili, 2002-2010 dönemiyle ilgili benim değerlendirmem. Diyorum ki: 2002-2010 döneminde biz MİT raporu olmadan Silahlı Kuvvetlerden kimseyi atmadık. Daha önceki dönemlerdeki uygulama farklı. O konunun tartışması ayrı bir konudur. Benim söylediğim 2002-2010 döneminde olmadı ve olmamıştır kesinlikle.

BAŞKAN – Evet, sorumluluk dönemi olarak alıyorsunuz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama burada ilginç bir nokta var, sonradan biz de bunu anladık: Adamlar meğerse MİT vasıtasıyla, MİT kanalıyla kendilerine rakip olan bir cemaatin adamlarını bize attırmışlar. Kim o cemaat? Mehmet Kurdoğlu Cemaati. Evet. Bu da bir gerçek.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Mustafa Akaydın Bey, buyurun.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Paşam, çok teşekkür ediyoruz. Her zamanki kaliteli sohbet ortamını burada bize temin ettiğiniz için size çok teşekkür ediyorum.

Bir anımsatma belki hatırlamayacaksınız diye yapmak isterim. Sene 2007, Harp Akademisi SAREN Toplantısı. Ben rektör olarak oradayken, lütfettiniz, beni protokol masasına rektörlerden bir tek beni davet etmiştiniz. Orada Justin McCarthy, çok ünlü Pentagon yazarı Michael Rubin, Yaşar Paşam vardı, siz vardınız, SAREN Başkanı vardı. Ben size 27 Nisanı sormuştum İngilizce konuşulan bir ortamda ve bana “No comment” diye cevap vermiştiniz.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Öyle mi? O kadar hatırlıyorsunuz.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Çok net hatırlıyorum. Hiç unutmadım bir gün tekrar sorarım diye. Fakat bugün cevabını verdiniz yani ben aldım bunun cevabını. Onun için bu hatırlatmayı yapayım sonra devam edeyim dedim.

Bir de AK PARTİ’li arkadaşlarım sakın bir kışkırtma demesinler. Van Yüzüncü Yıl olayını en yakın yaşayanlardan bir rektördüm. Oradaki olayların üstüne gittiğimizde, maalesef, bendeki, tabii, rektörlerdeki kanı -Adalet Bakanının makamına gittik, Sayın Çiçek- o olayın arkasında Çiçek ve Hüseyin Çelik’in de bazı rolleri olduğunu düşünüyorum. Beni affedin. Ferhat Sarıkaya 15 Temmuz darbesinden sonra basına yansıyan bir ifadesinde “Bu davanın iddianamesi bana flash disk olarak Ankara’dan gönderilmiştir.” dedi. Bunlar basında var.

Ama, sizin, tabii, Hüsnüye Hanım, çektiğiniz bir eziyet varsa o üniversitede, buna da üzgün olduğumu ifade etmek isterim ama...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Rektör eliyle yalnız.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Tamam. Benim çok saygı duyduğum bir rektördür ama yaptıysa, tabii, onu artık burada tartışacak değiliz.

Paşam, o zaman yaptığınız gibi belki şimdiki soruma da yanıt vermekten imtina edebilirsiniz, gene saygı duyarım dokuz sene önce olduğu gibi. Ben bir kurmay subay çocuğuyum. Darbelerin hepsini, küçük yaşında 1960 olmak üzere -babam asker olduğu için- evde bizzat yaşadık, diğerlerin hepsini yaşadık bizzat evimizde 22 Şubat olmak üzere. Babam Genelkurmaydaydı 22 Şubat.

Sizler, tabii, kurmay mektebinde, akademide strateji, askerî tarih, darbeler tarihinde okuyan ve okutan hocalarımızsınız. Bu darbe olayında -siz de biraz ifade ettiniz, bazı sorularda da değinildi- bana tuhaf gelen bazı unsurlar var yani darbe böyle olmaz gibi geliyor.

BAŞKAN – Toparlarsak Sayın Akaydın.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN – Bir üç dakika oldu. Lütfen...

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Yani neden bir pilot havalanıyor da örneğin sarayın bahçesine bomba atıyor elinde koskoca haritaları var gibi, tuhaf şeyler var. Neden kalkıp da medyanın bir anda ele geçirilmesi gerekirken, siyasilere ele geçirilmesi gerekirken hiç ilgisiz bir köprü başı tutuluyor, köprüünün öbür tarafı serbest bırakılıyor gibi. Bana bu biraz inandırıcı gelmiyor. Bunu da hep terennüm ettim. Size sormak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akaydın.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Bir dakika... Lütfen Hüsnüye Hanım'a tanıdığınızı bana da tanıyın Başkanım. Yani iki dakika konuşmadı Hüsnüye Hanım.

BAŞKAN – Dört dakika oldu. Kesmiyorum ama fark etmiyor konuşan.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Yani inanın söylediğimi de unutturdunuz bana.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Siz unutmazsınız. Bak, on altı sene önceyi hatırlıyorsunuz.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Sormak istediğim son iki soru şu Paşam.

BAŞKAN – Efendim, özür dilerim, son iki soruya giremeyeceğiz.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Peki, son soru, birini kırpım.

Siz bugün Genelkurmay Başkanının yerinde olsaydınız –Allah korusun, olmanızı istemem- bu olayları yaşayıp yakın çevrenizin hepsi FETÖ'cü çıkmış, kemerle boynunuz sıkıştırılmış, bu Silahlı Kuvvetlerde hâlâ göreve devam eder miydiniz? Yani emir komuta açısından bu, Silahlı Kuvvetlerde bir zafiyet yaratmaz mı diye düşünüyorum?

Teşekkür ederim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Evet, kısaca cevap vermeye çalışacağım.

Efendim, bu 15 Temmuz gecesi yaşanan olaylarda biraz tuhaf gelen, acaba böyle mi denen noktalar var mıdır? Vardır, olabilir. Ancak bütün bunlara rağmen -ben başlangıç konuşmamda da bunu açık, net ifade ettim- 15 Temmuzda yaşanan olayları bir oyun, bir senaryo olarak değerlendirme, böyle bir sonuca gitmenin doğru olmadığını ve yanlış olduğunu düşünüyorum.

Bakın, madem açtınız, 22 Şubat 1962. Siz de o tarihe şahit olmuştunuz. Biz Harp Okulu öğrencisiyiz. Talat Aydemir... Fethi Gürcan muhafız alayını ele geçirir. Dönemin Cumhurbaşkanı, Başbakan, komutanların hepsi Çankaya'da, Köşk'te. Fethi Gürcan açar der ki: "Efendim, hepsi burada. Muhafız alayı benim elimde. Bunların hepsini yakalayayım." Talat Aydemir der ki: "Bırak onları serbest."

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Hiçbir rasyonalitesi yok.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Bitti. Bu maalesef böyle yani. Birinci konu o.

İkincisi, benim -kusura bakmayın- şöyle bir yaklaşımım vardır: Ben başkanının yerinde olduğum takdirde ne düşünürsünüz sorusu en kızdığım konulardan bir tanesidir. Pardon, kızma lafını –özür diliyorum- çektim. Bu hiç âdetim de değildir, ben onun yerinde olsaydım...

Bakın, bu hep yapıldı. Benim için mesela kozmik oda. Ben bilmem ne olsaydım... Kardeşim, o gün sen Genelkurmay Başkanı değildin, bir. İki, o gün o kararı alırken benim Genelkurmay Başkanı olarak elimdeki bilgilere sen sahip misin? Hayır, sahip değilsin. Dolayısıyla, o olayla ilgili değerlendirmeleri

o olayların içinde olan, bizzat yaşayan, bizzat bilgi sahibi olan kişilere sormak lazım. O olayları yaşamayan, dışarıdan gören, şartları bilmeyen insanların o kişi yerine geçerek “Bugün ben olsaydım böyle yapardım.” diye yorum yapmasını ben pek şey görmüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son olarak Sayın Dursun Çiçek, kapanış sorusuyla, buyurun.

Çok beklettik Sayın Başbuğ’u.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Ben de söz istedim ama...

BAŞKAN – Öyle mi? Sayın Başbuğ da... Uzattık. Bir cümle ya da ara vermek zorundayız arkadaşlar.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Yok, bitirelim, yola...

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Çok uzun değil.

BAŞKAN – Sayın Çiçek son olsun.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Dursun sen de mi soru soracaksın?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Kolay soru soracağım.

BAŞKAN – Ama Dursun Bey herhâlde durumun nezaketini anladı.

Buyurun.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Şimdi, demokrasinin ve cumhuriyetin kalbine hoş geldiniz Komutanım.

Tabii, birlikte bir kumpas sürecinde bedel ödeyenlerdeniz. Hilmi Özkök Paşamıza bir soru sormuştum “Niye siz değil de İlker Başbuğ bu örgüt tarafından hedef alındı?” diye. “Sanırım bizden daha dik durduğu için, daha mücadeleci olduğu için hedef alındı.” diye vurgulamıştı.

Şimdi, geçmişte ABD, Türkiye’de Silahlı Kuvvetleri en yakın müttefik olarak gördü. Daha sonra Muavenet olayı, çuval olayı, 1 Mart tezkeresi, kumpas davaları ve Deniz Kuvvetlerinin hedef alınması Büyük Orta Doğu Projesi kapsamında FETÖ’yü kullanan ABD neden Türk Silahlı Kuvvetlerinin üzerini çizdi ve bu kumpas davalarında Silahlı Kuvvetleri hedefe oturttu, buna da içerde siyasi iktidar ve dışarıyla bağlantılı olarak da Fetullahçı terör örgütü yardım yataklık yaptı? Birinci sorum bu.

İkincisi, Sözcü’de bir röportajda İsmail Hakkı Pekin -ki bizim İstihbarat Başkanımızdı- Silahlı Kuvvetlere sızma girişleriyle ilgili bilgi talep ettiğinizi MİT Müsteşarına gönderdiğinizi anlatmıştı. MİT Müsteşarının da “Ya, bu yaşlı adamdan ne istiyorsunuz? İşte Türkiye’ye hizmet ediyor. Gelin sizi tanıştıralım. Siz de seveceksiniz bu adamı.” cevabını size getirdiğinde, Başbakana veya Cumhurbaşkanıya o ortamda ne sordunuz, ne ilettiniz?

Son sorum da: Devletin savunma mekanizmaları olan Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Toplumla İlişkiler Başkanlığının kapatılması, Özel Kuvvetlerin hedefe oturtulması, Genelkurmay Bilgi Destek Dairesinin kapatılması, askerlerin yargılama esaslarının değiştirilmesi gibi siyasi iktidarın aldığı kararların bu kumpas sürecine ve FETÖ’nün 15 Temmuz darbe girişimine katkısı nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başbuğ, bir mağdur daha, Sayın Cihaner’in ışığı yanıyor, öyle görüyorum. Onu da alıp birlikte sizin açımızdan sakıncası yoksa...

Sayın Cihaner, buyurun.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Hoş geldiniz Sayın Başbuğ.

Ben çok kısa soruyorum. Çok da herhâlde yorulduunuz. Tabii, başlangıcı da bilemediğim için belki mükerrer de olabilir bazıları.

Tabii, Komisyonun bir amacı da alınacak tedbirler, alınması gereken önlemler. Genellikle buraya nasıl gelindiği üzerinde duruldu ama birincisi ve bence en önemli şey bu. Mücadele nasıl gidiyor? Yani ordudaki özellikle açığa almalarda -belki spekülatif olacak ama- isabet kaydı ne? Örneğin birkaç gün önce Hava Kuvvetleri Komutanının “Hava Kuvvetlerinin ancak iki yılda kendisini toparlayabileceği.” gibi şu iklimde belki de edilmemesi gereken ama hepimizin ürkmesi gereken işte “uçak sayısı kadar bile pilotun kalmadığı” gibi birtakım yorumlar var. Mücadele nasıl gidiyor? İsbet oranı ne? Yani özellikle size de geliyordur, tabii, önceki göreviniz nedeniyle. Bize yansıyan bazı soruşturma dosyalarında ifadelerde darbenin bir parçası olmak bir yana, önlenmesinde kritik görevlerde bulunmuş, bazı girişimlerde bulunmuş çok kritik konumdaki askerlerin de ihraç edildiği, hatta sıkıyönetim listelerinde “devam” denilenlerin sırf bu gerekçeyle tutuklanıp ihraç ediliyorken aynı konumdaki bazılarının terfi ettirildiği falan gibi böyle eşitsiz durumlar da var. Bu konuda mücadele nasıl gidiyor? Önlemleri yeterli buluyor musunuz?

GES’in MİT’e devri bu konuda yani darbenin gelişinde belirleyici olmuş mudur?

BAŞKAN – Aşağı yukarı konuşulan konular ama bulunmadığınız için Sayın Cihaner.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Evet, onun için orayı geçebilirsiniz.

Bir diğeri de: ABD’nin özellikle Türkiye’yle olan askerî iş birliği, birlikte hareket noktaları, dünyadaki iletişimi tespit kabiliyeti göz önünde bulundurulduğunda, sizce, Amerika Birleşik Devletleri bu girişime hangi aşamada tam anlamıyla vâkîf olmuştur? Bu da belki biraz spekülatif bir soru ama mutlaka kafa yormuşsunuzdur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Herhâlde kapatıyoruz.

BAŞKAN – Evet, kapanış konuşması.

Buyurun efendim.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Sayın Çiçek’in şu sorusu oldu: “TSK neden hedef oldu?” Bu kitapta bu çok detaylı olarak var. Şimdi onun için zaman almayalım.

Tabii, bu süreçte, özellikle 2002’den 14 Temmuz 2016’ya kadar süreçte önemli şeyler olmadı mı, özellikle FETÖ? Bunu detaylı olarak anlattık. Ama mesela bunlardan en önemlisi 26 Haziran 2009’da bu Mecliste çıkarılan yasadır. Bu, gerçekten üzerinde çok ciddi durulması gereken bir konu ki Genelkurmay Başkanlığından ne görüş alınmıştır ne bilgisi sorulmuştur. Bu yasa değişikliği, tabii, karşı tarafa büyük bir cesaret vermiştir, elimizi de bağlamıştır.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – MİT Müsteşarının size gönderdiği cevap...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Şimdi, doğrudur. Yani MİT Müsteşarının, tabii, özellikle işte bunlar yaşlı... O kadar detayı hatırlamıyorum. Ama söylenmiş olabilir bana da. Ne tepki verdim onu da hatırlamıyorum.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Sizin bakış açısını yani...

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Onu, tabii, detayları şu anda hatırlamıyorum ama arkadaşımız öyle diyorsa doğru söylemiştir. Yani ona karşı bir görüşte olamam.

Efendim, TSK’da alınan tedbirler ne kadar doğru? Sayın Cihaner, ben de şimdi sizin kadar izliyorum. Benim özel bilgi kaynağım yok.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Bizim de yok özel bilgi kaynağımız.

GENELKURMAY ESKİ BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ – Ama konuşmamda da onun altını çizdim. Önemli olan, elbette bununla mücadele edelim ama yasal, hukuk kuralları içerisinde kalarak hareket edilmeli. Başlangıçta bazı hatalar, yanlışlar yapılabilir çünkü çok vahim bir olay yaşanmış ama önemli olan, bu hataları en kısa zamanda tamir etme yönünde yargı çalışmalı, mutlaka tedbir almalı.

Türk Silahlı Kuvvetleri buradan etkilenmiş midir? Etkilenmemesi mümkün değil. Bakın, bugün gelirken buraya duydum, yanılmıyorsam Jandarmada veya Silahlı Kuvvetlerde şu kadar insan, her gün binlerce insan... Bunların Silahlı Kuvvetleri etkilememesi mümkün değil ama bir şey yapılmaması da doğru değil. Şimdi, burada işte, özellikle yargıya düşen tarihi bir görev var. Burada dikkatli olmalı, hakikaten, delillere, belgelere dayalı hareket etmeli. Yoksa, duyular, şüphelerle hareket edilirse nasıl çıkacağız bu işin içinden, bu hakikaten düşündürücü bir nokta.

Tabii, yalnız bu 15 Temmuz sürecinde değil, ta 2007’lerde başlayan, Türk Silahlı Kuvvetlerine yapılan komplolar neticesinde Türk Silahlı Kuvvetleri büyük darbe yemiştir ve maalesef, bu 15 Temmuz olayının da en büyük darbesini yine Silahlı Kuvvetler yiyor ve tabii ki personeli kaybediyoruz. Özellikle, tabii, 15 Temmuz’u ayrı bir yere koyuyorum, ben daha önceki süreçle ifade ediyorum. Türk Silahlı Kuvvetlerinden çok değerli insanlar atıldı yani elimine edildi. Bazı kişileri kolay koyamazsınız. Mesela bir pilot, bir pilotun yetişmesi ne kadar uzun süreler... Yani, yarın siz pilot ihtiyacını “Hadi, şurada var, hemen, tak.” değil. Bir filo komutanı, bunlar çok tecrübe... Deniz Kuvvetleri için de önemli. Zaten en büyük zararı da, biliyorsunuz, Hava Kuvvetleri ile Deniz Kuvvetleri görmüştür ve buradaki personel de hakikaten uzun sürelerde profesyonel bir tecrübe, eğitim sonucunda gelen insanlar ve bunlar maalesef ve maalesef Türk Silahlı Kuvvetlerinden uzaklaştırıldı ve basından okuduğumuz kadarıyla –ki benim dönemim değildir o, 2010’dan sonraki süreçtir- terfi edenlere baktığımız zaman -bazıları istatistikli olarak da veriyor- maalesef terfi edenlerin büyük bir bölümünün de -hepsi değil elbette- bu 15 Temmuz darbe girişiminde tutuklu olduğunu görüyoruz.

ABD’nin durumuyla ilgili daha evvel söyledim, herhâlde o bölümde siz yoktunuz.

Alınabilecek tedbirler konusunda, neler olabilir, onu da söyledim. Şimdi tekrar ifade etmek istemem ama sonuç olarak şunu söyleyeyim, Ben Genelkurmay Başkanırken şöyle dedim: “Güçlü ordu, güçlü Türkiye.” Hâlâ duruyor. Bize bazıları saldırdı: Vay efendim, niye “güçlü ordu” demişim de “güçlü Türkiye” dememişim. Ya, o kadar mantıksız ki. Bakın, güçlü Türkiye olmadan güçlü ordu olmaz ama güçlü ordunuz yoksa hiçbir zaman güçlü Türkiye olamazsınız. Onun için bu orduya göz bebeği gibi bakın. Bakın, 15 Temmuzun akabinde bu orduya ihtiyacınız oldu ve bu ordu, yine her şeye rağmen, yapılan bütün haksızlıklara rağmen taş bastı göğsüne, kalbine, yüreğine, kendisine verilen görevi canı pahasına yaptı, yapmaya devam ediyor. Şimdi, o noktadan hareket ederken böyle bir ordu var. Yani, böyle bir ordusu olduğu için de bu millet şanslı. Dünyada başka hiçbir yerde böyle bir ordu bulamazsınız. Ya, lütfen, bu ordunun onurunu koruyalım, gururunu koruyalım, moralini koruyalım. Burada herkese görev düşüyor. Siyasete de düşüyor, medyaya da düşüyor.

Ben son söz olarak da bunu özellikle kayda geçirmek istiyorum. Güçlü ordu olmadan güçlü Türkiye olmaz, güçlü Türkiye olmadan da güçlü ordu olmaz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Demokrasiye ram olan her ordu başımızın tacı.

BAŞKAN – Sayın Başbuğ, davetimize icap ettiniz, Komisyonumuza bilgi verip soruları cevapladınız. Ben teşekkür ediyorum. Zaten Türk Silahlı Kuvvetleri hepimizin göz bebeği olarak gördüğü bir kurum. 15 Temmuz darbe girişimini yapanları biz ordumuz olarak değil, asker elbisesi giymiş hainler olarak değerlendiriyoruz. Bunda zaten hemfikiriz.

Ben tekrar Komisyonumuz adına teşekkür ediyorum, katıldığımız için çok sağ olun.

Bir saat ara veriyorum. Basına kapalı, sadece Komisyon üyeleriyle toplantımız bir saat sonra olacak arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 16.50

